

Priručnik za vježbe iz kolegija Računovodstvo

Vlašić, Dubravka

Authored book / Autorska knjiga

Publication status / Verzija rada: **Accepted version / Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)**

Publication year / Godina izdavanja: **2023**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:191:849482>

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-26**

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZA MENADŽMENT
U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
OPATIJA, HRVATSKA

Repository / Repozitorij:

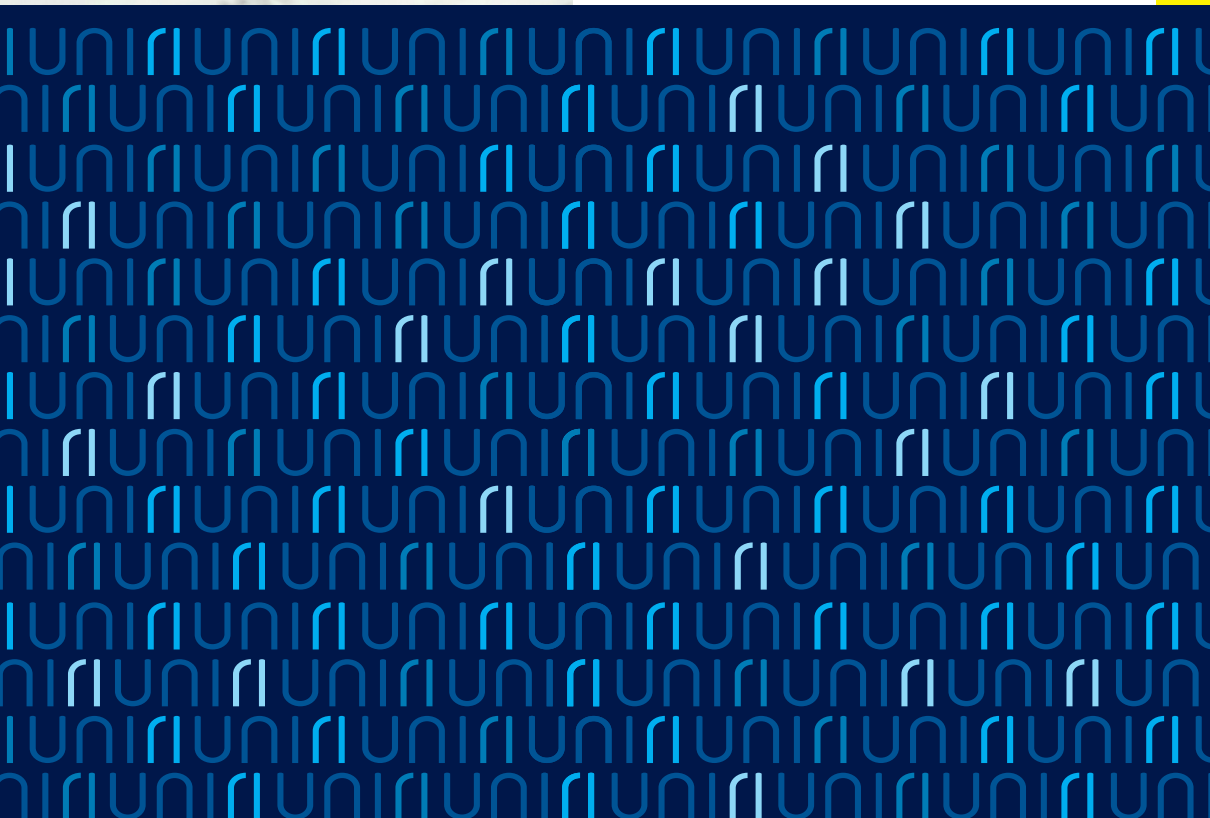
[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

Dubravka Vlašić

PRIRUČNIK ZA VJEŽBE IZ KOLEGIJA RAČUNOVODSTVO

uniri

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZA MENADŽMENT
U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
OPATIJA, HRVATSKA

Naslov:

Priručnik za vježbe iz kolegija Računovodstvo

Autorica:

izv. prof. dr. sc. Dubravka Vlašić

Izdavač:

Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu

Recenzenti:

prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

izv. prof. dr. sc. Ticijan Peruško

Lektor:

Mateja Gašić

Grafičko oblikovanje i prijelom:

Grafika Helvetica d.o.o. za Centar za elektroničko nakladništvo Sveučilišne knjižnice Rijeka

ISBN 978-953-7842-61-1

Godina objavljivanja:

2023.

Odlukom Senata Sveučilišta u Rijeci (KLASA: 007-01/23-03/02, URBROJ: 2170-137-01-23-431 od 19. prosinca 2023. godine) ovo se djelo objavljuje kao izdanje Sveučilišta u Rijeci.

Sveučilište u Rijeci pokriva trošak e-izdanja koje obavlja Centar za elektroničko nakladništvo (CEN).

Dubravka Vlašić

PRIRUČNIK ZA VJEŽBE IZ KOLEGIJA RAČUNOVODSTVO

UNIRI

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FAKULTET ZA MENADŽMENT
U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
OPATIJA, HRVATSKA

Predgovor

Računovodstvene informacije predstavljaju temelj za donošenje poslovnih odluka u hotelskim kompanijama. Iz tog razloga vrlo je važno poznavati terminologiju kojom se računovodstvo koristi te razumijeti svrhu računovodstva i računovodstvenih informacija koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i računovodstvenih informacijskih sustava u kojima se navedene informacije mogu pronaći.

Ovaj priručnik za vježbe izrađen je s ciljem da studentima Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu približi dio nastavnog gradiva iz kolegija Računovodstvo koji se izvodi na prijediplomskom studiju u okviru vježbi iz kolegija, a koji nije na ovakav način obuhvaćen u drugim publikacijama. Sadržaj ovog priručnika prati syllabus kolegija Računovodstvo koji je prihvaćen nastavnim planom i programom Fakulteta, a namijenjen je prvenstveno studentima u svrhu boljeg razumijevanja, pripreme i lakšeg savladavanja ishoda učenja kroz zadatke u okviru kolegija. Priručnik sadrži teorijska objašnjenja pojedinih termina i pravila koji se koriste u računovodstvu, nakon čega se razumijevanje dalje objašnjava kroz praktične primjere sa rješenjima koji su najprije jednostavnijeg karaktera, a zatim postaju složeniji. Uz navedeno, priručnik sadrži i primjere koji se rješavaju individualno za vježbu.

Izradi ovog Priručnika pristupila sam u nadi da će pomoći studentima da nauče i razumiju računovodstvenu terminologiju, te da će kao budući kadar u turizmu i ugostiteljstvu moći s lakoćom primijeniti naučeno na način da će prepoznati i koristiti one računovodstvene informacije koje će im pomoći u donošenju poslovnih odluka.

Koristim priliku zahvaliti svima koji su pomogli da ovaj Priručnik poprimi svoj konačni oblik. Posebnu zahvalu dugujem svojoj dugogodišnjoj mentorici prof.dr.sc.Mileni Peršić na korisnim sugestijama i pomoći pri izradi ovog priručnika, a koja je svoj entuzijazam i ljubav prema kolegiju prenijela i na mene kao i kolegici prof.dr.sc. Sandri Janković koja je svojim savjetima i podrškom pomogla u procesu realizacije ovog priručnika a sve u cilju povećanja kvalitete studiranja.

Dubravka Vlašić

SADRŽAJ

1. PREPOZNAVANJE I RAZVRSTAVANJE IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA	6
1.1. IMOVINA.	6
1.1.1. STALNA IMOVINA.	7
1.1.2. TEKUĆA IMOVINA	9
1.2. KAPITAL I OBVEZE	12
2. PRIMJENA NAČELA BILANČNE RAVNOTEŽE	14
3. IZVJEŠTAJ O FINACIJSKOM POLOŽAJU (BILANCA)	16
4. PRAVILA EVIDENTIRANJA POSLOVNIH PROMJENA NA KONTIMA	20
5. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	36
6. TROŠKOVI.	38
7. KALKULACIJE	42
8. IZVJEŠTAJ O DOBITI (RAČUN DOBITI I GUBITKA).	47
9. IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	49
9.1. Izvještaj o novčanim tokovima - Direktna metoda	50
9.2. Izvještaj o novčanim tokovima - Indirektna metoda	50
10. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA	53
11. KNJIŽENJE POSLOVNIH PROMJENA KORIŠTENJEM KONTNOG PLANA	60
STALNA IMOVINA	63
11.1. razred 0.	63
11.2. razred 1.	68
11.3. razred 3 i 6	73
11.4. razred 9.	75
11.5. razred 2.	76
11.6. razred 4.	77
11.7. razred 5.	78
11.8. razred 7.	79
11.9. razred 8.	79
12. PRIMJERI ZADATAKA ZA VJEŽBU.	81
RADNI LISTOVI	99

1. PREPOZNAVANJE I RAZVRSTAVANJE IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA

Da bi hotelsko poduzeće moglo poslovati, potrebno je da raspolaže određenom imovinom koja će mu koristiti za poslovanje: pružanje usluge ili proizvodnje proizvoda. Tu imovinu koja može imati različite oblike, poduzeće će nabaviti koristeći tuđa sredstva tj. obveze ili vlastita sredstva tj. kapital. U računovodstvu je potrebno poznavati i pravilno razvrstavati pojedine pozicije imovine, obveza i kapitala.

1.1. IMOVINA

Imovina predstavlja resurse ili prava kojima poduzeće raspolaže ili su pod njegovom nepobitnom kontrolom, a s kojima će ostvariti predviđeni poslovni pothvat. Hotelska poduzeća posjeduju imovinu kojom obavljaju hotelsku djelatnost, a to je: pružanje gostima usluga smještaja, hrane i pića (polupansion, puni pansion) te ostalih usluga (npr. najam sportskih terena, usluga wellnesa, kongresnih usluga i sl.)

Prema pojavnom obliku imovine razlikuju se:

1. novac
2. materijalne stvari
3. potraživanja
4. aktivna vremenska razgraničenja (plaćeni troškovi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda).

Sa stajališta funkcioniranja imovine u poslovnom procesu, vremenskog kriterija i kriterija unovčivosti, odnosno načina njezina uključivanja u poslovni proces, u ekonomskoj teoriji opće je prihvaćena podjela imovine na:

1. dugotrajnu ili stalnu (fiksnu) imovinu
2. kratkotrajnu ili tekuću imovinu.

Kriteriji za razvrstavanje imovine u stalnu i tekuću imovinu su:

VREMENSKI (vrijeme u kojem se imovina zadržava u stanovitom pojavnom obliku) i

FUNKCIONALNI (je li utrošena u jednom proizvodnom ciklusu ili nije).

DUGOTRAJNA ILI STALNA IMOVINA je dio imovine koji će ostati nepromijenjen u vremenskom roku duljem od godine dana i koji neće biti utrošen u jednom normalnom proizvodnom ciklusu. U hotelijerstvu se ta imovina pretežito odnosi na zgradu hotela i prateće objekte (kotlovnica, upravna zgrada), okolno zemljište, opremu u hotelskim prostorima npr. kuhinji, namještaj u hotelskom restoranu te hotelskim sobama.

KRATKOTRAJNA ILI TEKUĆA IMOVINA je dio ukupne imovine poduzeća za koji se očekuje da će biti prodan u roku od godine dana ili utrošen u normalnom proizvodnom ciklusu, ako ciklus traje dulje od godine dana. U hotelijerstvu se to odnosi prvenstveno na zalihe namirnica, gotovih proizvoda i sl.

Zadatak 1.1. U strukturi hotelskog poduzeća odvojite stalnu od tekuće imovine.

Zgrada hotela, mjenice, žiro-račun, zemljište, kuhinjska oprema, devizni račun, zaliha namirnica u kuhinji, potraživanja za porez na dodanu vrijednost, potraživanja od kupaca, dani zajam povezanom poduzeću, dionice, sitan inventar u restoranu, gotovi proizvodi, koncesija na plažu, službeno kombi vozilo, klima-uređaji u sobama.

STALNA IMOVINA	TEKUĆA IMOVINA
Zgrada hotela, zemljište, kuhinjska oprema, dani zajam povezanom poduzeću, dionice, koncesija na plažu, službeno kombi vozilo, klima-uređaji u sobama.	Mjenice, žiro-račun, devizni račun, zaliha namirnica u kuhinji, potraživanja za porez na dodanu vrijednost, potraživanja od kupaca, sitan inventar u restoranu, gotovi proizvodi.

Zadatak 1.2. U strukturi hotelskog poduzeća odvojite stalnu od tekuće imovine.

Zgrada praonice, zgrada hotela, hotelsko golf igralište, čekovi, žiro-račun, devizni račun, zemljište hotela, kuhinjska oprema, zaliha pića u baru, hotelska franšiza, potraživanja za porez na dodanu vrijednost, potraživanja od kupaca, dionice, tanjuri u restoranu, suveniri u hotelskoj prodavaonici, koncesija na plažu, službeno kombi vozilo, ručnici u sobama.

STALNA IMOVINA	TEKUĆA IMOVINA
Zgrada praonice, zgrada hotela, hotelsko golf igralište, zemljište hotela, kuhinjska oprema, hotelska franšiza, dionice, koncesija na plažu, službeno vozilo	Čekovi, žiro-račun, devizni račun, zaliha pića u baru, potraživanja za porez na dodanu vrijednost, potraživanja od kupaca, tanjuri u restoranu, suveniri u hotelskoj prodavaonici, ručnici u sobama

Zadatak za vježbu 1.3. (Radni listovi)

U strukturi hotelskog poduzeća odvojite stalnu od tekuće imovine:

zgrada hotela, zaliha materijala u skladištu, oprema u kuhinji, mjenice, obveznice, žiro-račun, hotelsko zemljište, zgrada hotela, devizna blagajna, potraživanja za porez na dodanu vrijednost, poluproizvodi, dani kratkoročni krediti, koncesija na plažu, potraživanja od djelatnika, dionice, potraživanja od kupaca, trgovačka roba u hotelskom dućanu, prirodna i rudna bogatstva, dani dugoročni depoziti, namještaj u sobama, kratkoročne obveznice, strojevi u kotlovnici, sitan inventar, službeno vozilo, zaliha namirnica, devizni račun, krupan inventar, potraživanja za prodaju putem kartica.

1.1.1. STALNA IMOVINA

Stalna (dugotrajna, fiksna) imovina u hotelskom poduzeću obuhvaća osnovnu imovinu za pružanje hotelskih usluga koja ima rok trajanja duži od godine dana i koja se ne troši u jednom proizvodnom procesu npr. zgrada hotela, oprema u kuhinji, namještaj u sobama i hotelskom restoranu. Udio stalne imovine u ukupnoj imovini hotelskih poduzeća je velik i kreće se između 80 % i 90 %.

STALNA IMOVINA se prema pojavnim oblicima grupira u:

1. nematerijalnu imovinu
2. materijalnu imovinu
3. financijsku imovinu
4. dugoročna potraživanja.

NEMATERIJALNA IMOVINA podrazumijeva imovinu u neopipljivom obliku kao npr. izdaci za razvoj, koncesije, franšize, pravo korištenja patenata, goodwill, licenca i sl.

MATERIJALNA IMOVINA obuhvaća imovinu poduzeća u obliku stvari koje su nabavljene za uporabu u proizvodnji ili za uporabu u pribavljanju roba i usluga, za iznajmljivanje ili za uporabu u administrativne svrhe.

FINANCIJSKA IMOVINA obuhvaća sve oblike angažiranja gotovine poduzeća izvan vlastita poslovnog procesa radi ostvarivanja dobiti po toj osnovi. Obuhvaća uloge u povezana poduzeća kupnjom vrijednosnica (dionica, obveznica), kreditiranje povezanih poduzeća, ulaganja u ostala poduzeća, dugoročne depozite i sl.

DUGOROČNA POTRAŽIVANJA obuhvaćaju potraživanja s rokom dospeljeća dužim od godine dana, npr. potraživanja s osnove prodaje na kredit i sl.

Zadatak 1.4. U strukturi stalne imovine izdvojite: nematerijalnu, materijalnu i financijsku imovinu.

Koncesija za bar na plaži, kotlovnica hotela, frižideri u kuhinji, aparat za kopiranje, zemljište, oprema u uredu, službeno vozilo, dani dugoročni depoziti, licenca, prirodna bogatstva, patent, upravna zgrada hotelskog poduzeća, predujam za opremu u kuhinji, mini golf-igralište, obveznice, knjige, umjetnička djela, zajam povezanom društvu.

NEMATERIJALNA IMOVINA	MATERIJALNA IMOVINA	FINANCIJSKA IMOVINA
Koncesija za bar na plaži, licenca, patent	Kotlovnica hotela, frižideri u kuhinji, aparat za kopiranje, zemljište, oprema u uredu, službeno vozilo, prirodna bogatstva, upravna zgrada hotelskog poduzeća, predujam za opremu u kuhinji, mini golf-igralište, knjige, umjetnička djela	Dani dugoročni depoziti, obveznice, zajam povezanom društvu

Zadatak 1.5. U strukturi stalne imovine izdvojite: nematerijalnu, materijalnu i financijsku imovinu.

Franšiza hotela, hotelska praonica, pećnice u kuhinji, zemljište, namještaj u uredu, službeno dostavno vozilo, dani dugoročni depoziti, patent, prirodna bogatstva, administrativna zgrada hotelskog poduzeća, predujam za namještaj u sobama, tenis igralište, obveznice, slike u hotelskom lobbyju, zajam povezanom društvu.

NEMATERIJALNA IMOVINA	MATERIJALNA IMOVINA	FINANCIJSKA IMOVINA
Franšiza hotela, patent	Hotelska praonica, pećnice u kuhinji, zemljište, namještaj u uredu, službeno dostavno vozilo, prirodna bogatstva, administrativna zgrada hotelskog poduzeća, predujam za namještaj u sobama, tenis igralište, slike u hotelskom lobbyju	Dani dugoročni depoziti, obveznice, zajam povezanom društvu

Zadatak za vježbu 1.6. (Radni listovi) U strukturi stalne imovine izdvojite: nematerijalnu, materijalnu i financijsku imovinu.

Uredski namještaj, hotelsko zemljište, službeno vozilo, koncesija na plažu, strojevi u kotlovnici, kuhinjski uređaji, dugoročni depoziti, zajam povezanom društvu, hotelska zgrada, pravo na zaštitni znak i žig, licence, rudna bogatstva, patenti, zgrada uprave, goodwill, prirodna bogatstva, predujmovi za kuhinjsku opremu, tenis igrališta, dionice, zgrada praonice, obveznice, knjige i umjetnička djela, oprema u kuhinji, zajam povezanom društvu.

1.1.2. TEKUĆA IMOVINA

Tekuća (kratkotrajna) imovina hotelskog poduzeća obuhvaća onu imovinu koja se troši prilikom pružanja hotelskih usluga, a njena je karakteristika da joj je rok trajanja kratak (kraći od godine dana) i da se utroši u jednom proizvodnom procesu, npr. namirnice iz kuhinje, šamponi i sapuni u sobama, suveniri i novine u hotelskom dućanu i sl.

Pojavni oblici tekuće imovine su sljedeći:

1. zalihe
2. potraživanja
3. kratkotrajna financijska imovina
4. novac u banci i blagajni.

ZALIHE obuhvaćaju zalihe sirovina i materijala, zaliha gotovih proizvoda, poluproizvoda, nedovršene proizvodnje i trgovačke robe za koje je realno očekivati da će biti utrošene ili prodane u roku kraćem od godine dana ili u jednom proizvodnom ciklusu. U ovu grupu uključuje se i jedan dio oruđa za rad tj. sitan inventar, rezervni dijelovi, autogume i ambalaža.

POTRAŽIVANJA nastaju po osnovi prodaje i zajedno sa ostalim potraživanjima smatraju se tekućom imovinom ako su naplativa u razdoblju kraćem od godine dana. U ovu grupu tekuće imovine ubrajaju se potraživanja od kupaca, potraživanja za prodaju putem kartica, kratkoročna potraživanja od povezanih poduzeća, potraživanja od djelatnika i sl.

KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA uključuje se u tekuću imovinu ako nije pribavljena s namjerom da bude sačuvana u ovom pojavnom obliku i ako je istu moguće pretvoriti u gotovinu u roku kraćem od godine dana. U ovu grupu spadaju kratkoročna ulaganja u udjele, dani kratkoročni zajmovi, depoziti i sl. te vrijednosni papiri npr. čekovi, mjenice, kratkoročne obveznice, blagajnički zapisi i ostale vrijednosnice koje se nabavljaju u kratkom roku.

U NOVAC U BANCI I BLAGAJNI ubrajaju se žiro-račun i tekući računi, izdvojena gotovina na posebnim računima i akreditivi, gotovina u blagajni, devizni računi i sl.

Zadatak 1.7. U strukturi tekuće imovine izdvojite: zalihe, potraživanja, kratkoročnu financijsku imovinu i novčana sredstva.

Potraživanja za porez na dobit, plahte u sobama, mjenice, devizni račun, časopisi i dnevne novine, komercijalni zapisi, potraživanja od zaposlenih, blagajna, devizna blagajna, dani kratkoročni kredit nepovezanim društvu, zaliha mliječnih proizvoda, dani kratkoročni zajam, akreditiv u eurima, potraživanja za porez na dodanu vrijednost

ZALIHE	POTRAŽIVANJA	KRATKOROČNA FINANC.IMOVINA	NOVČANA SREDSTVA
Plahte u sobama, časopisi i dnevne novine, zaliha mliječnih proizvoda	Potraživanja za porez na dobit, potraživanja od zaposlenih, potraživanja za porez na dodanu vrijednost,	Mjenice, komercijalni zapisi, dani kratkoročni kredit nepovezanim društvu, dani kratkoročni zajam,	Devizni račun, blagajna, devizna blagajna, akreditiv u eurima

Zadatak 1.8. U strukturi tekuće imovine izdvojite: zalihe, potraživanja, kratkoročnu financijsku imovinu i novčana sredstva.

Potraživanja za PDV, sapuni i šamponi u sobama, mjenice, devizni račun, suveniri, komercijalni zapisi, potraživanja od zaposlenih, blagajna, devizna blagajna, dani kratkoročni zajam povezanom društvu, zaliha povrća, dani kratkoročni zajam nepovezanim društvu, akreditiv u eurima, potraživanja od osiguravateljskih društava

ZALIHE	POTRAŽIVANJA	KRATKOROČNA FINANC.IMOVINA	NOVČANA SREDSTVA
Sapuni i šamponi u sobama, suveniri, zaliha povrća	Potraživanja za PDV, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od osiguravateljskih društava	Mjenice, komercijalni zapisi, dani kratkoročni zajam povezanom društvu, dani kratkoročni zajam nepovezanim društvu	Devizni račun, blagajna, devizna blagajna, akreditiv u eurima

Zadatak za vježbu 1.9. (Radni listovi) U strukturi tekuće imovine izdvojite: zalihe, potraživanja, kratkoročnu financijsku imovinu i novčana sredstva.

Zaliha namirnica, trgovačka roba, potraživanja od djelatnika, poluproizvodi, kratkoročni depoziti, devizni akreditiv, dani kratkoročni zajmovi, kratkoročne obveznice, žiro-račun, kupci, zaliha sitnog inventara, blagajnički zapisi, potraživanja od državnih organa, blagajna, potraživanja od kartičarske kuće, mjenice, rezervni dijelovi, devizni računi, zaliha voća, gotovi proizvodi, tekući račun, dani kratkoročni zajam povezanom društvu

Zadatak 1.10. U strukturi imovine izdvojite sljedeće pojavne oblike: nematerijalna, materijalna, financijska imovina, zalihe, potraživanja, kratkoročna financijska imovina i novčana sredstva.

Devizni račun, umjetnička djela u hotelu, rudna bogatstva, patenti, krupni inventar, rezervni dijelovi, gotovi proizvodi, potraživanja od zaposlenih, sitan inventar, blagajna, računski softver, ambalaža, dani krediti, dani dugoročni depoziti, zgrada hotela u izgradnji, dani kratkoročni zajmovi, potraživanja od države, kratkoročne obveznice, dionice, goodwill, zemljište, mjenice, zgrada hotela, službeno vozilo, prirodna bogatstva, čekovi, potraživanja od povezanih poduzeća, obveznice, devizna blagajna.

STALNA IMOVINA							
NEMATERIJALNA IMOVINA		MATERIJALNA IMOVINA		FINANCIJSKA IMOVINA			
Patenti, računski softver, go- odwill		Umjetnička djela u hotelu, rudna bo- gatstva, krupni inventar, zgrada hotela u izgradnji, zemljište, zgrada hotela, službeno vozilo, prirodna bogatstva		Dani krediti, dani dugoročni depoziti, dionice, obvezni- ce			
TEKUĆA IMOVINA							
ZALIHE		POTRAŽIVANJA		KRATKOROČNA FINANC. IMOVINA		NOVČANA SREDSTVA	
Rezervni dijelovi, gotovi proizvodi, sitan inventar, am- balaža		Potraživanja od zaposlenih, potra- živanja od države, potraživanja od po- vezanih poduzeća		Dani kratkoročni zajmovi, krat- koročne obveznice, mjenice, čekovi		Devizni račun, blagajna, devizna blagajna	

Zadatak za vježbu 1.11. (Radni listovi) U strukturi imovine izdvojite sljedeće pojavne oblike: nematerijalna, materijalna, financijska imovina, zalihe, potraživanja, kratkoročna financijska imovina i novčana sredstva.

Materijal na zalihi, devizna blagajna, slike u hotelu, koncesija na plažu, patent, trgovačka roba, potraživanja za porez na dodanu vrijednost, potraživanja od nepovezanih poduzeća, sitan inventar, žiro-račun, kompjuteri, dani kredit povezanom poduzeću, dani kratkoročni kredit, praonica hotela u izgradnji, potraživanja od države, dionice, zemljište, mjenice, zgrada hotelskog restorana, službeno vozilo, čekovi, obveznice.

1.2. KAPITAL I OBVEZE

Kapital i obveze u hotelskim poduzećima predstavljaju načine pribavljanja imovine, a koji mogu biti vlastiti (kapital) i tuđi (obveze) npr. uplaćeni kapital hotelskog poduzeća, rezerve, obveze prema dobavljačima, obveze za turističke članarine, obveze za dugoročne i kratkoročne kredite i sl.

Vlasnički kapital ili vlasnička glavnica poduzeća predstavlja vlastiti kapital, odnosno označava vrijednost kapitala što pripada vlasnicima poduzeća. Neovisno o obliku vlasništva, iznos vlasničkog kapitala računski je jednak ukupnoj vrijednosti imovine, umanjenoj za sve dugove poduzeća. Vlasnički kapital javlja se u obliku uplaćenog ili uloženog kapitala (koji uplaćuju vlasnik ili vlasnici tj. dioničari) i zarađanog kapitala (koji se generira iz uspješnog poslovanja).

Dugovi ili obveze poduzeća klasificiraju se na:

1. dugoročne obveze
2. kratkoročne obveze
3. pasivna vremenska razgraničenja (odgođeno plaćanje troškova i naplaćeni prihodi budućih razdoblja).

DUGOROČNE OBVEZE uključuju sve obveze koje dospijevaju na naplatu u vremenskom roku koji prelazi razdoblje od godine dana, npr. kredit od banke koji je podignut na rok od tri godine.

KRA TKOROČNE OBVEZE (tekuće obveze) uključuju sve obveze koje se očekuje da će biti podmirene (isplaćene) u roku koji ne prelazi vrijeme od godine dana, npr. obveze prema dobavljačima za isporučene namirnice.

Zadatak 1.12. U strukturi pasive odvojite: kapital i pričuve, dugoročne i kratkoročne obveze.

Upisani kapital, kratkoročni kredit, primljeni predujmovi, zakonske pričuve, dobit prethodnih godina, izdane obveznice, obveze za porez na dodanu vrijednost, izdane mjenice, obveze prema dobavljačima, obveze za turističke paušale, izdane dionice, kredit od povezanog poduzeća.

KAPITAL I PRIČUVE	DUGOROČNE OBVEZE	KRA TKOROČNE OBVEZE
Upisani kapital, zakonske pričuve, dobit prethodnih godina, izdane dionice	Izdane obveznice, kredit od povezanog poduzeća	Kratkoročni kredit, primljeni predujmovi, obveze za porez na dodanu vrijednost, izdane mjenice, obveze prema dobavljačima, obveze za turističke paušale

Zadatak 1.13. U strukturi pasive odvojite: kapital i pričuve, dugoročne i kratkoročne obveze.

Upisani a neuplaćeni kapital, dugoročni kredit od povezanog poduzeća, obveze za porez na dobit, kratkoročni kredit, dobit tekuće godine, obveze za turističke članarine, dobavljači, primljeni predujmovi, izdani čekovi, obveze prema državnim organima, revalorizacijske pričuve, obveze za porez na dodanu vrijednost, zakonske

pričuve, preneseni gubitak, izdane obveznice, izdani komercijalni zapisi, izdane dionice, premije na izdane dionice, izdane mjenice, dobit prethodnih godina, dugoročni kredit od banke.

KAPITAL I PRIČUVE	DUGOROČNE OBVEZE	KRATKOROČNE OBVEZE
Upisani a neuplaćeni kapital, dobit tekuće godine, revalorizacijske pričuve, zakonske pričuve, preneseni gubitak, izdane dionice, premije na izdane dionice, dobit prethodnih godina	Izdane obveznice, dugoročni kredit od povezanog poduzeća, dugoročni kredit od banke	Obveze za porez na dobit, kratkoročni kredit, obveze za turističke članarine, dobavljači, primljeni predujmovi, izdani čekovi, obveze prema državnim organima, obveze za porez na dodanu vrijednost, izdani komercijalni zapisi, izdane mjenice

Zadatak za vježbu 1.14. (Radni listovi) U strukturi pasive odvojite: kapital i pričuve, dugoročne i kratkoročne obveze.

Upisani a neuplaćeni kapital, kredit, obveze za porez na dodanu vrijednost, obveze za bruto plaće, kratkoročni kredit, dobit prethodne godine, obveze za turističke članarine, dobavljači, primljeni predujmovi, izdani čekovi, obveze prema državnim organima, pričuve, obveze za porez na potrošnju, zakonske pričuve, preneseni gubitak, izdane obveznice, izdani blagajnički zapisi, izdane dionice, premije na izdane dionice, izdane mjenice.

Napomena!!!

IMOVINA	KAPITAL I OBVEZE
dani kredit	(primljeni) kredit
dani depozit	primljeni depozit
dionice	izdane dionice – kapital!!!
obveznice	izdane obveznice – dugoročna obveza
dani kratkoročni zajam	kratkoročni kredit
(primljeni) čekovi	izdani čekovi
(primljene) mjenice	izdane mjenice
zalihe – tekuća imovina	rezerve ili pričuve

2. PRIMJENA NAČELA BILANČNE RAVNOTEŽE

Načelo bilančne ravnoteže nalaže da je aktiva jednaka pasivi što iskazujemo formulom:

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$

S obzirom na to da aktiva predstavlja imovinu, a pasiva predstavlja kapital i obveze, formulu možemo proširiti kako slijedi:

$$\text{IMOVINA} = \text{KAPITAL} + \text{OBVEZE}$$

Zadatak 2.1. Hotelsko poduzeće posjeduje imovinu u vrijednosti 900.000, a njegove obveze iznose 600.000. Izračunajte vrijednost kapitala hotelskog poduzeća.

Izračun:

$$\text{Imovina} = \text{kapital} + \text{obveze}$$

$$900.000 = ? + 600.000$$

$$? = 900.000 - 600.000$$

$$? = 300.000$$

$$\text{Kapital} = 300.000$$

Zadatak 2.2. (Radni listovi) Hotelsko poduzeće posjeduje imovinu u vrijednosti 500.000, a njegove obveze iznose 100.000. Izračunajte vrijednost kapitala hotelskog poduzeća.

Zadatak 2.3. (Radni listovi) Hotelsko poduzeće posjeduje: kuhinjsku opremu 30.000, žiro-račun 20.000, zgradu 400.000 i zalihe namirnica 20.000, duguje banci kredit u visini 100.000 te dobavljačima za isporučene namirnice 10.000. Izračunajte vrijednost kapitala hotelskog poduzeća.

Zadatak 2.4. (Radni listovi) Hotelsko poduzeće posjeduje: zemljište 400.000, zgrade 300.000, žiro-račun 40.000, postrojenja i opremu 200.000, zalihe namirnica 30.000 i zalihe pića 16.000, duguje banci kredit u visini 80.000 te dobavljačima za isporučene namirnice 20.000. Izračunajte vrijednost kapitala hotelskog poduzeća.

S obzirom na to da se aktiva sastoji iz stalne i tekuće imovine, te pasivu čine kapital, dugoročne i kratkoročne obveze, ovu jednadžbu prikazujemo proširenom formulom:

STALNA IMOVINA	+	TEKUĆA IMOVINA	=	KAPITAL	+	DUGOROČ- NE OBVEZE	+	KRA TKOROČNE OBVEZE
---------------------------	---	---------------------------	---	----------------	---	-------------------------------	---	--------------------------------

Zadatak 2.5.

Temeljem formule za bilančnu ravnotežu definirajte vrijednost imovine, obveza i kapitala te izračunajte iznose koji nedostaju za svako pojedino hotelsko poduzeće:

naziv konta	Hotel A	Hotel B	Hotel C
Zemljište	800.000	600.000	400.000
Postrojenja i oprema u kuhinji	700.000	300.000	200.000

Dobavljači	30.000	20.000	
Obveze za PDV	18.000	7.000	?
Namirnice u kuhinji	40.000	38.000	37.000
Posteljina u sobama	10.000	12.000	8.000
Zadržana dobit	12.000	10.000	12.000
Žiro-račun	130.000	80.000	60.000
Kupci	70.000	60.000	80.000
Obveze za kredite	440.000	?	200.000
Dionice	50.000	40.000	60.000
Temeljni kapital	?	400.000	400.000

Rješnje zadatak 2.5. - Hotel A

Naziv konta	Računovodstvena kategorija	Hotel A
Zemljište	Stalna imovina/materijalna	800.000
Postrojenja i oprema u kuhinji	Stalna imovina/materijalna	700.000
Dobavljači	Kratkoročne obveze	30.000
Obveze za PDV	Kratkoročne obveze	18.000
Namirnice u kuhinji	Tekuća imovina/zalihe	40.000
Posteljina u sobama	Tekuća imovina/sitan inventar	10.000
Zadržana dobit	Kapital	12.000
Žiro-račun	Tekuća imovina/novč. sredstva	130.000
Kupci	Tekuća imovina/potraživanja	70.000
Obveze za kredite	Dugoročne obveze	440.000
Dionice	Stalna imovina/financijska	50.000
Temeljni kapital	Kapital	?

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
800.000		12.000		30.000
700.000				18.000
40.000				440.000
10.000				
130.000				
70.000				
50.000				
1.800.000	=	12.000	+	488.000
		(Kapital ?) 1.300.000		

3. IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU (BILANCA)

Izvještaj o financijskom položaju temeljni je financijski izvještaj koji prikazuje stanje imovine, kapitala i obveza na određeni dan. Za izvještaj o financijskom položaju se kaže da je to statički financijski izvještaj, a u literaturi kao i u praksi se za ovaj izvještaj koristi naziv bilanca.

Na lijevoj strani izvještaja o financijskom položaju prikazuju se stavke AKTIVE ili IMOVINE (stalne i tekuće), dok se na desnoj strani prikazuju stavke PASIVE ili KAPITALA i OBVEZA (dugoročne i kratkoročne) i njihove vrijednosti, koje zbog poštivanja bilančne ravnoteže moraju biti jednake. U sastavljanju aktive koristi se načelo rastuće likvidnosti koje podrazumijeva da se na početku bilježi najlikvidnija imovina dok je na kraju bilance najlikvidnija imovina (novac). U sastavljanju pasive koristi se načelo padajuće ročnosti što znači da je na početku bilježi kapital, a na kraju kratkoročne obveze s najkraćim rokom plaćanja.

Zadatak 3.1. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu te korištenjem računovodstvene jednadžbe izračunajte vrijednost aktive, pasive i kapitala.

Zgrada 2.000.000, sitan inventar 68.000, kratkoročni kredit 25.000, predujmovi za strojeve 100.000, žiro-račun 870.000, pričuve 500.000, zgrada hotela u izgradnji 900.000, zaliha poluproizvoda 35.000, blagajna 189.000, udjeli u povezanim društvima 700.000, zaliha gotovih proizvoda 30.000, oprema 780.000, obveze prema dobavljačima 34.000, zemljište 400.000, izdaci za razvoj 54.000, kredit kod banke 750.000, komercijalni zapisi 14.000, zaliha materijala 250.000, dionice 450.000, primljeni predujmovi 70.000, izdani čekovi 39.000, kapital?

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
A) STALNA IMOVINA		A) KAPITAL I PRIČUVE	
1. Nematerijalna imovina		1. Kapital (?)	
Izdaci za razvoj	54.000	2. Pričuve	500.000
2. Materijalna imovina		B) DUGOROČNE OBVEZE	
Zgrade	2.000.000	Kredit kod banke	750.000
Predujmovi za strojeve	100.000	C) KRATKOROČNE OBVEZE	
Zgrada hotela u izgradnji	900.000	Kratkoročni kredit	25.000
Oprema	780.000	Obveze prema dobavljačima	34.000
Zemljište	400.000	Primljeni predujmovi	70.000
3. Financijska imovina		Izdani čekovi	39.000
Udjeli u povezanim društvima	700.000	D) PVR	
Dionice	450.000		
B) TEKUĆA IMOVINA			
1. Zalihe			
Sitan inventar	68.000		
Zaliha poluproizvoda	35.000		
Zaliha gotovih proizvoda	30.000		
Zaliha materijala	250.000		
2. Potraživanja			
3. Kratkoročna financ. imovina			
Komercijalni zapisi	14.000		
4. Novčana sredstva			
Žiro-račun	870.000		
Blagajna	189.000		
C) AVR			
Aktiva ukupno:		Pasiva ukupno:	

Zadatak 3.2. Temeljem sljedećih podataka sastavite bilancu:

zemljište 570.000, mjenice 20.000, ambalaža 32.000, blagajnički zapisi 5.000, oprema 732.000, zaliha gotovih proizvoda 6.000, goodwill 200.000, obveze za premije osiguranja 120.400, izdane obveznice 600.000, premije na izdane dionice 23.000, dani dugoročni depoziti 372.000, ulaganja u opremu 97.000, sitan inventar 132.000, zakonske pričuve 900.000, obveze za investicijsko održavanje 120.000, hotel u izgradnji 70.000, zaliha materijala 143.000, žiro-račun 890.000, koncesije 78.000, zgrada 858.000, obveze prema djelatnicima 32.000, izdani čekovi 24.000, kratkoročni kredit 126.000, dionice 87.000, izdane mjenice 3.000, zadržana dobit 12.000, kupci 46.000, primljeni predujmovi 20.000, izdaci za razvoj 39.000, izdane dionice ?

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
A) STALNA IMOVINA		A) KAPITAL I PRIČUVE	
1. Nematerijalna imovina		1. Kapital (izdane dionice ?)	
Goodwill	200.000	2. Premije na izdane dionice	23.000
Koncesije	78.000	3. Zakonske pričuve	900.000
Izdaci za razvoj	39.000	4. Zadržana dobit	12.000
2. Materijalna imovina		B) DUGOROČNE OBVEZE	
Zemljište	570.000	Izdane obveznice	600.000
Oprema	732.000	C) KRATKOROČNE OBVEZE	
Ulaganja u opremu	97.000	Obveze za premije osiguranja	120.400
Hotel u izgradnji	70.000	Obveze za investicijsko održav.	120.000
Zgrada	858.000	Obveze prema djelatnicima	32.000
3. Financijska imovina		Izdani čekovi	24.000
Dani dugoročni depoziti	372.000	Kratkoročni kredit	126.000
Dionice	87.000	Izdane mjenice	3.000
4. dugoročna potraživanja		Primljeni predujmovi	20.000
B) TEKUĆA IMOVINA		D) PVR	
1. Zalihe			
Ambalaža	32.000		
Zaliha gotovih proizvoda	6.000		
Sitan inventar	132.000		
Zaliha materijala	143.000		
2. Potraživanja			
Kupci	46.000		
3. Kratkoročna financ. imovina			
Mjenice	20.000		
Blagajnički zapisi	5.000		
4. Novčana sredstva			
Žiro-račun	890.000		
C) AVR			
Aktiva ukupno:		Pasiva ukupno:	

Zadatak 3.3. (Radni listovi) Temeljem sljedećih podataka sastavite bilancu:

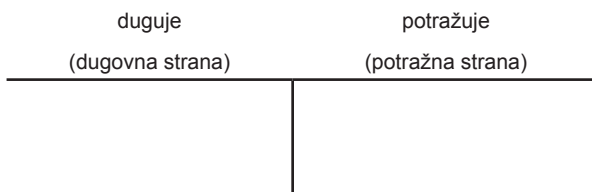
zgrade 290.000, izdani ček 10.000, sitan inventar 41.000, komercijalni zapisi 12.000, strojevi 320.000, zaliha robe 46.000, koncesija 70.000, obveze za članarine 6.000, kredit 500.000, dani kredit 200.000, ulaganja u zgradu 80.000, dobavljači 43.000, materijal 198.000, revalorizacijske rezerve 100.000, obveze za porez na dodanu vrijednost 40.000, zemljište 280.000, žiro-račun 480.000, zaštitni znak i žig 43.000, oprema 450.000, obveze prema djelatnicima 28.000, ček 21.000, kratkoročni kredit 87.000, dionice 64.000, izdane mjenice 5.000, dobit prethodnog razdoblja 29.000, kupci 56.000, primljeni predujmovi 10.000, izdane dionice ?

Zadatak 3.4. (Radni listovi) Temeljem sljedećih podataka sastavite bilancu:

revalorizacijske rezerve 100.000, izdana mjenica 12.000, blagajna 4.000, sitan inventar u upotrebi 21.000, oprema 280.000, zaliha trgovačke robe 42.000, patent 60.000, dani depozit 300.000, kredit 400.000, zgrada 480.000, dobavljači 24.000, zaliha materijala 98.000, zakonske rezerve 80.000, obveze za porez na dobit 30.000, zemljište 680.000, žiro-račun 480.000, devizna blagajna 5.000, licenca 52.000, strojevi 500.000, obveze za bruto plaće 26.000, ček 18.000, kratkoročni kredit 55.000, obveznice 44.000, izdane mjenice 4.000, zadržana dobit 76.000, kupci 42.000, primljeni predujmovi 12.000, kapital ?

4. PRAVILA EVIDENTIRANJA POSLOVNIH PROMJENA NA KONTIMA

Konta su raščlanjeni dijelovi bilance i računa dobiti i gubitka koji služe za skraćeno bilježenje poslovnih promjena. Sva osnovna konta sadržana su u glavnoj knjizi. Za potrebe edukacije koriste se konta u obliku slova „T“ te se iz tog razloga često nazivaju T-konta

Konta stanja – vezuju se uz BILANCU (IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU) i obuhvaćaju konta aktive (imovine) i konta pasive (obveza i kapitala)

Pravila knjiženja na kontima stanja:

Konta aktive bilježe početni saldo i povećanje na dugovnoj strani konta, dok smanjenje imovine i zaključni saldo bilježe na potražnoj strani konta.

AKTIVA		PASIVA	
<u>Početni saldo</u>	–	–	<u>Početni saldo</u>
+	smanjenje imovine	smanjenje kapitala i obveza	+
povećanje imovine	<u>Zaključni saldo</u>	<u>Zaključni saldo</u>	povećanje kapitala i obveza

ili:

imovina		kapital		obveze	
<u>Početni saldo</u>	–	–	<u>Početni saldo</u>	–	Početni saldo
+	smanjenje imovine	smanjenje kapitala	+	smanjenje obveze	+
povećanje imovine	<u>Zaključni saldo</u>	<u>Zaključni saldo</u>	povećanje kapitala	<u>Zaključni saldo</u>	povećanje obveze

Konta uspjeha – vezuju se uz RAČUN DOBITI I GUBITKA (IZVJEŠTAJ O DOBITI) i obuhvaćaju konta prihoda i rashoda.

Pravila knjiženja na kontima uspjeha:

Konta prihoda i rashoda nemaju početni saldo. Konta prihoda bilježe povećanje na potražnoj strani konta, dok konta rashoda bilježe povećanje na dugovnoj strani konta.

rashodi	prihodi
<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">povećanje rashoda</p>	<p style="text-align: center;">+</p> <p style="text-align: center;">povećanje prihoda</p>

Osim navedenih konta prema karakteru i funkciji salda (konta stanja i konta uspjeha) razlikuju se još i:

- konta prema samostalnosti (tj. samostalna i nesamostalna konta) – samostalna konta kao što im i sam naziv govori mogu stajati samostalno npr. zgrade, zaliha materijala i sl., dok nesamostalna konta ne mogu zasebno stajati, odnosno uvijek ih povezujemo sa samostalnim kontom. Npr. konto ispravka vrijednosti zgrade je nesamostalni konto koji je povezan sa samostalnim kontom zgrade;
- konta prema složenosti poslovnih promjena (sintetička i analitička konta). Sintetička konta nalaze se u glavnoj knjizi i predstavljaju sumarne podatke zabilježene na kontima glavne knjige npr. zbirni konto oprema i zbirni konto potraživanja od kupaca. Analitička konta javljaju se u pomoćnim evidencijama i predstavljaju daljnju raščlanu sintetičkih konta npr. pojedinačna konta opreme (kompjuterska oprema, kuhinjska oprema, oprema u kotlovnici itd.), odnosno pojedinačna konta kupaca (npr. poduzeće x, poduzeće y, poduzeće z itd.). Zbroj vrijednosti na analitičkim kontima mora odgovarati iznosu prikazanom na sintetičkom kontu u financijskom računovodstvu (npr pojedinačna vrijednost analitičkih konta kompjuterska oprema 10.000, kuhinjska oprema 30.000 i oprema u kotlovnici 20.000 bit će prikazana na sintetičkom kontu oprema u iznosu 60.000);
- konta prema položaju u bilanci (konta bilančne i izvanbilančne evidencije) – konta izvanbilančne evidencije ne predstavljaju u trenutku sastavljanja bilance niti imovinu, niti obveze, npr. ako je hotelsko poduzeće unajmilo aparat za dubinsko čišćenje na operativni leasing od drugog poduzeća, tada taj aparat ne predstavlja imovinu hotelskog poduzeća pa se ne može evidentirati u bilanci jer isti ne predstavlja imovinu poduzeća već predstavlja izvanbilančnu poziciju.

PRAVILA EVIDENTIRANJA

Svaka poslovna promjena bilježi se u glavnoj knjizi i to najmanje na dva različita konta i na dvije različite strane – jednom na DUGOVNU, a drugi puta na POTRAŽNU stranu.

U slučaju korištenja većeg broja konta ZBROJ vrijednosti na dugovnim stranama mora biti jednak ZBROJU vrijednosti na potražnim stranama konta.

DUGUJE = POTRAŽUJE

Utjecaj poslovnih promjena na bilančnu ravnotežu

Zadatak 4.1. Evidentirajte poslovne promjene na način da uz naziv konta navedete računovodstvenu kategoriju na koju utječe (SI – stalna imovina; TI – tekuća imovina; K- kapital; KO – kratkoročne obveze; DO – dugoročne obveze) te uzrokuje li njeno povećanje (+), odnosno smanjenje (-).

1) Vlasnik je uložio u hotelsko poduzeće novac 600.000

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
TI/ žiro-račun		K/Uloženi kapital		0
+600.000		+600.000		
+600.000	=	+600.000		0

Objašnjenje: Ulaganje vlasnika predstavlja za poduzeće povećanje kapitala za 600.000. Poduzeću se uplaćuje novac na žiro-račun pa se povećava imovina za 600.000

2) Za hotelsko poduzeće nabavljeno je (od dobavljača) opreme u vrijednosti od 60.000.

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
SI/oprema		0		KO/Dobavljači
+60.000				+60.000
+60.000	=	0		+60.000

Objašnjenje: Nabavljena oprema poduzeća za 60.000 predstavlja povećanje imovine u visini 60.000. Dobavljači šalju fakturu (račun) na ukupan iznos od 60.000 pa se povećava obveza prema dobavljačima.

3) Za hotelsko poduzeće primljena je faktura od dobavljača za materijal u vrijednosti od 20.000.

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
TI/zalihe materijala		0		KO/Dobavljači
+20.000				+20.000
+20.000	=	0		+20.000

Objašnjenje: nabavljena zaliha materijala u vrijednosti 20.000 predstavlja povećanje zaliha. Dobavljači šalju fakturu na ukupan iznos od 20.000 pa se povećava obveza prema dobavljačima.

4) Faktura za materijal plaćena je virmanom (sa žiro-računa)

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
TI/žiro-račun		0		KO/Dobavljači
-20.000				-20.000
-20.000	=	0		-20.000

Objašnjenje: novac je isplaćen sa žiro-računa 20.000 pa se iznos novca smanjuje, dobavljačima se plaća faktura za materijal koja iznosi 20.000 pa se smanjuje obveza prema dobavljačima.

5) Banka je poduzeću odobrila kredit od 100.000 te su sredstva uplaćena na žiro-račun.

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
TI/ žiro-račun		0		DO/kredit
+100.000				+100.000
+100.000	=	0		+100.000

Objašnjenje: novac se uplaćuje na žiro-račun pa se vrijednost žiro-računa povećava za 100.000. Banka posuđuje novac poduzeću pa se vrijednost obveze za kredit prema banci povećava za 100.000.

6) Utvrđen je manjak na zalih materijala u vrijednosti 1.000 za koju se tereti skladištar

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
TI/zalihe materijala		0		0
-1.000				
TI/potraživanja od djelatnika				
+1.000				
0	=	0		0

Objašnjenje: smanjuje se stanje na zalih materijala za utvrđeni manjak 1.000, povećava se potraživanje od skladištara (djelatnik) za vrijednost materijala koji nedostaje 1.000

7) Skladištar podmiruje manjak u gotovini 1.000.

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
TI/ potraživanja od djelatnika		0		0
-1.000				
TI/blagajna				
+1.000				
0	=	0		0

Objašnjenje: skladištar podmiruje svoje potraživanje (od djelatnika) koje se smanjuje za 1.000. Novac koji je primljen u gotovini povećava se na blagajni 1.000.

8) Nabavljena je trgovačka roba u vrijednosti 15.000.

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
Tl/zalihe trg. robe +15.000		0		KO/dobavljači +15.000
+15.000	=	0		+15.000

Objašnjenje: povećava se zaliha trgovačke robe za 15.000, roba se nabavlja od dobavljača pa se povećavaju obveze prema dobavljačima za 15.000.

9) Prodano je trgovačke robe u vrijednosti 5.000 kupcima

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
Tl/zalihe trg. robe -5.000		0		0
Tl/potraživanja od kupaca +5.000				
0	=	0		0

Objašnjenje: smanjuje se stanje na zalihi trgovačke robe za 5.000, kako smo tu vrijednost prodali kupcima, povećava se potraživanje od kupaca za 5.000.

10) Vraća se banci dio kredita u vrijednosti 10.000

Imovina	=	Kapital	+	Obveze
Tl/žiro-račun -10.000		0		DO/kredit -10.000
-10.000	=	0		-10.000

Objašnjenje: isplaćuje se banci novac u visini 10.000 pa se evidentira smanjenje od 10.000, obzirom da je taj novac isplaćen radi podmirenja obveze za kredit, ona se smanjuje za iznos 10.000.

Temeljem transakcija prikazanih u prvom dijelu zadatka napravite njihov zbirni pregled.

Zbirni pregled gornjih transakcija:

Red broj	IMOVINA (AKTIVA)		=	PASIVA		
	Stalna	Tekuća		Kapital	Obveze	
					dugoročne	kratkoročne
1		+600.000		+600.000		
2	+60.000					+60.000
3		+20.000				+20.000
4		-20.000				-20.000

5		+100.000			+100.000	
6		-1.000				
		+1.000				
7		-1.000				
		+1.000				
8		+15.000				+15.000
9		-5.000				
		+5.000				
10		-10.000			-10.000	
	+60.000	+705.000		+600.000	+90.000	+75.000
	765.000		=	765.000		

Objašnjenje: pridržavajući se pravila bilježenja poslovnih promjena može se utvrditi da neovisno o broju promjena krajnji rezultat svih transakcija mora biti jednak kao što je utvrđeno bilančnom ravnotežom.

Zadatak 4.2. Evidentirajte poslovne promjene na način da uz naziv konta navedete računovodstvenu kategoriju na koju utječe (SI – stalna imovina; TI – tekuća imovina; K- kapital; KO – kratkoročne obveze; DO – dugoročne obveze) te uzrokuje li njeno povećanje (+), odnosno smanjenje (-).

- 1) Vlasnik je uložio u hotelsko poduzeće novac 400.000.
- 2) Hotelsko poduzeće kupilo je (od dobavljača) zgradu u vrijednosti od 500.000.
- 3) Hotelsko poduzeće je platilo fakturu za zgradu kreditom koji je posudilo od 400.000.
- 4) Hotelsko poduzeće nabavilo je od kuhinjsku opremu u vrijednosti 200.000.
- 5) Sa žiro-računa je u blagajnu uplaćeno 5.000.
- 6) Djelatniku je za službeni put isplaćena akontacija u visini 5.000.
- 7) Banka je odobrila hotelskom poduzeću kratkoročni kredit 30.000.
- 8) Od dobavljača je nabavljeno materijala u vrijednosti 25.000.
- 9) Faktura za materijal plaćena je virmanom (žiro-račun).
- 10) Vraćen je banci dio kredita u vrijednosti 20.000.

Temeljem prikazanih transakcija u prvom dijelu zadatka napravite njihov zbirni pregled.

Osnovne bilančne promjene na imovini, kapitalu i obvezama

CENTRIPETALNE PROMJENE (A+P+) obuhvaćaju promjene na imovini, kapitalu i obvezama, a nastaju ulazom imovine iz okruženja, povećanjem aktive i povećanjem pasive

CENTRIFUGALNE PROMJENE (A-P-) obuhvaćaju promjene na imovini, kapitalu i obvezama, a nastaju izlazom imovine iz poduzeća, smanjenjem aktive i smanjenjem pasive

KONCENTRIČNE PROMJENE (A+A-) obuhvaćaju samo konta imovine, a obzirom da se radi o kretanju unutar poduzeća tj. promjeni pojavnog oblika imovine u aktivi, ne mijenja se ukupan zbroj aktive

PERIFERIJSKE PROMJENE (P+P-) obuhvaćaju samo konta pasive, a obzirom da se radi o kretanju izvan poduzeća tj. promjeni oblika unutar pasive, ne mijenja se ukupan zbroj pasive

Zadatak 4.3.

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu za hotelsko poduzeće:

Zgrade 100.000, oprema 80.000, žiro-račun 25.000, potraživanja od kupaca 40.000, zaliha materijala 30.000, kredit od banke 30.000, dobavljači 20.000, kapital?

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	225.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	30.000
Zaliha materijala	30.000	Dobavljači	20.000
Potraživanja od kupaca	40.000		
Žiro-račun	25.000		
Aktiva ukupno:	275.000	Aktiva ukupno:	275.000

1) banka je hotelskom poduzeću odobrila kredit u vrijednosti 20.000

Žiro-račun		Kredit od banke	
PS. 25.000	45.000 ZS	ZS. 50.000	30.000 PS
(1) 20.000			20.000 (1)

Povećava se iznos novca na žiro-računu (A+)

Povećava se obveza za kredite (P+)

Ovo je CENTRIPETALNA PROMJENA (A+P+) nastala uslijed ulaza imovine u poduzeće

Aktiva i pasiva su se sa 275.000 (Početna bilanca) POVEĆALE na 295.000

Bilanca nakon promjene 1)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	225.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	30.000	Dobavljači	20.000
Potraživanja od kupaca	40.000		
Žiro-račun	45.000		
Aktiva ukupno:	295.000	Aktiva ukupno:	295.000

2) Obveza prema dobavljačima u visini 5.000 plaćena je virmanom.

Žiro-račun		Dobavljači	
PS. 45.000	5.000 (2)	(2) 5.000	20.000 PS
	40.000 ZS	ZS.15.000	

Smanjuje se iznos novca na žiro-računu (A-)

Smanjuje se obveza prema dobavljačima (P-)

Ovo je CENTRIFUGALNA PROMJENA (A-P-) nastala uslijed izlaza imovine iz poduzeća.

Aktiva i pasiva su se sa 295.000 (Početna bilanca) SMANJILE na 290.000

Bilanca nakon promjene 2)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	225.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	30.000	Dobavljači	15.000
Potraživanja od kupaca	40.000		
Žiro-račun	40.000		
Aktiva ukupno:	290.000	Aktiva ukupno:	290.000

3) Kupci su platili dio potraživanja u visini 10.000

Potraživanja od kupaca		Žiro-račun	
PS. 40.000	10.000 (2)	PS. 40.000	50.000 ZS
	30.000 ZS	(3) 10.000	

Smanjuje se potraživanje od kupaca (A-)

Povećava se novac na žiro-računu (A+)

Ovo je KONCENTRIČNA PROMJENA (A-A+) nastala uslijed promjene oblika unutar imovine

Nije došlo do promjene u ukupnom iznosu aktive tj. iznos zaključne bilance ostao je isti kao u početnoj bilanci (290.000)

Bilanca nakon promjene 3)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	225.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	30.000	Dobavljači	15.000
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	290.000	Aktiva ukupno:	290.000

4) Dobavljačima je plaćen preostali iznos dugovanja 15.000 kratkoročnim kreditom

Dobavljači		Kratkoročni kredit	
(4) 15.000	15.000 PS		15.000 (4)
ZS 0			

Smanjuje se obveza prema dobavljačima (P-).

Povećava se obveza za kratkoročni kredit (P+).

Ovo je PERIFERIJSKA PROMJENA (P+P-) nastala uslijed promjene oblika unutar pasive.

Nije došlo do promjene u ukupnom iznosu pasive tj. iznos zaključne bilance ostao je isti kao u početnoj bilanci (290.000).

Bilanca nakon promjene 4)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	225.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	30.000	Dobavljači	0
Potraživanja od kupaca	30.000	Kratkoročni kredit	15.000
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	290.000	Aktiva ukupno:	290.000

Zadatak 4.4. (Radni listovi)

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu za hotelsko poduzeće:

zgrade 200.000, namještaj u sobama 60.000, žiro-račun 20.000, kupci 50.000, zaliha namirnica 20.000, kratkoročni kredit 30.000, dobavljači 20.000, kapital?

- 1) Nabavljeno je opreme od dobavljača u vrijednosti 50.000.
- 2) Vraćen je banci dio kratkoročnog kredita u visini 10.000.
- 3) Kupci su platili dio potraživanja u visini 20.000.
- 4) Sporazumom s bankom kratkoročni kredit pretvoren je u dugoročni kredit.

Zadatak 4.5. (Radni listovi)

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu hotelskog poduzeća te izračunajte vrijednosti koje nedostaju: žiro-račun 120.000, potraživanja od kupaca 1.200, rezerviranja za mirovine 3.400, čekovi 2.000, obveznice 45.000, obveze prema dobavljačima 4.200, izdaci za razvoj 4.500, zadržana dobit 46.800, zgrade 550.000, oprema 12.000, koncesije 3.000, udjeli u povezanim poduzećima 40.000, izdani čekovi 3.120, gotovi proizvodi 8.000, kredit 80.000, blagajna 1.500, komercijalni zapisi 3.000, pravo na zaštitni znak 7.000, izdane mjenice 12.000, obveze prema djelatnicima 12.000, goodwill 6.000, dionice 14.000, zaliha sitnog inventara 15.000, potraživanja od zaposlenih 16.000, pričuve 95.000, izdane kratkoročne obveznice 34.000, primljeni predujmovi 3.400, kapital?

Otvorite početna stanja na kontima glavne knjige raspoređena na konta aktive i pasive te proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1. Iz blagajne je položen novac na žiro-račun 1.000.
2. Gotovi proizvodi prodani su kupcima za 8.000.
3. Kupci plaćaju fakturu za gotove proizvode čekom.
4. Ček za gotove proizvode je stigao na naplatu.
5. Nabavljeno je materijala od dobavljača 3.000.
6. Materijal je plaćen sa žiro-računa 3.000.
7. Banka je odobrila kratkoročni kredit 4.200.
8. Banci je vraćen dio kratkoročnog kredita 1.200.
9. Sporazumom s bankom ostatak kratkoročnog kredita pretvorili smo u dugoročni kredit.
10. Utvrđen je manjak na materijalu 1.300 za koji se tereti skladištar.
11. Nabavljeno je opreme u vrijednosti od 10.000.
12. Oprema je plaćena iz kredita kod banke.

13. Vraćen je banci dio kredita u vrijednosti od 2.000.
14. Iz blagajne je isplaćena akontacija za službeni put 100.
15. Izdane kratkoročne obveznice iz početnog stanja su stigle na naplatu.

Za svaku poslovnu promjenu navedite o kakvoj se bilančnoj promjeni radi.

Krajem obračunskog razdoblja zaključite konta i sastavite zaključnu bilancu.

Zadatak 4.6. (Radni listovi)

Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu: oprema 900.400, dionice 24.000, zaliha gotovih proizvoda 5.100, zgrade 881.000, žiro-račun 325.000, izdaci za razvoj 12.000, predujmovi za transportna sredstva 3.400, izdane obveznice 212.000, zaliha materijala 4.000, patenti 11.000, dani dugoročni depozit 216.000, rezerve 16.000, goodwill 58.000, zaliha sitnog inventara 6.000, kratkoročni kredit 3.000, obveze prema djelatnicima 4.000, primljeni predujmovi 3.500, devizna sredstva 5.000, potraživanja od djelatnika 7.000, mjenice 4.000, dobavljači 5.000, kredit 12.500, zadržana dobit 3.400, izdani čekovi 3.400, kapital ?

Proknjižite sljedeće poslovne promjene na konta glavne knjige raspoređena na konta aktive i pasive:

1. Podignuto je 1.300 sa žiro-računa u blagajnu.
2. Iz blagajne je isplaćena djelatnicima akontacija za službeni put 900.
3. Izdane obveznice iz početnog stanja su stigle na naplatu i isplaćene korisnicima.
4. Nabavljeno je sitnog inventara 1.200.
5. Podmirene su obveze prema djelatnicima.
6. Poduzetnik (vlasnik) je uložio na žiro-račun svog poduzeća iznos od 20.000 eura.
7. Banci je vraćen dio kratkoročnog kredita u iznosu od 1.400.
8. Obveza prema dobavljaču za sitan inventar plaćena je iz kredita.
9. Primljen je predujam od kupaca u visini od 3.400.
10. Kupcima je prodano gotovih proizvoda u vrijednosti 4.500.
11. Dio potraživanja od kupaca priznaje se iz predujma, a ostatak potraživanja plaćeno je mjenicom.
12. Prema fakturi dobavljača nabavljeno je transportno sredstvo kojem je vrijednost 8.000
13. Dio obveze podmiruje se iz predujma, a ostatak je plaćen čekom.
14. Prema fakturi dobavljača vrijednost nabavljenog materijala iznosi 2.000.

15. Kratkoročni kredit je u cijelosti vraćen banci.

Za svaku poslovnu promjenu navedite o kojoj se bilančnoj promjeni radi (osnovne bilančne promjene na imovini i kapitalu) te krajem obračunskog razdoblja zaključite konta i sastavite zaključnu bilancu.

Primjeri za vježbu:

Zadatak 4.7. (Radni listovi)

I. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu: žiro-račun 530.000, kratkoročni kredit 60.000, zgrade 170.000, zaliha gotovih proizvoda 4.200, kupci 4.000, dionice 240.000, obveze za PDV 12.000, transportna sredstva 42.000, blagajna 4.000, dobavljači 24.500, kapital?

II. Na konta glavne knjige raspoređena na konta aktive i pasive proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1. Plaćena je obveza za porez na dodanu vrijednost iz početnog stanja.
2. Banka nam je odobrila kratkoročni kredit od 4.000.
3. Djelatnicima je isplaćena akontacija za službeni put u zemlji u iznosu 1.000.
4. Nabavljena su transportna sredstva u vrijednosti od 20.000.
5. Primljen je predujam od kupca za gotove proizvode u iznosu od 2.000.
6. Prodana je kompletna količina gotovih proizvoda kupcima.
7. Dio potraživanja od kupaca za gotove proizvode priznat je iz preujma.
8. Preostali dio potraživanja za gotove proizvode kupci su platili čekom.
9. Plaćena je obveza prema dobavljačima iz početnog stanja mjenicom.
10. Banci je vraćen dio kratkoročnog kredita u iznosu 5.000.

III. Za svaku bilančnu promjenu navedite o kojoj se promjeni radi.

IV. Krajem obračunskog razdoblja zaključite konta i sastavite zaključnu bilancu.

Zadatak 4.8. (Radni listovi)

I. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu:

Žiro-račun 412.500, blagajna 5.000, pričuve 54.500, izdane mjenice 6.600, kupci 8.800, hotel u izgradnji 185.800, goodwill 34.500, umjetnička djela 21.500, zadržana dobit 2.000, dobavljači 13.600, rezerviranja za mirovine 14.400, kredit 50.000, zaliha materijala 12.000, oprema 985.000, dani dugoročni depozit 90.000, zaliha trgovačke robe 15.000, devizni račun 24.500, sitan inventar 3.500, zgrade 1.320.000, rezervni dijelovi 4.000, kapital?

II. Proknjižite sljedeće promjene na kontima glavne knjige, raspoređena na konta aktive i pasive:

1. Iz blagajne je položen novac na žiro-račun u iznosu od 2.000.
2. Kupci su platili potraživanje iz početnog stanja karticom.
3. Sa žiro-računa je podmirena obveza prema dobavljačima iz početnog stanja.
4. Nabavljeno je opreme od dobavljača za 12.000.
5. Faktura za opremu plaćena je iz kredita.
6. Banci je vraćen dio kredita u iznosu 2.000.
7. Nabavljeno je materijala po fakturi za 3.600.
8. Materijal je plaćen čekom.
9. Kupcima je prodana kompletna zaliha trgovačke robe.
10. Kupci su potraživanje za trgovačku robu platili karticom.
11. Utvrđen je manjak na materijalu od 500 za koji se tereti skladištar.
12. Skladištar je podmirio dug za manjak materijala u gotovom.

III. Krajem obračunskog razdoblja zaključite konta i sastavite zaključnu bilancu.

Bilančne promjene na rashodima i prihodima

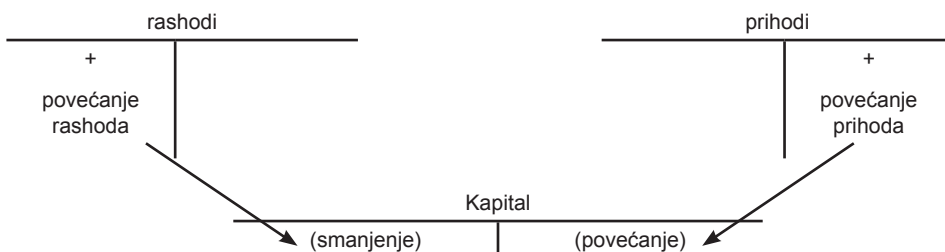
CENTRIPETALNE PROMJENE (A+P+) uzrokuju povećanje imovine uz istovremeno povećanje kapitala ili smanjenja obveza uslijed nastanka prihoda.

CENTRIFUGALNE PROMJENE (A-P-) uzrokuju smanjenje imovine uz istovremeno smanjenje kapitala ili povećanje obveza uslijed nastanka rashoda.

PERIFERIJSKE PROMJENE USLIJED RASHODA (P+P-) uzrokuju smanjenje kapitala uz istovremeno povećanje obveza uslijed rashoda.

PERIFERIJSKE PROMJENE USLIJED PRIHODA (P+P-) uzrokuju povećanje kapitala uz istovremeno smanjenje obveza uslijed prihoda.

Napomena! BILANČNE PROMJENE SE VEZUJU UZ TEORIJU JEDNOG NIZA KONTA, ŠTO ZNAČI DA SE KORISTI SAMO **BILANCA**, A NE I RAČUN DOBITI I GUBITKA. DAKLE, SVE POSLOVNE PROMJENE NA RASHODIMA I PRIHODIMA PROMATRAJU SE S POLAZIŠTA NJIHOVA UTJECAJA NA **KONTO KAPITALA**.

Zadatak 4.9. (Radni listovi)

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu za hotelsko poduzeće:

zgrade 100.000, oprema 80.000, žiro-račun 50.000, potraživanja od kupaca 30.000, zaliha materijala 30.000, kredit od banke 50.000, kratkoročni kredit 15.000, kapital?

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	225.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	30.000	Kratkoročni kredit	15.000
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	290.000	Aktiva ukupno:	290.000

1) Inventurom je utvrđen višak materijala na zalihi u vrijednosti 1.000

Zaliha materijala		Kapital	
PS. 30.000	31.000 ZS	ZS. 226.000	225.000 PS
(1) 1.000			1.000 (1)

Povećava se vrijednost materijala na zalihami (A+).

Povećava se vrijednost vlasničkog kapitala uslijed prihoda (P+).

Ovo je CENTRIPETALNA PROMJENA (A+P+) uslijed PRIHODA.

Aktiva i pasiva su se sa 290.000 (Početna bilanca) POVEĆALE na 291.000.

Bilanca nakon promjene 1)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	226.000
Oprema	80.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	31.000	Kratkoročni kredit	15.000
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	291.000	Aktiva ukupno:	291.000

2) Radi udara groma uništena je oprema koja nije bila osigurana u vrijednosti 5.000.

Oprema		Kapital	
PS. 80.000	5.000 (2)	(2) 5.000	226.000 PS
	75.000 ZS	ZS.221.000	

Smanjuje se vrijednost opreme na kontu (A-).

Smanjuje se vrijednost vlasničkog kapitala uslijed rashoda (P-).

Ovo je CENTRIFUGALNA PROMJENA (A-P-) uslijed RASHODA.

Aktiva i pasiva su se sa 291.000 (Početna bilanca) SMANJILE na 286.000.

Bilanca nakon promjene 2)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	221.000
Oprema	75.000	Kredit od banke	50.000
Zaliha materijala	31.000	Kratkoročni kredit	15.000
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	286.000	Aktiva ukupno:	286.000

3) Banka je hotelskom poduzeću zaračunala zatezne kamate u visini od 7.000

Kredit od banke		Kapital	
	50.000 PS	(3) 7.000	221.000 PS
ZS. 57.000	7.000 (3)	ZS 214.000	

Povećava se obveza prema banci za iznos zatezne kamate (P+).

Smanjuje se vrijednost vlasničkog kapitala (P-).

Ovo je PERIFERIJSKA PROMJENA (P+P-) uslijed RASHODA.

Nije došlo do promjene u ukupnom iznosu pasive tj. iznos zaključne bilance ostao je isti kao u početnoj bilanci (286.000).

Bilanca nakon promjene 3)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	214.000
Oprema	75.000	Kredit od banke	57.000
Zaliha materijala	31.000	Kratkoročni kredit	15.000
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	286.000	Aktiva ukupno:	286.000

4) zbog pravovremene otplate kratkoročnog kredita banka je hotelskom poduzeću oprostila dug u iznosu od 1.000

Kratkoročni kredit		Vlasnička glavnica	
(4) 1.000	15.000 pS	ZS. 215.000	214.000 PS
ZS 14.000			1.000 (4)

Smanjuje se obveza za kratkoročni kredit (P-).

Povećava se vrijednost vlasničke glavnice (P+).

Ovo je PERIFERIJSKA PROMJENA (P+P-) nastala uslijed PRIHODA.

Nije došlo do promjene u ukupnom iznosu pasive tj. iznos zaključne bilance ostao je isti kao u početnoj bilanci (286.000).

Bilanca nakon promjene 4)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	Iznos	Opis	Iznos
Zgrade	100.000	Kapital	215.000
Oprema	75.000	Kredit od banke	57.000
Zaliha materijala	31.000	Kratkoročni kredit	14.000
Potraživanja od kupaca	30.000		
Žiro-račun	50.000		
Aktiva ukupno:	286.000	Aktiva ukupno:	286.000

Zadatak 4.10.

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu za hotelsko poduzeće:

zgrade 100.000, namještaj u sobama 50.000, žiro-račun 20.000, kupci 30.000, zaliha namirnica 10.000, kratkoročni kredit 40.000, dobavljači 30.000, kapital?

Nakon svakog knjiženja sastavite bilancu i obrazložite o kakvoj se vrsti promjene radi.

- 1) Inventurom je utvrđen višak zaliha namirnica u vrijednosti 400.
- 2) Uslijed poplave uništeno je opreme koja nije bila osigurana u vrijednosti 2.000.
- 3) Zbog nepravovremenog plaćanja fakture dobavljači su nam zaračunali zateznu kamatu u visini 1.000.
- 4) Dobavljači su radi pravovremenog plaćanja hotelskom poduzeću umanjili obvezu (oprostili dug) u iznosu 2.000.

5. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

Ulazni i izlazni računi sadrže porez na dodanu vrijednost koji je potrebno evidentirati na zasebnom kontu kao pretporez tj. potraživanje za PDV ako se radi o ulaznom računu, odnosno kontu obveza za PDV ako se radi o izlaznom računu. Krajem obračunskog razdoblja, a obično je to za rok od mjesec dana, potrebno je obračunati i knjižiti razliku PDV-a.

Napomena: važeća opća stopa PDV-a iznosi 25%, odnosno 13% ovisno o vrsti usluge, pa će se obračun koji slijedi bazirati na istoj vrijednosti – u slučaju izmjene zakonske regulative, potrebno je primijeniti novu stopu utvrđenu zakonom.

Primjer knjiženja ulaznog računa:

1. Nabavljeno je opreme od dobavljača u vrijednosti 50.000 + PDV.
2. Nabavljeno je materijala u vrijednosti 10.000 + PDV

Oprema		Potraživanja za PDV		Dobavljači	
(1) 50.000		(1) 12.500		62.500 (1)	
		(2) 2.500		12.500 (2)	
Zaliha materijala					
(2) 10.000					

Primjer knjiženja izlaznog računa:

3. Kupcima su fakturirane usluge smještaja u visini 10.000 + PDV (napomena: na uslugu smještaja PDV iznosi 13%)
4. Kupcima su fakturirane usluge hrane i pića u iznosu 2.000 + PDV (napomena: na uslugu hrane i pića PDV iznosi 25%)

Kupci		Obveze za PDV		Prihod od usluga	
(3) 11.300			1.300 (3)	10.000 (3)	
(4) 2.500			500 (4)	2.000 (4)	

Primjer obračuna PDV-a:

5. Obračunajte PDV na kontima i utvrdite nastalu obvezu ili potraživanje u obračunskom razdoblju.

Napomena: Za ovu promjenu preuzeta su konta iz prethodna dva zadatka!

Potraživanja za PDV		Obveze za PDV		Potraživanja za PDV u obračunskom razdoblju	
(1) 12.500	15.000 (5)	(5) 1.800	1.300 (3)	(5) 13.200	
(2) 2.500			500 (4)		

Zadatak 5.1. (Radni listovi) Proknjižite ulazne i izlazne račune na konta u glavnoj knjizi.

1. Nabavljeno je namještaja od dobavljača u vrijednosti 80.000 + PDV.
2. Nabavljeno je materijala u vrijednosti 20.000 + PDV
3. Kupcima su fakturirane usluge smještaja u visini 100.000 + PDV (napomena: na uslugu smještaja PDV iznosi 13%)
4. Kupcima su fakturirane usluge hrane i pića u iznosu 60.000 + PDV (napomena: na uslugu hrane i pića PDV iznosi 25%)
5. Obračunajte PDV na kontima i utvrdite nastalu obvezu ili potraživanje u obračunskom razdoblju.

6. TROŠKOVI

TROŠKOVI nastaju isključivo u procesu proizvodnje, a predstavljaju vrijednosno izražene utroške – inpute onih resursa iz kojih nastaje novi proizvod ili usluga. Troškovi nastaju u skladu sa svrhom i ciljem poslovanja, u procesu u kojem se inputi (sirovine i materijal, rad, energija, usluge...) oblikuju u novi proizvod ili uslugu (*npr. djelatnost restorana je priprema obroka za koji je potrebno potrošiti meso, povrće, začine i sl., ali isto tako i rad kuhara, konobara, energiju, prateće usluge i sl.*).

Troškovi se evidentiraju na kontima kao i rashodi, tj. nemaju početni saldo, a povećanje se bilježi na dugovnoj strani konta.

Primjer knjiženja troškova:

1. U proizvodnju je utrošeno materijala (ps. 12.000) u vrijednosti 3.000.
2. Primljena je faktura od HEP d.d. za električnu energiju na 2.000 + PDV

Materijal na zalihima		Potraživanje za PDV	Trošak materijala
PS 12.000	3.000 (1)	(2) 500	(1) 3.000
Dobavljači			Trošak el. energije
	2.500 (2)		(1) 2.000

Zadatak 6.1. (Radni listovi)

A) Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu:

Žiro-račun 520.000, zakonske rezerve 150.000, dani dugoročni zajam 100.000, izdani ček 6.000, kupci 52.000, licenca 25.000, zadržana dobit 120.000, dobavljači 94.000, kredit 180.000, zaliha materijala 24.000, oprema 820.000, blagajna 7.000, zaliha trgovačke robe 20.000, devizni račun 18.000, sitan inventar 8.000, zgrade 900.000, rezervni dijelovi 5.000, izdane dionice?

Na konta glavne knjige raspoređena na aktivu, pasivu, rashode (troškove) i prihode proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1. U proizvodnju je utrošeno materijala u vrijednosti 12.000.
2. Iz blagajne su plaćene usluge poštarine 1.000 + PDV.
3. Inventurom je utvrđen manjak sitnog inventara na zalihima 200.
4. Obračunava se amortizacija na zgrade po stopi od 2%.
5. Predana je kompletna količina sitnog inventara upotrebu metodom kalkulativnog otpisa te je u obračunskom razdoblju otpisano 10%.
6. Obračunate su bruto plaće djelatnicima u iznosu od 40.000 i ukalkulirane u troškove.
7. Plaće su isplaćene djelatnicima sa žiro-računa.

8. Kupcima su fakturirane usluge smještaja 250.000 + PDV (13%).
 9. U požaru je izgorjela oprema koja nije bila osigurana u vrijednosti od 2.000.
 10. Djelatniku je isplaćena akontacija za službeni put 1.200.
 11. Nakon povratka s puta djelatnik je podnio obračun po kojem dnevnice iznose 700, a putni troškovi 400. Ostatak novca vraćen je u blagajnu.
 12. Nabavljena je oprema po fakturi dobavljača u iznosu 20.000 + PDV.
 13. Vijek trajanja opreme procijenjen je na 10 godina. Knjiži se amortizacija za jednu godinu.
 14. Obračunate su negativne tečajne razlike na sredstva na deviznom računu od 1.000.
 15. Obračunata je kamata od 5% na dane dugoročne zajmove.
 16. Banka je obračunala mjesečnu kamatu na kredit 2%.
 17. U cilju prikupljanja novčanih sredstava hotelsko poduzeće je emitiralo 1.000 komada dionica nominalne vrijednosti 400 novčanih jedinica/dionica, tržišne vrijednosti 420 novčanih jedinica/dionica. Sredstva su uplaćena na žiro-račun.
- Krajem obračunskog razdoblja obračunajte rezultat poslovanja te iz tog rezultata obračunajte porez na dobit u visini 20% i proknjižite obvezu za porez na dobit. Preostali iznos (dobit nakon oporezivanja) prenesite na konto dobiti tekućeg razdoblja.

Napomena: u vježbama koje slijede korištena je jedinstvena stopa poreza na dobit od 20% radi jednostavnosti izračuna. Prema važećoj zakonskoj regulativi (Zakon o porezu na dobit i Pravilnik o porezu na dobit) stopa poreza na dobit u RH iznosi 10% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi do 995.421,06 eura (7,5 mil. kn) ili 18% ako su u poreznom razdoblju ostvareni prihodi veći od 995.412,06 eura (7,5 mil. kn). U slučaju izmjene zakonske regulative, potrebno je primijeniti novu stopu utvrđenu zakonom.

Zadatak 6.2. (Radni listovi)

Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu: žiro-račun 500.000, dani dugoročni depozit 80.000, oprema 400.000, zgrade 500.000, zaliha materijala 21.000, izdani ček 4.000, licenca 12.000, kupci 24.000, dobavljači 43.000, izdane dionice 600.000, kredit 100.000, izdane obveznice?

Na konta glavne knjige raspoređena na aktivu, pasivu, prihode i rashode proknjižite sljedeće poslovne promjene.

1. U proizvodnju je utrošeno materijala 10.000.
2. Stigla je faktura za usluge marketinga 14.000 + PDV.
3. Obračunate su kamate na kredit 10%.

4. Inventurom je utvrđen manjak na materijalu od 1.000 koji tereti ostale poslovne rashode.
5. Obračunata je amortizacija na opremu po stopi od 10% i na zgrade po stopi od 1%
6. Kupcima su fakturirane usluge smještaja 200.000 + PDV (13%).
7. Naplaćena je najamnina za iznajmljeni poslovni prostor 40.000.
8. Obračunata je kamata na dane dugoročne depozite u visini 5%.

- Krajem obračunskog razdoblja obračunajte rezultat poslovanja te iz tog rezultata obračunajte porez na dobit u visini 20% i proknjižite obvezu za porez na dobit. Preostali iznos (dobit nakon oporezivanja) prenesite na konto dobiti tekućeg razdoblja.

Zadatak 6.3. (Radni listovi)

1. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu:

žiro-račun 94.500, rezerve 34.500, izdane dionice 20.000, izdane mjenice 5.600, kupci 7.800, hotel u izgradnji 45.800, goodwill 34.500, knjige i umjetnička djela 21.500, gubitak tekućeg razdoblja 2.000, dobavljači 13.600, rezerviranja za mirovine 14.400, kredit 50.000, zaliha materijala 12.000, oprema 85.000, dugoročni depozit 90.000, blagajna 9.000, zaliha trgovačke robe 15.000, devizni račun 14.500, sitan inventar na zalih 3.500, zgrade 100.000, rezervni dijelovi na zalih 4.000, kapital ?

Na konta glavne knjige raspoređena na aktivu, pasivu, prihode i rashode proknjižite sljedeće poslovne promjene

1. Kompletan količina materijala utrošena je u proizvodnju.
 2. Naplaćena je najamnina za iznajmljeni poslovni prostor za siječanj od 3.000.
 3. Inventurom je utvrđen manjak sitnog inventara na zalih 500 koji tereti ostale poslovne rashode.
 4. Obračunata je amortizacija na zgrade po stopi od 5% i na opremu 10%.
 5. Banka je obračunala kamatu na dugoročne depozite 10%.
 6. Obračunate su pozitivne tečajne razlike u iznosu od 1.000.
 7. Banka je otpisala dio potraživanja na osnovi dugoročnog kredita od 1.000.
 8. Inventurom je utvrđeno stanje rezervnih dijelova 4.400, te se usklađuje s knjigovodstvenim.
 9. Kompletan količina rezervnih dijelova prodana je po 100% većoj vrijednosti + PDV.
 10. Dobavljači su otpisali dio dugovanja u visini 2.000.
 11. U požaru je izgorjela oprema u vrijednosti od 2.000, koja nije bila osigurana.
-

- Krajem obračunskog razdoblja obračunajte rezultat poslovanja, te iz tog rezultata obračunajte porez na dobit u visini 20% i proknjižite obvezu za porez na dobit. Preostali iznos (dobit nakon oporezivanja) prenesite na konto dobiti tekućeg razdoblja.

7. KALKULACIJE

Kalkulacija je metodološki postupak utvrđivanja cijene koštanja učinka. Primjenom različite metode kalkulacije troškovi pojedinog mjesta troška dodjeljuju se onim proizvodima i uslugama radi kojih su nastali.

Klasične metode kalkulacije su temelj svih suvremenijih oblika kalkulacija, a razlikuju se:

1. divizione/djelidbene metode kalkulacije (obuhvaćaju ukupne troškove bez raščlanjivanja):

- čista divizionna metoda i
- divizionna metoda kalkulacije s ekvivalentnim brojevima

2. dodatne/adicijske metode kalkulacija (ukupni troškovi raščlanjuju se na direktne i indirektne):

- sumarna dodatna metoda
- elektivna dodatna metoda kalkulacije.

Čista divizionna metoda kalkulacije

Zadatak 7.1. Hotel u okviru centra odgovornosti Radionice primjenjuje čistu **divizionu metodu kalkulacije**. U obračunskom razdoblju radionica je ukupno utrošila 4.000 sati rada, a ukupni troškovi tog mjesta troška u obračunskom razdoblju iznose 120.000 €. Utvrdite cijenu koštanja jednog sata rada te formirajte prodajnu cijenu sata dodavanjem 150% na cijenu koštanja. Izračunajte prihode i rashode realizacije ako je prodano i naplaćeno 3.000 sati rada.

$$Q = 4.000 \text{ sati rada}$$

$$\Sigma T = 120.000 \text{ €}$$

$$X = \Sigma T / Q = 120.000 / 4.000 = 30 \text{ €/sat rada}$$

RASHOD = CIJENA KOŠTANJA (CK) X PRODANA KOLIČINA (PK)

$$\text{Rashod: } 30 \times 3.000 \text{ sati} = 90.000 \text{ €}$$

$$\text{Prodajna cijena (PC)} = 30 + 150\% = 75 \text{ €}$$

PRIHOD = PRODANA KOLIČINA (PK) X PRODAJNA CIJENA (PC)

$$\text{Prihod} = 3.000 \text{ sati} \times 75 = 225.000 \text{ €}$$

$$\text{Financijski rezultat: } 225.000 - 90.000 = 135.000 \text{ €}$$

Divizionna metoda s ekvivalentnim brojevima

Zadatak 7.2. Hotelsko poduzeće koje pruža usluge noćenja tijekom cijele godine primjenjuje **divizionu metodu kalkulacije s ekvivalentnim brojevima** i ostvaruje u sobama I kategorije 12.000 noćenja (ekv.br.1,4); u sobama II kategorije 16.000 noćenja (ekv.br.1,2) i u sobama III kategorije 10.000 noćenja (ekv.br.1,0). Ukupni troškovi tog obračunskog razdoblja iznose 2.300.000. Na osnovu ovih podataka izračunajte cijenu koštanja noćenja u pojedinim kategorijama soba. Izračunajte prihode i rashode realizacije ako se prodajna cijena noćenja I kategorije formira dodavanjem marže od 100%, II kategorije 80% te III kategorije 50%, a sve je prodano.

vr. usl	količina	ekv. broj	ekv. učinak	ekv. cijena	ukupni trošak	CK	PC	PK	rashod	prihod
I	12.000	1,4	16.800	50	840.000	70	140	12.000	840.000	1.680.000
II	16.000	1,2	19.200	50	960.000	60	108	16.000	960.000	1.728.000
III	10.000	1,0	10.000	50	500.000	50	75	10.000	500.000	750.000
			46.000							

$$X = \frac{\sum T}{Q} = 2.300.000 / 46.000 = 50$$

EKVIVALENTNI UČINAK = KOLIČINA x EKVIVALENTNI BROJ

UKUPNI TROŠAK UČINKA = EKVIVALENTNI UČINAK x EKVIVALENTNA CIJENA UČINKA

Dodatne metode kalkulacije

Zadatak 7.3. Hotelsko poduzeće je u obračunskom razdoblju imalo sljedeće ukupne direktne i indirektno troškove na centrima odgovornosti:

	RESTORAN	KAVANA
Materijal izrade (MI)	30.000	20.000
Plaće izrade (PI)	15.000	25.000
Opći trošak izrade (OTI)	90.000	80.000
Opći trošak uprave i prodaje (OTUP)	24.000	25.000

Centar odgovornosti **RESTORAN** primjenjuje **sumarnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pripremio 2.750 menija (A) za koje je utrošilo MI 25.000 i PI 5.000. Razlika do punih troškova odnosi se na jela *a la carte* (B), kojih je pripremljeno 980. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se OTI raspoređuju na bazi direktnog troška (DT), a OTUP na bazi MI. Proknjižite i prihode i rashode realizacije u Restoranu, ako je prodano 2.030 menija A po prodajnoj

cijeni formiranoj dodavanjem marže od 100 % na cijenu koštanja (CK), te 800 jela a la carte (B) po prodajnoj cijeni uvećanoj za 60%.

$$\%OTI = (OTI \times 100) / \text{baza} = (90.000 \times 100) / 45.000 = 200\% \text{ na DT}$$

$$\%OTUP = (OTUP \times 100) / \text{baza} = (24.000 \times 100) / 30.000 = 80\% \text{ na MI}$$

	ESC	ukupni trošak	A	B
Materijal izrade	MI	30.000	25.000	5.000
Plaće izrade	PI	15.000	5.000	10.000
Direktni trošak	DT	45.000	30.000	15.000
Stopa općih troškova izrade	% OTI	90.000	60.000	30.000
Stopa općih tr. upr. i prodaje	% OTUP	24.000	20.000	4.000
Ukupni trošak	uk. trošak	159.000	110.000	49.000
Cijena koštanja	CK		40	50
Prodana količina	PK		2030	800
Prodajna cijena	PC		(+100% tj.40) 80	(+60% tj.30) 80
	RASHOD	121.200	81.200	40.000
	PRIHOD	226.400	162.400	64.000
	fin.rezultat	105.200	81.200	24.000

Centar odgovornosti **KAVANA** primjenjuje **elektivnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pružala raznim korisnicima 4.000 slastica *A* za koje je utrošeno MI 8.000, PI 5.000, 7.000 slastica *B* za koje je utrošeno MI 6.000 PI 12.000, a ostatak se odnosi na slastice *C*, kojih je uslužno 9.400. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se 60.000 OTI-a raspoređuje na bazi PI, a ostatak na bazi MI, dok se 15.000 OTUP-a raspoređuje na bazi PI, a ostatak na bazi MI. Proknjižite prihode i rashode realizacije za prodanih: 3.800 slastica *A* po 20 novčanih jedinica, 6.400 slastica *B* po 40 novčanih jedinica te 8.850 slastica *C* po 50 novčanih jedinica.

Centar odgovornosti **Kavana**

$$\%OTI_1 = (OTI_1 \times 100) / \text{baza} = (60.000 \times 100) / 25.000 = 240\% \text{ PI}$$

$$\%OTI_2 = (OTI_2 \times 100) / \text{baza} = (20.000 \times 100) / 20.000 = 100\% \text{ MI}$$

$$\%OTUP_1 = (OTUP_1 \times 100) / \text{baza} = (15.000 \times 100) / 25.000 = 60\% \text{ PI}$$

$$\%OTUP_2 = (OTUP_2 \times 100) / \text{baza} = (10.000 \times 100) / 20.000 = 50\% \text{ MI}$$

ESC	ukupni trošak	A	B	C
MI	20.000	8.000	6.000	6.000
PI	25.000	5.000	12.000	8.000
DT	45.000	13.000	18.000	14.000
%OTI ₁	60.000	12.000	28.800	19.200
%OTI ₂	20.000	8.000	6.000	6.000
%OTUP ₁	15.000	3.000	7.200	4.800
%OTUP ₂	10.000	4.000	3.000	3.000
Uk. Trošak	150.000	40.000	63.000	47.000
CK		10	9	5
PK		3.800	6.400	8.850
PC		20	40	50
RASHOD	139.850	38.000	57.600	44.250
PRIHOD	774.500	76.000	256.000	442.500
Fin.rezultat	634.650	38.000	198.400	398.250

Primjeri za vježbu:

Zadatak 7.4. (Radni listovi) Hotelsko poduzeće koje pruža usluge smještaja tijekom cijele godine primjenjuje **divizionu metodu kalkulacije s ekvivalentnim brojevima** i ostvaruje u sobama L kategorije 1.000 noćenja (ekv.br.1,5), u sobama A kategorije 2.100 noćenja (ekv.br.1,0) te u sobama B kategorije 500 noćenja (ekv.br.0,8). Ukupni troškovi obračunskog razdoblja iznose 480.000 novčanih jedinica. Na osnovu ovih podataka izračunajte cijenu koštanja pojedine kategorije noćenja te proknjižite prihode i rashode realizacije ako se prodajna cijena formira dodavanjem 200% na cijenu koštanja. Prodano je 930 noćenja A, 1.950 noćenja B te 460 noćenja C.

Zadatak 7.5. (Radni listovi) Transport u okviru centra odgovornosti za pružanje usluga prijevoza primjenjuje čistu **divizionu metodu kalkulacije**. U obračunskom razdoblju prešlo se 30.000 km, a ukupni troškovi tog centra odgovornosti u obračunskom razdoblju iznose 150.000. Utvrdite cijenu koštanja jednog km te formirajte prodajnu cijenu km dodavanjem 100% na cijenu koštanja (CK). Izračunajte te proknjižite prihode i rashode prodaje ako je fakturirano 24.000 km.

Zadatak 7.6. (Radni listovi) Hotelsko poduzeće je u obračunskom razdoblju imalo ove ukupne direktne i indirektno troškove na centrima odgovornosti:

	RESTORAN	KAVANA
MI	10.000	20.000
PI	20.000	10.000
OTI	60.000	30.000
OTUP	30.000	27.000

A) Centar odgovornosti **RESTORAN** primjenjuje **sumarnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pripremio 1.325 menija (A) za koje je utrošilo MI 4.000 i PI 10.000. Razlika do punih troškova odnosi se na jela *a la carte* (B), kojih je pripremljeno 1.340. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se OTI raspoređuju na bazi MI, a OTUP na bazi PI. Proknjižite i prihode i rashode realizacije u Restoranu, ako je prodano 1.210 menija A po prodajnoj cijeni formiranoj dodavanjem 100% na cijenu koštanja (CK), 1.240 jela *a la carte* (B) po prodajnoj cijeni uvećanoj za 60%.

B) Centar odgovornosti **KAVANA** primjenjuje **elektivnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pružala raznim korisnicima 2.000 slastica A za koje je utrošeno MI 5.000, PI 2.000, 2.500 slastica B za koje je utrošeno MI 10.000 PI 4.000, a ostatak se odnosi na slastice C, kojih je usluženo 1.350. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se 10.000 OTI-a raspoređuje na bazi MI, a ostatak na bazi PI, dok se 12.000 OTUP-a raspoređuje na bazi MI, a ostatak na bazi DT. Proknjižite prihode i rashode realizacije za prodanih (fakturirano): 1.850 slastica A, 2.300 slastica B, te 1.210 slastica C. Prodajna cijena formira se dodavanjem 150% na cijenu koštanja.

Zadatak 7.7. (Radni listovi) Hotelsko poduzeće je u obračunskom razdoblju imalo sljedeće ukupne direktne i indirektne troškove na centrima odgovornosti:

	RESTORAN	KAVANA
MI	20.000	40.000
PI	40.000	20.000
OTI	120.000	60.000
OTUP	40.000	36.000

A) Centar odgovornosti **RESTORAN** primjenjuje **sumarnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pripremio 3.200 menija (A) za koje je utrošilo MI 8.000 i PI 20.000. Razlika do punih troškova odnosi se na jela *a la carte* (B), kojih je pripremljeno 4.960. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se OTI raspoređuju na bazi MI, a OTUP na bazi PI. Proknjižite i prihode i rashode realizacije u Restoranu, ako je fakturirano 3.120 menija A po prodajnoj cijeni formiranoj dodavanjem 100% na cijenu koštanja (CK) te 4.670 jela *a la carte* (B) po prodajnoj cijeni uvećanoj za 60%.

B) Centar odgovornosti **KAVANA** primjenjuje **elektivnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pružala raznim korisnicima 4.475 slastica A za koje je utrošeno MI 10.000, PI 4.000, 7.160 slastica B za koje je utrošeno MI 20.000 PI 8.000, a ostatak se odnosi na slastice C, kojih je usluženo 4.050. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se: 20.000 OTI-a raspoređuje na bazi MI, od čega ostatak na bazi PI; 24.000 OTUP-a raspoređuje na bazi MI od čega se ostatak raspoređuje na bazi DT. Proknjižite prihode i rashode realizacije za prodanih: 4.220 slastica A po 20 novčanih jedinica, 6.950 slastica B po 25 novčanih jedinica te 3.900 slastica C po 30 novčanih jedinica.

8. IZVJEŠTAJ O DOBITI (RAČUN DOBITI I GUBITKA)

Izveštaj o dobiti prikazuje stavke RASHODA i PRIHODA. Rashodi predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi, dok prihodi predstavljaju povećanje ekonomskih koristi.

Stavke rashoda i prihoda raspoređene su u grupe: poslovni i financijski rashodi, odnosno poslovni i financijski prihodi. Promjenama međunarodnih računovodstvenih standarda nekadašnja grupa izvanrednih prihoda i rashoda u računu dobiti i gubitka klasificira se kao ostali poslovni prihodi i ostali poslovni rashodi. Ostali poslovni prihodi obuhvaćaju knjiženja na kontima skupine 78 ostali poslovni prihodi. Izvanredni rashodi klasificiraju se u računu dobiti i gubitka kao ostali poslovni rashodi. Ostali poslovni rashodi obuhvaćaju knjiženja na kontima skupine 73 ostali poslovni rashodi.

Poslovni	Financijski	Ostali poslovni prihodi
<p><u>PRIHODI</u></p> <p>prihodi prodaje usluga smještaja, prehrane, wellnessa, kongresa...; prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, roba i usluga; ostali poslovni prihodi...</p> <p><u>RASHODI</u></p> <p>tržišno priznati materijalni troškovi, troškovi sirovina i materijala, troškovi prodane robe, ostali vanjski troškovi (troškovi usluga), tržišno priznati troškovi osoblja (nadnice i plaće, troškovi poreza, socijalnog i mirovinskog osiguranja i drugo); amortizacija i vrijednosno usklađivanje dugotrajne imovine; promjena vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda; vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine; rezerviranja troškova i rizika; ostali troškovi poslovanja...</p>	<p><u>PRIHODI</u></p> <p>prihodi od sudjelujućih interesa s povezanim poduzećima; prihodi od sudjelujućih interesa s nepovezanim poduzećima; prihodi od ostalih ulaganja i zajmova iz okvira stalne imovine s povezanim poduzećima; prihodi od ostalih ulaganja i zajmova iz okvira stalne imovine s nepovezanim poduzećima; prihodi od ostalih interesa i slični prihodi s povezanim poduzećima; prihodi od ostalih interesa i slični prihodi s nepovezanim poduzećima...</p> <p><u>RASHODI</u></p> <p>kamate, tečajne razlike i slični troškovi iz odnosa s povezanim poduzećima; kamate, tečajne razlike i slični troškovi iz odnosa s nepovezanim poduzećima; dobit ili gubitak iz redovnog poslovanja prije oporezivanja; porez na dobit ili gubitak iz redovnog poslovanja; dobit ili gubitak iz redovnog poslovanja poslije oporezivanja</p>	<p><u>PRIHODI</u></p> <p>primljene donacije, smanjenje kamata, inventurni višak materijala na zalih, višak u blagajni...</p> <p><u>RASHODI</u></p> <p>dane donacije, povećanje kamata, posljedice elementarnih nepogoda imovine koja nije osigurana, prodaja imovine po cijeni nižoj od nabavne vrijednosti ...</p>

Vrijednosti prihoda i rashoda se međusobno sučeljavaju tj. od vrijednosti prihoda se oduzima vrijednost rashoda kako bi se utvrdila uspješnost poslovanja koju se naziva DOBIT (ako su prihodi veći od rashoda), odnosno GUBITAK (ako su prihodi manji od rashoda).

Izveštaj o dobiti je temeljni financijski izvještaj koji prikazuje financijski rezultat poslovanja u određenom razdoblju. Za izvještaj o dobiti se kaže da je to dinamički financijski izvještaj jer predstavlja rezultat poslovanja u određenom vremenskom

razdoblju, a u literaturi kao i u praksi se za ovaj izvještaj koristi naziv račun dobiti i gubitka.

OPIS	IZNOS
1. Poslovni prihodi	
2. Poslovni rashodi	
3. Financijski prihodi	
4. Financijski rashodi	
5. Ukupni prihodi	
6. Ukupni rashodi	
7. Dobit prije oporezivanja	
8. Porez na dobit	
9. Dobit financijske godine	

Zadatak 8.1. Temeljem navedenog odvojite stavke koje će se pojaviti u Izvještaju o dobiti (računu dobiti i gubitka): prihod od prodaje trgovačke robe, upisani kapital, zaliha materijala, dobavljači, trošak materijala, trošak bruto plaća, rashod od kamata, izdatak za PDV, rashod od donacija, kredit od banke, potraživanje od kupaca, prihod od najma, primitak od naplaćenog najma, prihod od *cateringa*, prihod od usluga smještaja, prihod od pozitivnih tečajnih razlika, izdatak za plaćanje fakture dobavljačima.

Izvještaj od dobiti (račun dobiti i gubitka): prihod od prodaje trgovačke robe, trošak materijala, trošak bruto plaća, rashod od kamata, rashod od donacija, prihod od najma, prihod od *cateringa*, prihod od usluga smještaja, prihod od pozitivnih tečajnih razlika.

Zadatak 8.2. (Radni listovi) Temeljem navedenog odvojite stavke koje će se pojaviti u Izvještaju o dobiti (računu dobiti i gubitka): zaliha sitnog inventara, prihod od prodaje gotovih proizvoda, zadržana dobit, zaliha sitnog inventara, dobavljači, trošak amortizacije, obveze za doprinose na plaće, prihod od kamata, izdatak za PDV, prihod od subvencija, kratkoročni kredit od banke, žiro-račun, trošak najma za poslovni prostor, primitak od kupaca za usluge smještaja, prihod od prodaje trgovačke robe, zaliha sitnog inventara, prihod od usluga polupansiona, rashod od negativnih tečajnih razlika, izdatak za plaćanje fakture za opremu dobavljačima.

Zadatak 8.3. Temeljem podataka sastavite Izvještaj o dobiti (Račun dobiti i gubitka): prihod od prodaje proizvoda 100.000, prihod od kamata 24.000, trošak materijala 36.000, trošak bruto plaća 80.000, rashod od donacija 2.000, prihod od usluga smještaja 200.000, prihod od najma 20.000, trošak amortizacije 30.000, trošak osiguranja 4.000, rashod od financiranja 6.000.

9. IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Izvjestaj o novčanim tokovima (*cash flow*) temeljni je financijski izvještaj koji prikazuje PRIMITKE i IZDATKE. Primici predstavljaju povećanje gotovine ili novčanih ekvivalenata u obliku obračunskih ili gotovinskih uplata. Izdaci predstavljaju smanjenje gotovine ili novčanih ekvivalenata u obliku obračunskih ili gotovinskih isplata.

Primici i izdaci raspoređuju se u grupe kao: poslovni, investicijski i financijski primici, odnosno poslovni, investicijski i financijski izdaci.

Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti	Novčani tokovi od investicijskih (ulagatelj.) aktivnosti	Novčani tokovi od financijskih aktivnosti:
<p><u>PRIMICI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> gotovinska prodaja kupcima naplata potraživanja primljeni predujmovi iz operativnih aktivnosti primici od naplaćenih kamata povrati novca od dobavljača primici od dobivenih parnica u sudskim postupcima primici od refundacija, milodara, donacija, subvencija i sl. <p><u>IZDACI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> izdaci zaposlenima za plaće i ostalo plaćanja dobavljačima dobara i usluga plaćanje poreza i kazni povrat novca kupcima dani predujmovi za operativne aktivnosti karitativna plaćanja, donacije i sl. 	<p><u>PRIMICI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> gotovinski primici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine primici od prodaje investiranog u druga trgovačka društva primici od prodaje dugova gotovinski primici od naplate zajmova koji su dani trećim strankama (osim fin. instituc.) primljeni gotovinski udjeli i dividende od povezanih društva <p><u>IZDACI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> gotovinski izdaci za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine isplate za stjecanje glavnice ili dužničkih instrumenata drugih poduzeća i udjela u zajedničke pothvate plaćanje stjecanja obveznica drugih društava (osim gotovinskih ekvivalenata) gotovinski izdaci za otplate zajmova uzetih od trećih stranaka (osim fin.inst.) isplaćeni udjeli i dividende drugim društvima 	<p><u>PRIMICI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> primici novca od izdavanja dionica ili od uplate vlasničkih uloga primici novca od izdavanja obveznica i drugih vrijednosnih papira primici novca od povrata glavnice kratkoročnih i dugoročnih posudbi drugima primici kredita od financijskih institucija <p><u>IZDACI</u></p> <ul style="list-style-type: none"> izdaci za isplate dividendi i ostale isplate iz dobitka vlasnicima isplate za pribavljanje trezorskih dionica vraćanje gotovinskih pozajmica vraćanje glavnice duga od kratkoročnih i dugoročnih kreditnih aranžmana

Sučeljavanjem primitaka i izdataka izračunavaju se novčani tokovi iz poslovne, investicijske i financijske aktivnosti te se na kraju izvještaja utvrđuje čisti novčani tok.

Za izradu izvještaja o novčanom toku koriste se direktna i indirektna metoda.

9.1. Izvještaj o novčanim tokovima - Direktna metoda

<i>OPIS</i>	<i>IZNOS</i>
Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti	
Novčani primici od poslovnih aktivnosti	
Novčani izdaci od poslovnih aktivnosti	
Neto novčani tokovi od poslovnih aktivnosti	
Novčani tokovi od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Novčani primici od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Novčani izdaci od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Neto novčani tokovi od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Novčani primici od financijskih aktivnosti	
Novčani izdaci od financijskih aktivnosti	
Neto novčani tokovi od financijskih aktivnosti	
Neto povećanje ili smanjenje novčanih tokova	
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	

9.2. Izvještaj o novčanim tokovima - Indirektna metoda

Novčani tok iz poslovnih aktivnosti dobiva se korigiranjem neto dobiti ili gubitak za učinke nenovčanih transakcija, dok se novčani tokovi financijskih i investicijskih aktivnosti dobivaju na identičan način kao kod direktne metode.

Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti

1. Dobit prije oporezivanja

2. Usklađenja:

+ Amortizacija

+/- Dobici i gubici od prodaje i vrijednosna usklađenja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine

+/- Dobici i gubici od prodaje i nerealizirani dobiti i gubici i vrijednosna usklađenja od financijske imovine

+ Prihodi od kamata i dividendi

- Rashodi od kamata

- Rezerviranja

+/- Tečajne razlike (nerealizirane)

+/- Ostala usklađenja za nenovčane transakcije i nerealizirane dobitke i gubitke

I. Povećanje ili smanjenje novčanih tokova prije promjena u random kapitalu

3. Promjene u radnom kapitalu

+/- Povećanje ili smanjenje kratkoročnih obveza

+/- Povećanje ili smanjenje kratkotrajnih potraživanja

+/- Povećanje ili smanjenje zaliha

+ Ostala povećanja ili smanjenja radnog kapitala

II. Novac iz poslovanja

- Novčani izdaci za kamate

- Plaćeni porez na dobit

NETO NOVČANI TOKOVI OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Zadatak 9.1. Temeljem navedenih podataka, odvojite samo one koji će biti prikazani u Izvještaju o novčanim tokovima (direktna metoda): prihod od kamata, gotovinski primitak od prodaje kuhinjske opreme, primitak od kamata, troškovi amortizacije, prihod od donacija, višak materijala na zalihi, izdatak za bruto plaće, primitak za usluge smještaja, primitak od izdavanja vrijednosnih papira, izdatak za plaćanje PDV-a, prihod od povezanih poduzeća, rashod od prodanih proizvoda, trošak sitnog inventara, rashod od negativnih tečajnih razlika, izdatak za nabavku namještaja, primitak kredita od banke.

Izvještaj o novčanom toku: gotovinski primitak od prodaje kuhinjske opreme, primitak od kamata, izdatak za bruto plaće, primitak za usluge smještaja, primitak od izdavanja vrijednosnih papira, izdatak za plaćanje PDV-a, izdatak za nabavu namještaja, primitak kredita od banke

Zadatak 9.2. (Radni listovi) Temeljem navedenih podataka, odvojite samo one koji će biti prikazani u Izvještaju o novčanim tokovima (direktna metoda): prihod od prodaje trgovačke robe, rashod od kamata, gotovinski primitak od prodaje sitnog inventara, izdatak od kamata, troškovi marketinga, prihod od subvencija, manjak materijala na zalihi, izdatak za neto plaće, primitak za usluge hrane i pića, izdatak od kupovine vrijednosnih papira, izdatak za plaćanje poreza na dobit, prihod od nepovezanih poduzeća, prihod od prodanih proizvoda, trošak osiguranja, prihod od pozitivnih tečajnih razlika, izdatak za nabavku službenog automobila, izdatak za povrat dijela kredita od banke.

Zadatak 9.3. (Radni listovi) Temeljem navedenih podataka sastavite Izvještaju o novčanim tokovima (direktna metoda): primitak od prodaje usluga kupcima 125.000, primitak od najma 30.000, izdatak za plaćanje materijala dobavljačima 22.000, gotovinski primitak od prodaje sitnog inventara 5.000, izdatak od kamata 8.000, izdatak za neto plaće 80.000, primitak za usluge hrane i pića 240.000, izdatak za kupnju opreme 50.000, primitak kredita od banke 200.000, izdatak za plaćanje PDV-a 32.000. Početni saldo na kontima novčanih sredstava 120.000.

10. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA KAPITALA

Izveštaj o promjenama vlasničke glavnice sastavlja se radi pružanja informacija o promjenama u strukturi kapitala (glavnice) koje su se dogodile između dva obračunska razdoblja odn. dva datuma bilance s ciljem prikazivanja povećanje ili smanjenje glavnice/kapitala iskazanog u bilanci u promatranom razdoblju. U praksi ovaj izvještaj prvenstveno sastavljaju dionička društva, a razlikuju se dva značajna dijela kapitala: uloženi i zadržani (zarađeni) kapital.

Pozicije koje se prikazuju u izvještaju o promjenama kapitala su: kapitalne rezerve, zakonske rezerve, rezerve za vlastite dionice, Vlastite dionice i udjeli (odbitna Stavka), statutarne rezerve, ostale rezerve, revalorizacijske rezerve, fer vrijednost financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (raspoloživa za prodaju), učinkoviti dio zaštite novčanih tokova, učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvo, ostale rezerve fer vrijednosti, tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja, zadržana dobit/preneseni gubitak, dobit/gubitak poslovne godine, ukupno raspodjeljivo imateljima kapitala matice, manjinski (nekontrolirajući) interes te ukupno kapital i rezerve.

Za svaku od navedenih pozicija navode se iznosi za: stanje na dan početka prethodne poslovne godine, promjenu računovodstvenih politika, ispravku pogreški, stanje na dan početka prethodne poslovne godine (prepravljeno), dobit/gubitak razdoblja, tečajnih razlika iz preračuna inozemnog poslovanja, promjene iz revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine, dobitak ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine prema fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (raspoloživa za prodaju), s osnove učinkovite zaštite novčanog toka i neto ulaganja u inozemstvu, udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom, aktuarski dobitci/gubici po planovima definiranih primanja, ostale ne vlasničke promjene kapitala, porez na transakcije priznate direktno u kapitalu, smanjenje temeljnog kapitala, otkup vlastitih dionica, uplate članova/dioničara, isplata udjela u dobiti/ dividende, ostale raspodjele i isplate članovima/dioničarima, prijenos u pozicije rezervi po godišnjem rasporedu, povećanje rezervi u postupku predstečajne nagodbe i stanje na zadnji dan izvještajnog razdoblja prethodne poslovne godine. Kao dodatak izvještaju o promjenama kapitala navode se dodatno i: ostala sveobuhvatna dobit prethodnog razdoblja umanjeno za poreze, sveobuhvatna dobit ili gubitak prethodnog razdoblja i transakcije s vlasnicima prethodnog razdoblja priznate direktno u kapitalu.

Za potrebe vježbi koristit će se pojednostavljena verzija ovog izvještaja kako slijedi:

br.	OPIS POZICIJE	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1.	Upisani kapital		
2.	Premije na emitirane dionice		
3.	Pričuve (osim revalorizacijskih)		
4.	Zadržani dobitak ili preneseni gubitak		
5.	Dobitak ili gubitak tekuće godine		

6.	Dividende (dobici) isplaćene		
7.	Ukupno uloženi i zarađeni kapital		
8.	Revalorizacijske pričuve		
9.	Tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemni subjekt		
10.	Ukupno izravno povećanje kapitala		
11.	Promjene računovodstvenih politika		
12.	Ispravak temeljnih pogrešaka		
13.	Ukupno izravno povećanje zadržanog dobitka		
14.	Sveukupno promjene		

Zadatak 10.1. Primjer zadatka s izvještajima:

I. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu: žiro-račun 10.000, pričuve 82.000, izdane dionice (autorizirano i emitirano 2.000, nominalna vrijednost 150 € po dionici, tržišna vrijednost 170 € po dionici), izdane mjenice 1.200, dobavljači 5.400, predujam za transp. sredstvo 30.000, pravo na zaštitni znak 14.500, zaliha materijala 4.000, knjige i umjetnička djela 221.500, zadržana dobit 5.000, obveze za PDV 14.200, kredit 80.000, sitan inventar u upotrebi 7.600, ispravak vrijednosti sitnog inventara 1.520, oprema 54.000, dani dugoročni depoziti 80.000, AVR za unaprijed plaćene premije osiguranja za 12 mjeseci 24.000. blagajna 6.000, zaliha trgovačke robe 8.000, devizna blagajna 12.500, zgrade 200.000, kratkoročni kredit?

II. Proknjižite sljedeće poslovne promjene na kontima glavne knjige, raspoređena na konta aktive, konta pasive, konta rashoda i konta prihoda:

1. Banka je obračunala kamatu na kredit 10%.
2. Inventurom je utvrđen manjak na zalihi materijala u iznosu 340.
3. Prodana je kompletna zaliha trgovačke robe po 100% većoj vrijednosti + PDV.
4. Kupac je potraživanje za trgovačku robu platio mjenicom. Mjenica je stigla na naplatu.
5. Isplaćene su dividende u visini 4.000.
6. U proizvodnji je utrošeno materijala u vrijednosti 3.000.
7. Obračunava se amortizacija na zgrade po stopi od 1% i na opremu 10%.
8. U obračunskom razdoblju otpisuje se kalkulativnom metodom 10% sitnog inventara u upotrebi.
9. Obračunate su pozitivne tečajne razlike na sredstva u deviznoj blagajni 2.000.
10. Kupcima su fakturirane usluge smještaja 50.500 + PDV (13%).

III. Krajem obračunskog razdoblja zaključite konta, izračunajte rezultat poslovanja, obračunajte porez na dobit od 20% te izvršite raspored dobiti: 10% na zakonske pričuve, 20% na revalorizacijske pričuve, dok ostatak predstavlja dobit obračunskog razdoblja.

IV. Sastavite Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice, zaključnu bilancu te račun dobiti i gubitka obračunskog razdoblja .

Rješenje: I. Početna bilanca

OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
A. STALNA IMOVINA		A. KAPITAL I PRIČUVE	
1. NEMATERIJALNA		1. izdane dionice	300.000
pravo na zaštitni znak	14.500	2. premije na dionice	40.000
2. MATERIJALNA		3. pričuve	82.000
predujam za transportno sredstvo	30.000	4. zadržana dobit	5.000
knjige i umjetnička djela	221.500	B. DUGOROČNE OBVEZE	
oprema	54.000	kredit	80.000
zgrade	200.000	C. KRATKOROČNE OBVEZE	
3. FINANCIJSKA		izdane mjenice	1.200
dani dugoročni depoziti	80.000	dobavljači	5.400
B. TEKUĆA		obveze za PDV	14.200
1. ZALIHE		kratkoročni kredit	142.780
zaliha materijala	4.000		
SI u upotrebi	7.600		
ispravak vrijednosti SI	1.520		
zaliha trgovačke robe	8.000		
2. NOVČANA SREDSTVA			
žiro-račun	10.000		
blagajna	6.000		
devizna blagajna	12.500		
C. AVR			
AVR za unaprijed plać.prem.osig. za 12 mj.	24.000		
Σ AKTIVA	670.580	Σ PASIVA	670.580

KONTA AKTIVE

pravo na zaštitni znak	pred. za transp.sred	knjige i umj. djela
PS° 14.500 14.500 ZS°	PS° 30.000 30.000 ZS°	PS°221.500 221.500 ZS°
oprema	zgrade	dani dugoročni depoziti
PS° 54.000 54.000 ZS°	PS° 200.000 200.000 ZS°	PS° 80.000 80.000 ZS°
zaliha materijala	SI u upotrebi	ispravak vrijednosti SI
PS° 4.000 340 (2) 3.000 (6) 660 ZS°	PS° 7.600 7.600 ZS°	1.520 PS° 760 (8) 2.280 ZS°
zaliha trgovačke robe	žiro-račun	devizna blagajna
PS° 8.000 8.000 (3a)	PS° 10.000 4.000 (5b) (4a) 20.000 26.000 ZS°	PS° 12.500 14.500 ZS° (9) 2.000
blagajna	AVR/prem. osiguranja	kupci
PS° 6.000 6.000 ZS°	PS° 24.000 24.000 ZS°	(3b) 20.000 20.000 (4) (10) 57.065 57.065 ZS°
mjenica	ispravak vrijednosti zgrade	ispravak vrijednosti opreme
(4) 20.000 20.000 (4a)	2.000 (7a) 2.000 ZS°	5.400 (7b) 5.400 ZS°

KONTA RASHODA

rashod financiranja	manjak	rashod prodaje trg. robe
(1) 8.000 8.000 (11)	(2) 340 340 (11)	(3a) 8.000 8.000 (11)
trošak materijala	trošak amortizacije zgrade	trošak amortizacije opreme
(6) 3.000 3.000 (11)	(7a) 2.000 2.000 (11)	(7b) 5.400 5.400 (11)
trošak SI		raspored rashoda i prihoda
(8) 760 760 (11)		(11) 27.500 68.500 (12) (13) 41.000

KONTA PASIVE

izdane dionice		premije na izdane dionice		pričuve	
ZS° 300.000	300.000 PS°	ZS° 40.000	40.000 PS°	ZS° 82.000	82.000 PS°
zadržana dobit		kredit		izdane mjenice	
(5a) 4.000	5.000 PS°	ZS° 88.000	80.000 PS°	ZS° 1.200	1.200 PS°
ZS° 1.000			8.000 (1)		
dobavljači		obveze za PDV		kratkoročni kredit	
ZS° 5.400	5.400 PS°	ZS° 24.765	14.200 PS°	ZS° 142.780	142.780 PS°
			4.000 (3b)		
dobit tekućeg razdoblja		obveze za porez na dobit		zakonske pričuve	
ZS° 22.960	22.960 (18)	ZS° 8.200	8.200 (14)	ZS° 3.280	3.280 (16)
revalorizacijske pričuve		obveze za dividende			
ZS° 6.560	6.560 (17)	(5b) 4.000	4.000 (5a)		

KONTA PRIHODA

prihod prodaje		prihod financiranja		prihodi od prodaje usluga smještaja	
(12) 16.000	16.000 (3b)	(12) 2.000	2.000 (9)	(12) 50.500	50.500 (10)

RASPORED REZULTATA

dobit prije oporezivanja		dobit za raspored	
(14) 8.200	41.000 (13)	(16) 3.280	32.800 (15)
(15) 32.800		(17) 6.560	
		(18) 22.960	

Zaključna bilanca

OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
A. STALNA IMOVINA		A. KAPITAL I PRIČUVE	
1. NEMATERIJALNA		1. izdane dionice	300.000
pravo na zaštitni znak	14.500	2. premije na izdane dionice	40.000
2. MATERIJALNA		3. pričuve	82.000
predujam za transportno sredstvo	30.000	4. zakonske pričuve	3.280
knjige i umjetnička djela	221.500	5. revalorizacijske pričuve	6.560

oprema	54.000	6. zadržana dobit	1.000
zgrade	200.000	7. dobit tekućeg razdoblja	22.960
ispravak vrijednosti zgrade	2.000	B. DUGOROČNE OBVEZE	
ispravak vrijednosti opreme	5.400	kredit	88.000
3. FINANCIJSKA		C. KRATKOROČNE OBVEZE	
dani dugoročni depoziti	80.000	izdane mjenice	1.200
B. TEKUĆA		dobavljači	5.400
1. ZALIHE		obveze za PDV	24.765
zaliha materijala	660	obveze za porez na dobit	8.200
SI u upotrebi	7.600	kratkoročni kredit	142.780
ispravak vrijednosti SI	2.280		
2. POTRAŽIVANJA			
Kupci	57.065		
3. FINANCIJSKA IMOVINA			
2. NOVČANA SREDSTVA			
žiro-račun	26.000		
blagajna	6.000		
devizna blagajna	14.500		
D. AVR			
AVR za unaprijed plać.prem.osig. za 12 mj.	24.000		
Σ AKTIVA	726.145	Σ PASIVA	726.145

Račun dobiti i gubitka

OPIS	IZNOS
Poslovni prihodi	66.500
Poslovni rashodi	19.500
Financijski prihodi	2.000
Financijski rashodi	8.000
Ukupni prihodi	68.500
Ukupni rashodi	27.500
Dobit/gubitak prije oporezivanja	41.000
Porez na dobit/gubitak	8.200
Dobit/gubitak financijske godine	32.800

Izveštaj o novčanim tokovima

OPIS	IZNOS
Novčani primici od poslovnih aktivnosti	+20.000
Novčani izdaci od poslovnih aktivnosti	0
Neto novčani tokovi od poslovnih aktivnosti	+20.000
Novčani primici od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	0
Novčani izdaci od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	0
Neto novčani tokovi od investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	0
Novčani primici od financijskih aktivnosti	+2.000
Novčani izdaci od financijskih aktivnosti	-4.000
Neto novčani tokovi od financijskih aktivnosti	-2.000
Neto povećanje ili smanjenje novčanih tokova	+18.000
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	28.500
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja	46.500

Izveštaj o promjenama kapitala

red. broj	Naziv stavke	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1.	Upisani kapital	300.000	300.000
2.	Premije na emitirane dionice	40.000	40.000
3.	Pričuve (osim revalorizacijskih)	82.000	85.280
4.	Zadržani dobitak ili preneseni gubitak	5.000	1.000
5.	Dobitak ili gubitak tekuće godine	-	22.960
6.	Dividende (dobici) isplaćene	-	(4.000)
7.	Ukupno uloženi i zarađeni kapital	427.000	449.240
8.	Revalorizacijske pričuve	-	6.560
9.	Tečajna razlika s naslova neto ulaganja u inozemni subjekt	-	-
10.	Ukupno izravno povećanje kapitala	-	6.560
11.	Promjene računovodstvenih politika	-	-
12.	Ispravak temeljnih pogrešaka	-	-
13.	Ukupno izravno povećanje zadržanog dobitka	-	-
14.	Sveukupno promjene	427.000	455.800

11. KNJIŽENJE POSLOVNIH PROMJENA KORIŠTENJEM KONTNOG PLANA

Kontni plan predstavlja sistematizirani pregled naziva i šifri pojedinih konta. Za računovodstvo predstavlja organizacijsko sredstvo, kao i podlogu glavne knjige koja sadrži konta raspoređena prema unaprijed pripremljenom kontnom planu.

Kontni plan sastoji se iz 10 razreda koji su za trgovačka društva raspoređeni kako slijedi:

Razred 0 – Potraživanja za upisani kapital i dugotrajna imovina

Razred 1 – Novac, kratkotrajna financijska imovina, kratkotrajna potraživanja, troškovi i prihod budućeg razdoblja

Razred 2 – Kratkoročne i dugoročne obveze, dugoročna rezerviranja, odgođeno plaćanje i prihodi budućeg razdoblja

Razred 3 – Zalihi sirovina i materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara

Razred 4 – Troškovi prema vrstama, financijski i ostali rashodi

Razred 5 – Mjesta i nositelji troškova

Razred 6 – Proizvodnja, biološka imovina, gotovi proizvodi roba i dugotrajna imovina namijenjena prodaji

Razred 7 – Pokriće rashoda i prihodi razdoblja

Razred 8 – Financijski rezultat poslovanja

Razred 9 – Kapital i pričuve te izvanbilančni zapisi

Razredi ili klase									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stalna imovina	Novac, surrogati novca, potraživanja i AVR	Tekuće obveze i PVR	Zalihe tekuće imovine	Troškovi po javn. obliku tj. po prirodnoj vrsti	Raščlanjivane troškova na VT i FT Obračun troškova po segmentima i mjestima Obračun troškova po nosiocima	Zalihe proizvoda i robe	Rashodi prodanih učinaka Prihodi prodanih učinaka	Rezultat poslovanja obrač. razdoblja	Kapital i dugoročne obveze
Utjecaj na interni obračun									
Metode vrednovanja imovine i ulaganja resursa u procese				Sustavi i metode obračuna troškova (kalkulacije)			Metode priznavanja prihoda, te obračun parcijalnih i ukupnog rezultata poslovanja		

Zadatak 11.1.**I. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu (bilancu dopunite s brojevima konta iz kontnog plana):**

žiro-račun 120.000, rezerve 34.600, dani zajam 40.000, izdane mjenice 5.600, kupci 7.800, goodwill 34.500, zadržana dobit 62.000, dobavljači 13.600, kredit 50.000, izdane dionice (autorizirano i emitirano 2.000 komada nominalne vrijednosti 300 €/dionica, tržišne vrijednosti 350 €/dionica) zaliha materijala 12.000, oprema 595.000, dani dugoročni depozit 90.000, blagajna 9.000, zaliha trgovačke robe 15.000, devizni račun 14.500, sitan inventar na zalihi 3.000, zgrade 800.000, izdane obveznice ?

II. Proknjižite sljedeće poslovne promjene na kontima glavne knjige raspoređena po razredima:

1. U proizvodnju je utrošena kompletna količina materijala.
 2. Iz blagajne su plaćene usluge poštarine 1.740. + PDV.
 3. Naplaćena je najamnina za iznajmljeni poslovni prostor za siječanj 50.000.
 4. Inventurom je utvrđen manjak sitnog inventara na zalihi 400 koji terete rashode
 5. Prodana je kompletna količina trgovačke robe za 40.000 + PDV.
 6. Obračunava se amortizacija na zgrade po stopi od 2%.
 7. Predana je kompletna količina sitnog inventara upotrebu metodom kalkulativnog otpisa te je u obračunskom razdoblju otpisano 10%.
 8. Obračunate su bruto plaće djelatnicima 15.000 i ukalkulirane u troškove. Plaće su isplaćene djelatnicima sa žiro-računa.
 9. Kupcima su fakturirane usluge smještaja 160.000 + PDV.
 10. Nabavljeno je rezervnih dijelova u vrijednosti 24.000 + PDV. Faktura za rezervne dijelove plaćena je virmanom. Prodano je 50% rezervnih dijelova za 30.000 + PDV Kupci su platili potraživanje za rezervne dijelove karticom.
 11. U požaru je izgorjela oprema koja nije bila osigurana u vrijednosti od 2.000.
 12. Obračunava se kamata na dane zajmove u visini 2.000.
- Krajem obračunskog razdoblja provedite prienos troškova s razreda 4 na razred 7.
- Iz utvrđene dobiti prije oporezivanja obračunajte porez na dobit u visini 20%.
- Preostali iznos dobiti nakon oporezivanja prenesite na konto dobiti tekućeg razdoblja.

Zadatak 11.2.**I. Temeljem sljedećih podataka sastavite početnu bilancu:**

zaliha materijala 14.000, dani kredit 60.000, izdani ček 2.800, kupci 12.200, licenca 10.000, dobit prethodne godina 50.000, dobavljači 15.300, kratkoročni kredit 20.000, izdane dionice (autorizirano i emitirano 1.000 komada nominalne vrijednosti

200 €/dionica, tržišne vrijednosti 230 €/dionica) oprema 400.000, dani dugoročni depozit 80.000, blagajna 7.000, trgovačka roba 20.000, devizni račun 12.500, sitan inventar na zalihi 4.000, zgrade 600.000, žiro-račun 200.000, revalorizacijske pričuve 50.000, kredit ?

II. Proknjižite sljedeće poslovne promjene na kontima glavne knjige raspoređene po razredima:

1. U proizvodnju je utrošena kompletna količina materijala.
 2. Prodana je kompletna količina trgovačke robe za 50.000 + PDV.
 3. Iz blagajne su plaćene usluge poštarine 400 + PDV.
 4. Isplaćena je najamnina za unajmljeni poslovni prostor za travanj 20.000.
 5. Inventurom je utvrđen višak sitnog inventara na zalihi 100 koji se tereti ostali poslovni prihod.
 6. Obračunava se amortizacija na zgrade po stopi od 2%.
 7. U upotrebu je predano sitnog inventara u vrijednosti 2.000. Za otpis je korištena metoda kalkulativnog otpisa te je u obračunskom razdoblju otpisano 10%.
 8. Obračunate su bruto plaće djelatnicima 20.000 i ukalkulirane u troškove. Plaće su isplaćene djelatnicima sa žiro-računa.
 9. Kupcima su fakturirane usluge smještaja 200.000 + PDV (13%).
 10. Nabavljeno je rezervnih dijelova u vrijednosti 22.000 + PDV. Faktura za rezervne dijelove plaćena je virmanom. Prodano je 50% rezervnih dijelova za 40.000 + PDV. Kupci su platili potraživanje za rezervne dijelove karticom.
 11. U požaru je izgorjela oprema koja nije bila osigurana u vrijednosti od 2.000.
 12. Obračunava se kamata na dane kredite u visini 2.000.
- Krajem obračunskog razdoblja provedite prijenos troškova s razreda 4 na razred 7.
 - Iz utvrđene dobiti prije oporezivanja obračunajte porez na dobit u visini 20%.
 - Preostali iznos dobiti nakon oporezivanja prenesite na konto dobiti tekućeg razdoblja.

STALNA IMOVINA

Stalna imovina za hotelske kompanije evidentirana je na kontima stanja u razredu 0.

11.1. Razred 0

Nematerijalna imovina

Hotelsko poduzeće pokrenulo je projekt „Razvoj novih usluga za goste“ te su nastali sljedeći izdaci vezani za projekt: bruto plaće zaposlenih na projektu 19.000, utrošeni materijal za potrebe projekta 3.000 (početni saldo konta materijal na zalihi 8.000), autorski honorar stručnog suradnika projekta 2.000. Menadžment poduzeća donio je odluku prema kojoj se troškovi ovog projekta priznaju kao sredstvo te ih se bilježi na vrijednost projekta, a njihova se vrijednost razgraničava na razdoblje od četiri godine. Proknjižite amortizaciju projekta za 1. godinu

005 projekt u pripremi		270 obveze za bruto plaću		430 amortizacija nemat. imovine	
(1) 19.000	24.000 (4)		19.000 (1)	(5) 6.000	
(2) 3.000					
(3) 2.000					
000 projekt		266 obveze za autorski honorar			
(4) 24.000			2.000 (3)		
009 I.V.nematerijalne imovine		310 zaliha materijala			
	6.000 (5)	Ps. 8.000	3.000 (2)		

Hotelsko poduzeće pokrenulo je projekt „Nova turistička tržišta“ te su nastali sljedeći izdaci vezani za projekt: bruto plaće zaposlenih na projektu 11.000, utrošeni sitan inventar za projekt 2.000 (početni saldo konta sitan inventar u upotrebi 4.000), amortizacija materijalne imovine koju koristi projekt 1.000. Menadžment poduzeća donio je odluku prema kojoj se troškovi ovog projekta priznaju kao sredstvo te ih se bilježi na vrijednost projekta, a njihova se vrijednost razgraničava na razdoblje od četiri godine. Proknjižite amortizaciju projekta za 1. godinu.

005 projekt u pripremi		270 obveze za bruto plaću		430 amortizacija nemat. imovine	
(1) 11.000	14.000 (4)		11.000 (1)	(5) 3.500	
(2) 2.000					
(3) 1.000					
000 projekt		351 sitan inventar u upotrebi			
(4) 14.000		Ps. 4.000	2.000 (2)		
009 I.V.nematerijalne imovine		029 amortizacija mat. imovine			
	3.500 (5)		1.000 (3)		

Primljena je faktura za koncesiju na pomorsko dobro (korištenje za malu marinu i plažu hotela) na 40.000 + PDV. Zavisni troškovi koncesije iznose 2.000 + PDV i plaćeni su iz blagajne. Koncesija je aktivirana, a korisni vijek trajanja procijenjen na 10 godina. Proknjižite amortizaciju koncesije za 1. godinu.

005 koncesija u pripremi		180 potraživanja za PDV		220 dobavljači	
(1) 40.000	42.000 (3)	(1) 10.000			50.000 (1)
(2) 2.000		(2) 500			
003 koncesija		102 blagajna		430 troškovi amort.nemat. imov.	
(3) 42.000		X	2.500 (2)	(4) 4.200	
009 ispr. vrijednosti nemat. imovine					
	4.200 (4)				

U svrhu orijentacije na ekološki odgovorno poslovanje, hotelsko poduzeće „X“ kupilo je patent za koji je primljena faktura na 10.000 + PDV. Za testiranje patenta i prilagođavanje tehnologije primljena je faktura od poduzeća na 4.000 + PDV. Patent je aktiviran, a korisni vijek trajanja patenta procijenjen je na sedam godina. Proknjižite amortizaciju na jednu godinu.

005 patent u pripremi		180 potraživanja za PDV		220 dobavljači	
(1) 10.000	14.000 (3)	(1) 2.500			12.500 (1)
(2) 4.000		(2) 1.000			5.000 (2)
001 patent		009 IV nematerijalne imovine		430 trošak amort. nem.imov.	
(3) 14.000			2.000 (4)	2.000 (4)	

Dioničko društvo „WZ“ stječe (preuzima) društvo „CD“. „WZ“ preuzima 100% društvo „CD“ kupnjom 2.000 običnih dionica tržišne vrijednosti 200 € po dionici na dan stjecanja. Stjecanjem je imovina i obveze društva „CD“ prenesena u glavnu knjigu društva „WZ“: zgrada 220.000, oprema 100.000, zalihe materijala 50.000 i kredit od banke 80.000. Utvrdite trošak stjecanja i goodwill te evidentirajte promjene u glavnoj knjizi.

Izračun: Trošak stjecanja – (imovina-obveze) = Goodwill

$$400.000 - (220.000 + 100.000 + 50.000 - 80.000) = 110.000$$

040 udio u povezanom društvu		100 žiro-račun		952 kredit od banke	
(1) 400.000	400.000 (2)	X	400.000 (1)		80.000 (2)
020 zgrade		310 zaliha materijala			
(2) 220.000		(2) 50.000			

021 oprema		004 goodwill	
(2)100.000		(2) 110.000	

Dioničko društvo „XY“ stječe (preuzima) društvo „AB“. „XY“ preuzima 100% društvo „AB“ kupnjom 1.000 običnih dionica tržišne vrijednosti 100 € po dionici na dan stjecanja. Stjecanjem je imovina i obveze društva „AB“ prenesena u glavnu knjigu društva „XY“: građevinski objekti 40.000, oprema 20.000, zalihe sitnog inventara 20.000, novčana sredstva 15.000 i obveze prema dobavljačima 30.000. Utvrdite trošak stjecanja i goodwill te evidentirajte promjene u glavnoj knjizi.

Izračun: $100.000 - 40.000 - 20.000 - 20.000 - 15.000 + 30.000 = 35.000$

040 udio u povezanom društvu		100 žiro-račun		220 dobavljači	
(1) 100.000	100.000 (2)	X	100.000 (1)		30.000 (2)
		(2) 15.000			
020 zgrade		350 zalihe sitnog inventara			
(2) 40.000		(2) 20.000			
021 oprema		004 goodwill			
(2)20.000		(2) 35.000			

Materijalna imovina

Hotelsko poduzeće nabavilo je kuhinjske opreme u vrijednosti 25.000 + PDV. Troškovi prijevoza opreme plaćeni su u gotovom 1.000 + PDV, dok je za troškove montaže primljena faktura na 4.000 + PDV. Kuhinjska oprema je aktivirana, a korisni vijek trajanja procijenjen na 5 godina. Potrebno je proknjižiti amortizaciju za 1 godinu.

025 materijalna imovina u pripremi		180 potraživanja za PDV		220 dobavljači	
(1) 25.000	30.000 (4)	(1) 6.250		31.250 (1)	
(2) 1.000		(2) 250		5.000 (3)	
(3) 4.000		(3) 1.000			
021 postrojenja i oprema		102 blagajna		430 troškovi amort.mat.imov.	
(4) 30.000		X	1.250 (2)	(5) 6.000	
029 IV materijalne imovine					
	6.000 (5)				

Hotelsko poduzeće renoviralo je sobe te nabavilo novi namještaj u vrijednosti 80.000 + PDV. Troškovi prijevoza i istovara namještaja plaćeni su u gotovom 1.000 + PDV, dok je za troškove montaže primljena faktura na 4.000 + PDV. Oprema je aktivirana, a korisni vijek trajanja procijenjen na 10 godina. Potrebno je proknjižiti amortizaciju za 1 godinu.

025 materijalna imovina u pripremi		180 potraživanja za PDV		220 dobavljači	
(1) 80.000	85.000 (4)	(1) 20.000		100.000 (1)	
(2) 1.000		(2) 250		5.000 (3)	
(3) 4.000		(3) 1.000			
022 alati i namještaj		102 blagajna		430 troškovi amort.mat.imov.	
(4) 85.000		X	1.250 (2)	(5) 8.500	
029 IV materijalne imovine					
	8.500 (5)				

Na opremi koja je u devetoj godini upotrebe (nab. vrijednost 10.000, akumulirana amortizacija 9.000) izvršena je rekonstrukcija koja produžuje vijek uporabe za četiri godine i povećava kapacitet. Svota dodatnog ulaganja iznosi 3.000 + PDV. Obračunajte i proknjižite amortizaciju za sljedeću godinu.

021 postrojenja i oprema		180 potraživanja za PDV		220 dobavljači	
<u>10.000</u>		(1) 750			3.750 (1)
(1) 3.000					
029 IV materijalne imovine				430 trošak amort.mat.imov.	
	<u>9.000</u>			(2) 800	
	800 (2)				

Poduzeće je iskazalo 31.12.20XX. knjigovodstvenu vrijednost kompjutorske opreme: bruto knjigovodstvena vrijednost 60.000, ispravak vrijednosti 30.000. Kako se na tržištu bilježi pad vrijednosti kompjutorske opreme, neto knjigovodstveni iznos previsoko je iskazan. Procjenjuje se nadoknadivi iznos kroz amortizaciju i prodaju 25.000 te je poštujući načelo razboritosti potrebno izvršiti vrijednosno usklađenje.

021 kompjutorska oprema		029 vrijednosno usklađ. m.i.		740 rashod vrijednosno uskl.	
<u>60.000</u>			5.000 (1)	(1) 5.000	
029 IV materijalne imovine					
	<u>30.000</u>				

Oprema koja je potpuno amortizirana (nabavna vrijednost 200.000, akumulirana amortizacija 200.000) rashoduje se te je za troškove demontaže primljena faktura na 1.000 + PDV. Korisni otpad procjenjuje se na 5.000.

021 oprema		180 potraživanja za PDV		429 troškovi demontaže	
<u>200.000</u>	200.000 (1)	(2) 250		(2) 1.000	
029 IV materijalne imovine		220 dobavljači		789 ostali poslovni prihodi	
(1) 200.000	<u>200.000</u>		1.250 (2)		5.000 (3)

310 zaliha materijala/otpad	
	(3) 5.000

Nakon nabave novog postrojenja za klimatizaciju hotela i aktiviranja, poduzeće je odlučilo prodati staro postrojenje (bruto knjigovodstvena vrijednost 420.000, akumulirana amortizacija 320.000) za 80.000 + PDV. Potraživanje je naplaćeno u roku.

021 postrojenje /klima		120 kupci		730 ostali poslovni rashod	
420.000	420.000 (1)	(2) 100.000	100.000 (3)	(1) 100.000	
029 IV materijalne imovine		280 obveze za PDV		780 ostali poslovni prihodi	
(1) 320.000	320.000		20.000 (2)		80.000 (2)
100 žiro-račun					
(3) 100.000					

Poduzeće je utvrdilo manjak opreme. Nabavna cijena - trošak nabave opreme je 120.000, otpisana vrijednost je 80.000. Porez na dodanu vrijednost opreme (preostalih 40.000) je 10.000 te je potrebno evidentirati preostalu obvezu

021 oprema		280 obveze za PDV		733 ost. posl. rashod/manjak	
120.000	120.000 (1)		10.000 (2)	(1) 40.000	
029 IV materijalne imovine					
(1) 80.000	80.000				

Financijska imovina

Dioničko društvo Add kupilo je na financijskom tržištu 500 običnih dionica dioničkog društva Bdd, koje su emitirane po nominalnoj vrijednosti 100 € po dionici, a čija je tržišna vrijednost u trenutku kupnje 120 € po dionici. Dioničko društvo Bdd ukupno je emitiralo 5.000 običnih dionica (ova se informacija daje u svrhu računanja udjela).

Računanje udjela: $(500/5000) \times 100 = 10\%$ (nepovezano poduzeće)

042 udio u nepovezanim poduz.		100 žiro-račun	
(1) 50.000		X	50.000 (1)

Dioničko društvo Add kupilo je na tržištu 1.500 dionica Bdd, koje su emitirane po nominalnoj vrijednosti od 100 €, a čija je tržišna cijena na dan kupnje 130 €. Društvo Bdd ukupno je emitiralo 5.000 dionica. Društvo Add platilo je brokersku proviziju 3.500 € kao i naknadu burzi 1.500 €.

Računanje udjela: $(1.500/5.000) \times 100 = 30\%$ (povezano poduzeće)

040 udio u povezanim društvima		100 žiro-račun	
(1) 195.000		X	195.000 (1)
(2) 3.500			3.500 (2)
(3) 1.500			1.500 (3)

TEKUĆA IMOVINA

Tekuća je imovina za hotelska poduzeća evidentirana na kontima stanja u razredu 1 (kratkoročna financijska imovina, potraživanja, novčana sredstva i aktivna vremenska razgraničenja) te 3 (zalihe namijenjene proizvodnji) i 6 (zalihe namijenjene prodaji).

11.2. Razred 1

Kratkoročna financijska imovina, potraživanja, novčana sredstva

Saldo na žiro-računu hot. poduzeća iznosi 40.000. Kupljeno je deviznih sredstava (dolara) u protivrijedosti 3.000 € (tečaj 1,06) za što je plaćena provizija banci 1%.

100 žiro-račun		103 devizni račun		421 bankarska provizija	
40.000	3.000 (1)	(1) 3.000		(2) 300	
	300 (2)				

Za kupnju nove kuhinjske opreme dan je predujam 10.000. Obavljena je isporuka i primljena faktura za kuhinjsku opremu na 20.000 + PDV. Dio obveze podmiren je iz predujma, a ostatak se plaća sa žiro-računa. Kuhinjska oprema je stavljena u funkciju.

026 predujam za oprema		100 žiro-račun		220 dobavljači	
(1) 10.000	10.000 (3)	X	10.000 (1)	(3) 25.000	25.000 (2)
			15.000 (3)		

025 oprema u pripremi		180 potraživanja za PDV		021 oprema	
(2) 20.000	20.000 (4)	(2) 5.000		(4) 20.000	

Za pružene ugostiteljske usluge ispostavljena je faktura na 100.000 + PDV. Zbog nepravovremenog plaćanja kupcu je obračunata zatezna kamata 1.000.

120 kupci		280 obveze za PDV		751 prihod od usluga	
(1) 125.000			25.000 (1)		100.000 (1)
(2) 1.000					

789 prihod zatezne kte	
	1.000 (2)

Na osnovu predračuna, turistička agencija je doznačila predujam hotelu u visini 35.000. Za pružene usluge smještaja ispostavljena je faktura na 50.000 + PDV (13%). Nakon priznavanja predujma, agencija ostatak uplaćuje na žiro-račun.

100 žiro-račun		257 primljeni predujam		751 prihod od usluga	
(1) 35.000		(3) 35.000	35.000 (1)		50.000 (2)
(3) 21.500					
120 kupci		280 obveze za PDV			
(2) 56.500	56.500 (3)		6.500 (2)		

Hotelsko poduzeće je odobrilo kratkoročni kredit drugom poduzeću uz rok vraćanja tri mjeseca te je isplaćeno s računa za tu namjenu 30.000. Nakon isteka roka na račun u banci primljeno je na ime povrata kredita 35.000, od čega su kamate 5.000.

100 žiro-račun		150 dani kratkoročni kredit		773 prihod od kamata	
X	30.000 (1)	(1) 30.000	30.000 (2)		5.000 (2)
(2) 35.000					

Hotelsko poduzeće je uložilo u komercijalne zapise 10.000 s rokom od 6 mjeseci uz 14% godišnju kamatnu stopu. Po dospijecu naplaćeni su komercijalni zapisi i kamate.

100 žiro-račun		115 komercijalni zapisi		773 prihod od kamata	
X	10.000 (1)	(1) 10.000	10.000 (2)		700 (2)
(2) 10.700					

Saldo na računu potraživanja od kupaca iznosi 10.000. S obzirom na to da nakon nekoliko poziva kupac nije platio obvezu, procjenjuje se da potraživanje neće biti naplaćeno te se u cijelosti otpisuje. Stigla je faktura za sudske troškove na 1.000 + PDV. U sljedećoj godini djelomično je naplaćeno potraživanje u visini 4.000.

120 potraživanja od kupaca		220 dobavljači		730 otpis potraživanja	
10.000	10.000 (1)		1.250 (3)	(2) 10.000	
128 sumnjiva i sporna potraživanja		180 potraživanja za PDV		422 sudski troškovi	
10.000 (1)	4.000 (4)	(3) 250		(3) 1000	
129 otpis sumnjivih potraživanja		100 žiro-račun		782 ostali poslovni prihod	
(5) 4.000	10.000 (2)	(4) 4.000			4.000 (5)

Nabavljena je hladna komora za hotelsku kuhinju u vrijednosti 60.000 + PDV. Kupcima je fakturirana usluga polupansiona u visini 100.000 + PDV (13%). Kupcima je fakturirana usluga hrane i pića na 30.000 + PDV. Saldira se (obračunava) PDV krajem obračunskog razdoblja i plaća obveza.

025 oprema u pripremi		120 kupci		220 dobavljači	
(1) 60.000		(2) 113.000			75.000 (1)
		(3) 37.500			
100 žiro-račun		180 potraživanja za PDV		280 obveze za PDV	
X	5.500 (5)	(1) 15.000	15.000 (4)	(4) 20.500	13.000 (2)
					7.500 (3)
751 prihod od usluga				286 obv za PDV u obr.razdoblju	
	100.000 (2)			(5) 5.500	5.500 (4)
	30.000 (3)				

Hotelsko poduzeće otvara akreditiv na svotu od 5.000 kn za materijalne troškove. Iz ovog akreditiva podmirena je obveza prema dobavljaču za isporuku lož ulja u svoti od 2.300 kn (poč. saldo).

101 akreditiv		100 žiro-račun		220 dobavljači	
(1) 5.000	2.300 (2)	X	5.000 (1)	(2) 2.300	2.300

Kupljeno je deviznih sredstava u dolarima u protuvrijednosti 1.000 € (tečaj 1,06 dolara za euro) za što je plaćena provizija banci 1%. Sredstva su s deviznog računa položena u deviznu blagajnu. Djelatnicima je za službeni put u inozemstvo isplaćena akontacija u visini 1.060 USD. Po povratku sa službenog puta djelatnici su podnijeli obračun: račun hotela 424 USD, dnevnice 212 USD, ostali troškovi (parking, autoput) 50 USD. Ostatak novca djelatnici su vratili u deviznu blagajnu.

100 žiro-račun		105 devizna blagajna		442 trošak prijevoza i noćenja	
X	1.000 (1)	(2) 1.000	1.000 (3)	(4) 600	
		(5) 150			
103 devizni račun		165 potraživanja od djelatnika		440 dnevnice	
(1) 1.000	1.000 (2)	(3) 1.000	850 (4)	(4) 250	
			150 (5)		

Za kupnju nove kuhinjske opreme primljena je faktura na 15.000 + PDV. Obveza je plaćena virmanom. Troškovi prijevoza iznose 4.000 + PDV i plaćeni su virmanom, dok su troškovi montaže 1.000 + PDV plaćeni u gotovom. Kuhinjska oprema je predana u funkciju.

025 oprema u pripremi		180 potraživanja za PDV		220 dobavljači	
(1) 15.000	20.000 (7)	(1) 3.750		(2) 18.750	18.750 (1)
(3) 4.000		(3) 1.000		(4) 5.000	5.000 (3)
(5) 1.000		(5) 250		(6) 1.250	1.250 (5)
021 oprema		100 žiro-račun		102 blagajna	
(7) 20.000		X	18.750 (2)	X	1.250 (6)
			5.000 (4)		

11.3. Razred 3 i 6

Zalihe sirovina i materijala, sitnog inventara, gotovih proizvoda i robe

Nabava, skladištenje i utrošak materijala po stvarnoj cijeni

Dobavljaču materijala je uplaćen predujam 10.000. Obavljena je isporuka i primljena faktura za 1.200 kg materijala po 20 € za kg + PDV. Obračunat je predujam (avans), a razlika je plaćena sa žiro-računa. Troškovi prijevoza plaćeni su čekom 4.400 + PDV, a troškovi uskladištenja 1.600 u gotovini. Po završetku procesa nabave materijal je uskladišten po stvarnoj nabavnoj cijeni. U proizvodnji je utrošeno 800 kg.

100 žiro-račun		361 predujam za zalihe mat.		220 dobavljači	
X	10.000 (1) 20.000 (3)	(1) 10.000	10.000 (3)	(3) 30.000	30.000 (2)
180 potraživanja za PDV		300 kupovna cijena materijala		210 izdani ček	
(2) 6.000 (4) 1.100		(2) 24.000	24.000 (6)		5.500 (4)
102 blagajna		301 – zavisni troškovi nabave		400 – trošak materijala	
X	1.600 (5)	(4) 4.400 (5) 1.600	6.000 (6)	(8) 20.000	
310 – materijal na zalihi		309 – obračun nabave mat.			
(7) 30.000	20.000 (8)	(6) 30.000	30.000 (7)		

Nabavljeno je 30 kg svježe ribe po 50 novč. jedinica za kg + PDV. Troškovi prijevoza plaćeni su mjenicom 600 + PDV. Faktura za ribu plaćena je dobavljaču virmanom. Materijal je uskladišten po stvarnoj nabavnoj cijeni. U proizvodnji je utrošeno 20 kg.

180 potraživanja za PDV		300 kupovna cijena materijala		220 dobavljači	
(1) 375 (2) 150		(1) 1.500	1.500 (4)	(3) 1.875	1.875 (1)
100 žiro-račun		301 – zavisni troškovi nabave		211 izdane mjenice	
X	1.875 (3)	(2) 600	600 (4)		750 (2)
310 – materijal na zalihi		309 – obračun nabave mat.		400 – trošak materijala	
(5) 2.100	1.400 (6)	(4) 2.100	2.100 (5)	(6) 1.400	

Materijal u doradi, obradi i manipulaciji

Na zalihi se nalazi bačva od 1.000 litara vina čija je cijena koštanja 50 novč. jedinica/l, koju smo dali u vinariju, da vino stavi u boce. Prijevoz je plaćen čekom 500 + PDV. Primljena je faktura za čepove 2.000 + PDV te faktura za manipulaciju s vinom 2.500 + PDV. Vino u bocama uskladišteno je po stvarnoj nabavnoj cijeni. Potrebno je utvrditi novu cijenu po litri.

180 potraživanja za PDV		310 zaliha vina-bačvi		210 izdani ček	
(2) 125		50.000	50.000 (1)		625 (2)
(3) 500					
(4) 625					
310 zaliha vina-boca		316. zaliha u doradi		220 dobavljači	
(5) 55.000		(1) 50.000	55.000 (5)		2.500 (3)
		(2) 500			3.125 (4)
		(3) 2.000			
		(4) 2.500			

Nova cijena po litri: $55.000 / 1000 \text{ litara} = 55$ novčanih jedinica po litri

Poslano je 100 kg materijala "X" na doradu u drugo poduzeće. Cijena koštanja materijala poslanog na doradu iznosi 148.000. Faktura za prijevoz materijala na doradu i s dorade iznosi 12.000 + PDV. Faktura za doradu glasi na 40.000 + PDV. Doradeni materijal je zaprimljen na zalihe po stvarnoj vrijednosti.

180 potraživanja za DPV		310 zaliha materijala		220 dobavljači	
(2) 3.000		148.000	148.000 (1)		15.000 (2)
(3) 10.000					50.000 (3)
310 / materijal nakon dorade		316 materijal u doradi			
(4)150.000		(1)148.000	150.000 (4)		
		(2) 12.000			
		(3) 40.000			

Vrijednosno usklađenje materijala

Komisija za popis utvrdila je pad kvalitete materijala "X" (početni saldo 20.000) na zalihi zbog čega treba ispraviti vrijednost tog materijala za 5.000.

310 materijal na zalihi		317 vrijednosno usklađenje mat.		740 vrijednosno usklađenje	
20.000			5.000 (1)		(1) 5.000

Materijalu "Y" (PS.12.000) pada cijena na tržištu te ga zbog svođenja na tržišnu cijenu treba otpisati s 30% vrijednosti.

310 zaliha materijala		317 vrijednosno usklađenje mat.		740 vrijednosno usklađenje	
12.000			3.600 (1)		(1)3.600

Nabava i utrošak sitnog inventara

Za sitan inventar koriste se tri metode otpisa:

- a) metoda jednokratnog utroška – otpisuje u troškove sav sitan inventar koji je predan u upotrebu (karakteristično za papirnate salvete, jednokratne čaše i sl).
- b) 50%-tna metoda – otpisuje u troškove polovicu sitnog inventara predanog u upotrebu i
- c) metoda kalkulativnog otpisa – određuje u kojem postotku će se vrijednost sitnog inventara otpisati u troškove.

U hotelijerstvu se u kategoriju sitnog inventara ubrajaju: pribor za jelo, šalice, čaše, tanjuri, pepeljare, posteljina i ručnici u sobama, stolnjaci, nadstolnjaci i salvete, uni-forme djelatnika.

Nabavljeno je ručnika za hotelske sobe u iznosu 3.500 + PDV. Prijevoz je plaćen čekom 500 + PDV. Ručnici su uskladišteni te je u upotrebu izdano ručnika u vrijednosti 2.000. Vršiti se otpis ručnika za prvi mjesec metodom kalkulativnog otpisa ako je predviđeni vijek trajanja 10 mjeseci.

180 potraživanja za PDV	300 kupovna cijena	351 sitan inventar u uporabi
(1) 875	(1) 3.500	(5) 2.000
(2) 125	4.000 (3)	
	(2) 500	
220 dobavljači	309 obračun nabave	357 ispravak vrijednosti SI
	(3) 4.000	
4.375 (1)	4.000 (4)	200 (6)
210 izdani ček	350 zaliha sitnog inventara	405 trošak SI
	(4) 4.000	(6) 200
625 (2)	2.000 (5)	

Nabavljeno je pribora za jelo (žlice, vilice, noževi) čija je fakturna vrijednost 6.000 + PDV. Pribor za jelo je uskladišten te je u upotrebu izdana kompletna količina metodom 50 %-tnog otpisa.

180 potraživanja za PDV	300 kupovna cijena	350 SI na zalihi
(1) 1.500	(1) 6.000	(3) 6.000
	6.000 (2)	6.000 (4)
220 dobavljači	309 obračun nabave	351 SI u upotrebi
	(2) 6.000	(4) 3.000
7.500 (1)	6.000 (3)	
		405 trošak SI
		(4) 3.000

Na zalihi imamo papirnatih salveta u restoranu u vrijednosti 1.000. Kompletna količina papirnatih salveta otpisana je metodom jednokratnog utroška.

350 zaliha SI	357 ispravak vrijednosti SI	405 trošak SI
1.000	1.000 (1)	1.000 (2)
		(2) 1.000
351 SI u upotrebi		
(1) 1.000		

Nabavljeno je pribora za *lunch* pakete čija je fakturna vrijednost 500 + PDV. Plastični pribor je uskladišten. U upotrebu je izdano 50% plastičnog pribora te je isti otpisan metodom jednokratnog utroška.

220 dobavljači	300 kupovna vrijednost mat.	350 zaliha sitnog inventara
625 (1)	(1) 500	500 (3)
	500(2)	250(4)
180 potraživanja za PDV	309 obračun nabave	351 SI u upotrebi
(1) 125	(2) 500	(4) 250
	500 (3)	
405 trošak SI		357 ispravak vrijednosti SI
(5) 250		250 (5)

Gotovi proizvodi i roba

Nabavljeno je suvenira u vrijednosti 20.000 + PDV. Faktura je plaćena virmanom. Nabavljena roba evidentira se na zalihi po stvarnoj nabavnoj vrijednosti. Prodano je 50% vrijednosti suvenira za 30.000 + PDV. Suveniri su naplaćeni u gotovom.

180 potraživanja za PDV	220 dobavljači	650 kupovna cijena proizvoda
(1) 5.000	(2) 25.000	(1) 20.000
	25.000 (1)	20.000 (3)
100 žiro-račun	280 obveze za PDV	659 obračun nabave
X	7.500 (6)	(3) 20.000
25.000 (2)		20.000(4)
120 kupci	710 rashod prodane robe	663 zaliha robe
(6) 37.500	(5) 10.000	(4) 20.000
37.500 (7)		10.000 (5)
102 blagajna	761 prihod od prodane robe	
X	30.000 (6)	
(7) 37.500		

Na zalihi se nalaze gotovi proizvodi (PS. 30.000). Kupcima je prodano gotovih proizvoda u vrijednosti 10.000 po 100% većoj vrijednosti + PDV.

630 zaliha gotovih proizvoda	280 obveze za PDV	710 rashod prodanih proizvoda
30.000	5.000 (2)	(1) 10.000
10.000 (1)		
120 kupci		761 prihod prodanih proizvoda
(2) 25.000		20.000 (2)

Hotelsko poduzeće nabavilo je 5.000 kom. razglednica po cijeni od 2 novč. jedinica za kom. + PDV. Razglednice su predane u prodavaonicu. Prodano je 3.000 kom. razglednica po 50% većoj vrijednosti + PDV.

180 potraživanja za PDV ----- (1) 2.500	220 dobavljači ----- 12.500 (1)	650 kupovna vrijednost robe ----- (1) 10.000 10.000 (2)
120 kupci ----- (5) 11.250	710 rashod prodane robe ----- (4) 6.000	659 obračun nabave ----- (2) 10.000 10.000 (3)
280 obveze za PDV ----- 2.250 (5)	761 prihod prodane robe ----- 9.000 (5)	663 roba u prodavaonici ----- (3) 10.000 6.000 (4)

11.4. Razred 9

KAPITAL

Vlasnici su uložili u poduzeće vlastitih sredstava 5.000.

100 žiro-račun ----- (1) 5.000	900 uplaćeni kapital ----- 5.000 (1)
--------------------------------------	--

“Liburnia” je u toku godine otkupila 150 dionica vlastitog društva za koje je sa žiro računa platila 30.000 € u što je uključena i provizija brokera. U toku sljedeće godine društvo “Liburnia” je od otkupljenih vlastitih dionica prodalo 50 dionica za što su kupci uplatili na žiro račun 8.000 € (radi se o transakciji koja se iskazuje u okviru kapitala odnosno glavnice!).

Napomena: kada poslovni subjekt namjerava otkupiti vlastite dionice, tada prema Zakonu o trgovačkim društvima mora formirati posebne rezerve za otkup vlastitih dionica. Otkupljene vlastite dionice evidentiraju se u razredu 9.

100 žiro-račun ----- X 30.000 (1) (2) 8.000	923 otkup vlastitih dionica ----- (1) 30.000 10.000 (2)	911 gubitak kapitala ----- (2) 2.000
--	---	--

Izračun: $30.000/150 = 200$ nj po dionici; $50 \times 200 = 10.000$ od čega je 8.000 uplaćeno na žiro-račun, a 2.000 predstavlja kapitalni gubitak!!!

Hotelsko poduzeće na kontu zadržane dobiti raspolaže sa 120.000. Skupština dioničara donijela je odluku o isplati dionica u visini 50 % ovog iznosa. Dionice su isplaćene dioničarima sa žiro-računa.

940 zadržana dobit ----- (1) 60.000 <u>120.000</u>	262 obveze za dividende ----- (2) 60.000 60.000 (1)	100 žiro-račun ----- X 60.000 (2)
--	---	---

DUGOROČNE OBVEZE

Hotelsko poduzeće dobilo je dugoročni kredit od povezanog poduzeća za kupnju opreme u svoti od 500.000. Ugovorena je otplata u polugodišnjim anuitetima. Po isteku polugodišta obračunat je i plaćen I. anuitet 55.000 od čega su kamate 5.000.

100 žiro-račun		724 rashod od kamata		952 kredit	
(1) 500.000	55.000 (2)	(2) 5.000		(2) 50.000	500.000 (1)

Prema troškovniku i ugovoru s izvođačem radova za planirane radove koji imaju obilježje investicijskog održavanja upravne zgrade društvo "Liburnija" d.d. rezervira za investicijsko održavanje 400.000. Do konca 20xx. za započete radove na objektu upravne zgrade primljena je faktura na 60.000 + PDV.

455 troškovi rezerviranja inv.o.		758 prihod dug. rezerviranja		955 dugoročna rezerviranja	
(1) 400.000			60.000 (3)	(3) 60.000	400.000 (1)
413 usluge održavanja		220 dobavljači		180 potraživanja PDV	
(2) 60.000			75.000 (2)	(2) 15.000	

Hotelsko poduzeće primilo je dugoročni kredit od povezanog poduzeća u iznosu od 300.000. Ugovorena je otplata u tromjesečnim anuitetima. Obračunata je tromjesečna kamata u iznosu 3.000 + PDV. Po isteku tromjesečja plaćena je I. rata kredita 10.750 od čega je kamata s PDV-om 3.750 kn.

100 žiro-račun		724 rashod kamata		952 kredit	
(1) 300.000	10.750 (2)	(2) 3.000		(2) 7.000	300.000 (1)
180 potraživanja za PDV					
(2) 750					

11.5. Razred 2

KRA TKOROČNE OBVEZE

Obračunate su bruto plaće 140.000 i ukalkulirane u troškove. Doprinosi iznose 40.000, a porezi 25.000. Plaće su isplaćene sa žiro-računa.

100 žiro-račun		270 bruto plaće		272 doprinosi iz plaća	
X	140.000 (3)	(2) 140.000	140.000 (1)	(3) 40.000	40.000 (2)
430 trošak plaća		271 neto plaće		273 porezi iz plaća	
(1) 140.000		(3) 75.000	75.000 (2)	(3) 25.000	25.000 (2)

Obračunate su direktne plaće (PI) 40.000 i indirektno plaće (PR) 28.000 i ukalkulirane u troškove. Doprinosi iznose 13.600, a porezi 12.800. Plaće su isplaćene sa žiro računa.

100 žiro-račun		270 bruto plaće		272 doprinosi iz plaća	
X	68.000 (3)	(2) 68.000	68.000 (1)	(3) 13.600	13.600 (2)
470 trošak plaća / PI		271 neto plaće		273 porezi iz plaća	
(1) 40.000		(3) 41.600	41.600 (2)	(3) 12.800	12.800 (2)
470 trošak plaća / PR					
(1) 28.000					

11.6. Razred 4

Troškovi po prirodnoj vrsti

U proizvodnju je utrošeno namirnica (ps. 25.000) u vrijednosti 5.000.

310 materijal na zalih		400 trošak materijala	
PS 25.000	5.000 (1)	(1) 5.000	

Primljena je faktura od HEP d.d. za električnu energiju na 10.000 + PDV.

220 dobavljači		180 potraživanje za PDV		400 trošak el. energije	
	12.500 (1)	(1) 2.500		(1) 10.000	

Obračunate su bruto plaće 100.000 i ukalkulirane u troškove. Doprinosi iznose 20.000, a porezi 15.000. Plaće su isplaćene sa žiro-računa.

100 žiro-račun		270 bruto plaće		272 doprinosi iz plaća	
X	100.000 (3)	(2) 100.000	100.000 (1)	(3) 20.000	20.000 (2)
470 trošak plaća		271 neto plaće		273 porezi iz plaća	
(1) 100.000		(3) 65.000	65.000 (2)	(3) 15.000	15.000 (2)

Obračunata je amortizacija na opremu u visini 20% (nab. vrijednost opreme 20.000).

021 postrojenja i oprema		029 IV materijalne imovine		430 trošak amortizacije	
20.000			4.000 (1)	(1) 4.000	

Hotelsko poduzeće posjeduje opremu (nab. vrijednost opreme 50.000, ispravak vrijednosti opreme 20.000). Vijek trajanja opreme iznosi 5 godina (stopa amortizacije 20%). Izračunajte godišnji iznos amortizacije te utvrdite koliko je godina oprema u funkciji. Obračunajte i proknjižite amortizaciju za sljedeću godinu.

021 postrojenja i oprema		029 IV materijalne imovine		430 trošak amortizacije	
50.000			<u>20.000</u> 10.000 (1)	(1) 10.000	

Izračun: $50.000/5 = 10.000$ godišnja stopa amortizacije

Oprema je u funkciji 2 godine ($20.000/10.000 = 2$)

Završna knjiženja (zatvaranje razreda 4):

490 raspored troškova na razred 5	razred 5 (raspored ukupnih troškova po mjestima troška)
X (zbroj svih troškova – razred 4)	X (svi troškovi – razred 4)

ili

491 raspored troškova na razred 7	razred 7 (raspored ukupnih troškova direktno na rashode)
X (zbroj svih troškova – razred 4)	X (svi troškovi – razred 4)

11.7. Razred 5

Troškovi po mjestima troška

400 trošak materijala (namirnica)
50.000

MT smještaj
23.000

Troškovi koji se pripisuju MT smještaj: amortizacija namještaja u sobama, trošak čišćenja, plaće čistačica, energija, voda itd.

430 trošak amortizacije
170.000

MT restoran
159.000

Trošak amortizacije namještaja i kuhinjske opreme, trošak materijala (namirnica), trošak čišćenja, plaće kuhara i konobara, energija, voda itd.

400 trošak sredstava za čišćenje
10.000

MT kavana
150.000

Trošak amortizacije namještaja i opreme u kavani, trošak čišćenja, plaće slastičara i konobara, energija, voda itd.

470 trošak bruto plaća
80.000

MT transport
12.000

Trošak amortizacije vozila, trošak održavanja, plaće vozača, gorivo, ostali troškovi itd

405 trošak električne energije
30.000

423 trošak osiguranja
4.000

itd...

11.8. Razred 7

Prihodi i rashodi

Kupcima su fakturirane usluge smještaja u visini 50.000 + PDV (napomena: na uslugu smještaja PDV iznosi 13%)

Kupcima su fakturirane usluge hrane i pića u iznosu 20.000 + PDV (napomena: na uslugu hrane i pića PDV iznosi 25%)

120 kupci	280 obveze za PDV	751 prihod od usluga
(1) 62.500	12.500 (1)	50.000 (1)

Kupcima su fakturirane usluge hrane i pića u iznosu 15.000 + PDV (napomena: na uslugu hrane i pića PDV iznosi 25%)

120 kupci	280 obveze za PDV	751 prihod od usluga
(1) 16.950	1.950 (1)	15.000 (1)

Na zalihi se nalazi trgovačka roba (PS. 20.000). Kupcima je prodana trgovačka roba za što je ispostavljena faktura na 30.000 + PDV. Nabavna vrijednost prodane trgovačke robe iznosi 8.000.

660 zaliha trgovačke robe	280 obveze za PDV	710 rashod prodane trg. robe
20.000	7.500 (2)	(1) 8.000

120 kupci	761 prihod prodane trg. robe
(2) 37.500	30.000 (2)

Završna knjiženja (obračun u razredu 7)

Redovni i finansijski rashodi 70..., 71... i 72..	790
XX (1)	(1) XX XX (2)

Redovni i finansijski prihodi 75..., 76.. i 77..
(2) XX

11.9. Razred 8

Obračun rezultata poslovanja

Završna knjiženja (obračun u razredu 8)

790		820		920 zakonske pričuve	
(1) XX	XX (2)	(4) XX	XX (3)		XX (7)
(3) razlika +	razlika – (3a)				
		821		930 revalorizacijske pričuve	
		(3a) XX	XX(4a)		XX (8)
		830 porez na dobit		942 dobit tekuće godine	
		(4a) XX	XX (4)		XX (10)
		(5) porez			
		(6) XX			
		831 dobit nakon oporezivanja			
		7) XX	XX (6)		
		(8) XX			
		(9) XX			
261 porez na dobit		839 neto dobit tekuće godine			
	porez (5)	(10) XX	XX (9)		

12. PRIMJERI ZADATAKA ZA VJEŽBU

Zadatak 12.1.

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu: dani kredit 100.000, blagajna 2.000, dobavljači 20.000, zaliha materijala 30.000, kratkoročni kredit 4.000, žiro-račun 10.000. Izračunajte vrijednost ukupne aktive, pasive i kapitala.

Temeljem podataka iz početne bilance na praznim kontima raspoređenim na konta aktive i pasive otvorite glavnu knjigu i proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1)	nabavljeno je opreme u vrijednosti 40.000
2)	faktura za opremu plaćena je izdanim čekom
3)	banci je vraćen dio kratkoročnog kredita 1.000
4)	primljen je predujam za rezervaciju prostora na 2.000
5)	isplaćena je akontacija za službeni put 400.

Krajem obračunskog razdoblja ZAKLJUČITE KONTA u glavnoj knjizi i sastavite zaključnu bilancu krajem razdoblja.

Rješenje:

Početna bilanca

aktiva		pasiva	
OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
dani kredit	100.000	kapital ?	118.000
zaliha materijala	30.000	kratkoročni kredit	4.000
blagajna	2.000	dobavljači	20.000
žiro-račun	10.000		
ukupno aktiva:	142.000	ukupno pasiva:	142.000

Knjiženja:

konta aktive

Dani kredit	
100.000	
Zaliha materijala	
30.000	
Blagajna	
2.000	400 (5)

Oprema	
(1) 40.000	
Potraživanja od djelatnika	
(5) 400	

konta pasive

Kapital	
	118.000
Kratkoročni kredit	
(3) 1.000	4.000
Dobavljači	
(2) 40.000	20.000
	40.000 (1)

Žiro-račun	
10.000	1.000 (3)
(4) 2.000	

Izdani ček	
	40.000 (2)
Primljeni predujam	
	2.000 (4)

Zaključna bilanca

aktiva		Pasiva	
OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
oprema	40.000	kapital	118.000
dani kredit	100.000	kratkoročni kredit	3.000
zaliha materijala	30.000	dobavljači	20.000
potraživanja od djelat.	400	primljeni predujam	2.000
blagajna	1.600	izdani ček	40.000
žiro-račun	11.000		
ukupno aktiva:	183.000	ukupno pasiva:	183.000

Zadatak 12.2.

Temeljem navedenih podataka sastavite početnu bilancu: zgrade 240.000, potraživanja od djelatnika 7.000, kredit 40.000, zaliha sitnog inventara 8.000, izdani ček 3.000, žiro-račun 10.000. Izračunajte vrijednost ukupne aktive, pasive i kapitala.

Temeljem podataka iz početne bilance na praznim kontima raspoređenim na konta aktive i pasive otvorite glavnu knjigu i proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1)	Utvrđen je manjak na sitnom inventaru za koje se terete djelatnika 400.
2)	Djelatnik je podmirio dug u gotovini.
3)	Banka nam je odobrila kratkoročni kredit 10.000.
4)	Nabavljeno je materijala u vrijednosti 10.000.
5)	Faktura za materijal plaćena je virmanom.

Krajem obračunskog razdoblja ZAKLJUČITE KONTA u glavnoj knjizi i sastavite zaključnu bilancu krajem razdoblja.

Rješenja:

Početna bilanca

aktiva		pasiva	
OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
zgrade	240.000	apital?	222.000
zaliha sitnog inventara	8.000	kredit	40.000
potraživanja od djelatnika	7.000	izdani ček	3.000
žiro-račun	10.000		
ukupno aktiva:	265.000	ukupno pasiva:	265.000

Knjiženja:

konta aktive

Zgrade	
240.000	
Zaliha sitnog inventara	
8.000	400 (1)
Žiro-račun	
10.000	10.000 (5)
(3) 10.000	

Potraživanja od djelatnika	
7.000	400 (2)
(1) 400	
Blagajna	
(2) 400	
Materijal	
(4) 10.000	

konta pasive

Kapital	
	222.000
Kredit	
	40.000
Izdani ček	
	3.000
Kratkoročni kredit	
	10.000 (3)
Dobavljač	
(5) 10.000	10.000 (4)

Zaključna bilanca

aktiva		pasiva	
OPIS	IZNOS	OPIS	IZNOS
Zgrade	240.000	Kapital	222.000
Sitan inventar	7.600	Kredit	40.000
Materijal	10.000	Izdani ček	3.000
Potr. od djelatnika	7.000	Kratkoročni kredit	10.000
Žiro-račun	10.000		
Blagajna	400		
ukupno aktiva:	275.000	ukupno pasiva:	275.000

Zadatak 12.3.

Otvorite konta glavne knjige raspoređena po razredima te upišite brojeve konta za sljedeće stavke: zgrada 200.000; žiro-račun 20.000, gotovi proizvodi 10.000, izdane obveznice 20.000, kapital?

Na kontima glavne knjige proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1)	Kupcima su fakturirane usluge hrane i pića 120.000 + PDV.
2)	Prodana je kompletna količina gotovih proizvoda kupcima za 25.000 + PDV.
3)	Naplaćena je najamnina za iznajmljeni prostor 40.000 + PDV.
4)	Obračunate su bruto plaće 30.000 i ukalkulirane u trošak.
5)	Obračunata je amortizacija na zgrade 2%.
6)	Sa žiro-računa je u blagajnu uplaćeno 5.000.
7)	Plaćena je poštarina u visini 2.000 + PDV.

Prenesite ukupne troškove (razred 4) na teret ukupnog prihoda u razred 7.

Izvršite zaključna knjiženja u razredima 7 i 8. Temeljem utvrđenog rezultata odvojite 20% za porez iz dobiti te pravilno proknjižite rezultat poslovanja.

Knjiženja:

0	1	2	3
020 zgrade	100 žiro-račun	280 obveze za PDV	
200.000	20.000 5.000 (6) (3) 50.000	30.000 (1) 6.250 (2b) 10.000 (3)	
029 ispr.vrijednosti zgr	120 kupci	270 obveze bruto plaće	
4.000 (5)	(1)150.000 (2b)31.250	30.000 (4)	
	102 blagajna	261 obveze poreza na dobit	
	(6) 5.000 2.500 (7)	27.800 (14)	
	180 potr. za PDV		6
	(7)500		630 gotovi proizvodi
			10.000 10.000 (2a)
4	7	8	9
470 – trošak plaća	751 prihod od usluga	820	900 kapital
(4) 30.000 30.000 (8)	(11)120.000 120.000 (1)	13)139.000 139.000(12)	190.000
430 amortizacija	701 rashod prodaje	830	957 izdane obveznice
(5) 4.000 4.000 (8)	(2a) 10.000 10.000 (10)	114) 27.800 139.000(13) 15)111.200	20.000

411 trošak poštarine (7) 2.000 2.000 (8)	761 prihod prodaje (11)25.000 25.000 (2b)	831 16)111.200 111.200(15)	942 111.200 (17)
491 prijenos troškova (8) 36.000 36.000 (9)	757 prihod od najma (11)40.000 40.000 (3)	839 16)111.200 111.200(17)	
	700 prijenos trošk. (9) 36.000 36.000 (10)		
	790 raspored rashoda i prihoda (10) 46.000 185.000(11) 12)139.000		

Sastavite Račun dobiti i gubitka/Sastavite izvještaj o novčanim tokovima u obračunskom razdoblju

OPIS	iznos
Poslovni prihod	185.000
Poslovni rashod	46.000
Financijski prihod	-
Financijski rashod	-
Ukupan prihod	185.000
Ukupan rashod	46.000
Dobit prije oporezivanja	139.000
Porez na dobit	27.800
Dobit nakon oporezivanja	111.200

OPIS	iznos
Novčani primici od posl.akt.	+50.000
Novčani izdaci od posl.akt.	-2.500
Novčani tok od posl akt	+47.500
Novčani primici od invest.akt.	-
Novčani izdaci od invest.akt.	-
Novčani tok od invest akt	-
Novčani primici od financ.akt.	-
Novčani izdaci od financ.akt.	-
Novčani tok od financ akt	-
Neto novčani tok	+47.500
Stanje na početku razd.	20.000
Stanje na kraju razd.	67.500
Neto novčani tok	+47.500

Zadatak 12.4.

Otvorite konta glavne knjige raspoređena po razredima za sljedeće stavke: stroj 80.000; žiro-račun 10.000, obveze za PDV 2.000, kredit 40.000, kapital?

Na kontima glavne knjige proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1)	Plaćena je obveza za PDV iz početnog stanja.
2)	Kupcima su fakturirane usluge smještaja u visini 140.000 + PDV (13%).
3)	Banka nam je obračunala kamatu na kredit u visini 1.000.
4)	Stigla je faktura za troškove marketinga 20.000 + PDV.

5)	Kupci su platili fakturu za smještaj 158.200.
6)	Obračunata je amortizacija na stroj 20%.

Prenesite ukupne troškove (razred 4) na teret ukupnog prihoda u razred 7.

Izvršite zaključna knjiženja u razredima 7 i 8. Temeljem utvrđenog rezultata odvojite 20% za porez iz dobiti te pravilno proknjižite rezultat poslovanja.

Knjiženja:

0	1	2	3
021	100	280	
80.000	10.000 2.000 (1) 5) 158.200	1) 2.000 2.000 18.200 (2)	
029	120	220	
16.000 (6)	2) 158.200 158.200 (5)	25.000 (4)	
	180	261	
	4) 5.000	20.600 (12)	
4	7	8	9
416	751	820	900
4) 20.000 20.000 (7)	9) 140.000 140.000 (2)	11) 103.000 103.000 (10)	48.000
430	724	830	952
6) 16.000 16.000 (7)	3) 1.000 1.000 (8)	12) 20.600 103.000 (11) 13) 82.400	40.000 1.000 (3)
491	700	831	942
(7) 36.000 36.000 (7a)	7a) 36.000 36.000 (8)	14) 82.400 82.400 (13)	82.400 (15)
	790	839	
	8) 37.000 140.000 (9) 10) 103.000	15) 82.400 82.400 (14)	

Sastavite Račun dobiti i gubitka/Sastavite izvještaj o novčanim tokovima u obračunskom razdoblju

OPIS	iznos
Poslovni prihod	140.000
Poslovni rashod	36.000
Financijski prihod	-

OPIS	iznos
Novčani primici od posl.akt.	+158.200
Novčani izdaci od posl.akt.	-2.000
Novčani tok od posl akt	+156.200

Financijski rashod	1.000
Ukupan prihod	140.000
Ukupan rashod	37.000
Dobit prije oporezivanja	103.000
Porez na dobit	20.600
Dobit nakon oporezivanja	82.400

Novčani primici od invest.akt.	-
Novčani izdaci od invest.akt.	-
Novčani tok od invest akt	-
Novčani primici od financ.akt.	-
Novčani izdaci od financ.akt.	-
Novčani tok od financ akt	-
Neto novčani tok	+156.200
Stanje na početku razd.	10.000
Stanje na kraju razd.	166.200
Neto novčani tok	+156.200

Zadatak 12.5.

Proknjižite sljedeće poslovne promjene na konta u glavnoj knjizi raspoređenoj po razredima (navedite broj i naziv konta te numerirajte poslovne promjene):

- Primljena je faktura za materijal u iznosu 10.000 + PDV. Faktura je plaćena virmanom. U proizvodnju je utrošeno materijala 2.000.
- Primljena je faktura za opremu u iznosu 40.000 + PDV. Vijek trajanja opreme procijenjen je na 5 godina. Na novonabavljenu opremu potrebno je obračunati i proknjižiti amortizaciju za jednu godinu.
- Primljena je faktura od HEP d.d. za el. energiju u vrijednosti 2.000 + PDV.
- Kupcima su fakturirane usluge hrane i pića 80.000 + PDV.
- Kupcima su fakturirane usluge smještaja 60.000 + PDV.

2. Temeljem provedenih knjiženja na kontima potraživanja i obveza za PDV utvrdite i **proknjižite razliku PDV-a** u obračunskom razdoblju.

0	1	2	3
021	100	220	310
4) 40.000	x 12.500 (2)	2) 12.500 12.500 (1) 50.000 (4) 2.500 (6)	1) 10.000 2.000 (3)
029	180	280	
8.000 (5)	1) 2.500 13.000 (9) 4) 10.000 6) 500	9) 27.800 20.000 (7) 7.800 (8)	
	120	286	
	7) 100.000 8) 67.800	14.800 (9)	

4	7
400	751
3) 2.000	80.000 (7)
	60.000 (8)
430	
5) 8.000	
401	
6) 2.000	

Temeljem podataka iz prvog dijela zadatka (knjiženja na kontima), izračunajte rezultat prije oporezivanja, obračunajte porez na dobit u visini 20% te utvrdite neto rezultat poslovanja u obračunskom razdoblju.

Prihodi (80.000 + 60.000)	140.000
Rashodi (2.000 + 8.000 + 2.000)	12.000
Dobit prije oporezivanja	128.000
- 20% porez na dobit	25.600
Neto rezultat poslovanja	102.400

Zadatak 12.6.

Proknjižite sljedeće poslovne promjene:

1. Za Restoran je nabavljeno je 200 kg materijala po 90 novč. jedinica za kg + PDV. Faktura za materijal plaćena je sa žiro-računa. Troškovi prijevoza materijala plaćeni su virmanom 2.000 + PDV. Po završetku procesa nabave materijal je uskladišten po stvarnoj nabavnoj cijeni. U proizvodnju je utrošeno 100 kg.

180 potraživanja za PDV	300 kupovna cijena materijala	220 dobavljači
(1) 4.500	(1) 18.000	(2) 22.500
(3) 500	18.000 (4)	22.500 (1)
100 žiro-račun	301 zavisni troškovi nabave	310 materijal na skladištu
X	(3) 2.000	(5) 20.000
22.500 (2)	2.000 (4)	(6) 10.000
2.500 (3)	309 obračun nabave mat.	400 trošak materijala
	(4) 20.000	(6) 10.000
	20.000 (5)	

2. Obračunate su bruto plaće restorana 4.000 i ukalkulirane u troškove. Doprinosi iznose 1.000, a porezi 800. Plaće su isplaćene sa žiro-računa.

100 žiro-račun	270 bruto plaće	272 doprinosi iz plaća
X 4.000 (9)	(8) 4.000 4.000 (7)	(9) 1.000 1.000 (8)
470 trošak plaća	271 neto plaće	273 porezi iz plaća
(7) 4.000	(9) 2.200 2.200 (8)	(9) 800 800 (8)

3. Primljena je faktura za električnu energiju na 10.000 + PDV. Navedeni trošak predstavlja opći trošak izrade (OTI).

4. Za troškove stručnog usavršavanja primljena je faktura na 25.000 + PDV. Navedeni trošak predstavlja opći trošak uprave i prodaje (OTUP)

180 potraživanja za PDV	220 dobavljači	401 trošak elek. energije
(10) 2.500	12.500 (10)	(10) 10.000
(11) 6.250	31.250 (11)	
		429 trošak stručnog usavrš.
		(11) 25.000

Temeljem prethodnih knjiženja i informacija o troškovima, u nastavku izradite kalkulaciju i izračunajte cijene koštanja te vrijednosti prihoda i rashoda za Restoran.

Centar odgovornosti **RESTORANA** primjenjuje **elektivnu dodatnu metodu kalkulacije**, a u obračunskom razdoblju je pružala raznim korisnicima 2.690 slastica *A* za koje je utrošeno MI 6.000, PI 2.000 te 1.105 slastica *B* za koje je utrošen ostatak troškova MI i PI. Sastavite kalkulaciju, utvrdite cijenu koštanja po učinku, ako se: 4.000 OTI raspoređuje na bazi MI, a ostatak se raspoređuje na bazi PI. 15000 OTUP-a raspoređuje na bazi PI, a ostatak na bazi MI; Izračunajte prihode i rashode realizacije za prodanih 1.800 slastica *A* i 980 slastica *B* po 100% većoj vrijednosti.

$$\%OTI_1 = (OTI_1 \times 100) / \text{baza} = (4.000 \times 100) / 10.000 = 40\% \text{ MI}$$

$$\%OTI_2 = (OTI_2 \times 100) / \text{baza} = (6.000 \times 100) / 4.000 = 150\% \text{ PI}$$

$$\%OTUP_1 = (OTUP_1 \times 100) / \text{baza} = (15.000 \times 100) / 4.000 = 375\% \text{ PI}$$

$$\%OTUP_2 = (OTUP_2 \times 100) / \text{baza} = (10.000 \times 100) / 10.000 = 100\% \text{ MI}$$

ESC	ukupni trošak	A (2690)	B (1105)
MI	10.000	6.000	4.000
PI	4.000	2.000	2.000
DT	14.000	8.000	6.000
OTI ₁	4.000	2.400	1.600
OTI ₂	6.000	3.000	3.000
OTUP ₁	15.000	7.500	7.500
OTUP ₂	10.000	6.000	4.000

uk. trošak	49.000	26.900	22.100
CK		10	20
PK		1800	980
PC		20	40
RASHOD	37.600	18.000	19.600
PRIHOD	75.200	36.000	39.200
Fin.rezultat	37.600	18.000	19.600

Zadatak 12.7.

Razvrstajte navedene stavke u financijske izvještaje u kojima se one pojavljuju:

zaliha materijala, zaliha tanjura, prihodi od polupansiona, izdatak za PDV, stolovi i stolice u restoranu, troškovi amortizacije stolova i stolica u restoranu, naplaćena potraživanja od kupaca za prihode od polupansiona, prihodi od iznajmljivanja prostora u hotelskom lobbyju, uplaćeni kapital, isplaćena dobit

Bilanca	Račun dobiti i gubitka	Izveštaj o novčanim tokovima	Izveštaj o promjenama vlasničke glavnice
Zaliha materijala	Prihodi od polupansiona	Izdatak za PDV	Upaćeni kapital
Zaliha tanjura	Troškovi amortizacije stolova i stolica u restoranu	Naplaćena potraživanja od kupaca za prihode od polupansiona	Isplaćena dobit
Stolovi i stolice u restoranu	Prihodi od iznajmljivanja prostora u hotelskom lobbyju	Isplaćena dobit	
Upisani a neuplaćeni kapital			
Upaćeni kapital			

Zadatak 12.8.

Proknjižite promjenu te navedite o kakvoj se bilančnoj promjeni radi:

1. Iz blagajne je na žiro-račun položen iznos od 2.000

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Blagajna	Aaktiva	potražuje	2.000
Žiroračun	Aktiva	Duguje	2.000
Vrsta promjene	Koncentrična		

2. Nabavljen je stroj u vrijednosti 30.000 + PDV

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Stroj	A	Duguje	30.000
Potraživanja za PDV	A	Duguje	7.500

Dobavljač	P	Potražuje	37.500
Vrsta promjene	Centripetalna		

3. Vraćen je banci dio kredita u vrijednosti 4.000

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Kredit	P	Duguje	4.000
Žiro-račun	A	Potražuje	4.000
Vrsta promjene	Centrifugalna		

4. Izdani ček u vrijednosti 200 je stigao na naplatu

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Izdani ček	P	Duguje	200
Žiro-račun	A	Potražuje	200
Vrsta promjene	Centrifugalna		

5. Banka nam je odobrila kratkoročni kredit 10.000

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Kratkoročni kredit	P	otražuje	10.000
Žiro račun	A	Duguje	10.000
Vrsta promjene	Centripetalna		

6. isplaćena je akontacija za službeni put djelatniku 1.200

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Žiro-račun	A	Potražuje	1.200
Potraživanja od djelatnika	A	Duguje	1200
Vrsta promjene	Koncentrična		

7. Utvrđen je manjak na zalih materijala u iznosu 500 za koji se tereti skladištar

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Zaliha materijala	A	Potražuje	500
Potraživanja od djelatnika	A	Duguje	500
Vrsta promjene	Koncentrična		

8. Dio kratkoročnog kredita u visini 15.000 sporazumom sa bankom pretvorili smo u dugoročni kredit

Naziv konta	Vrsta konta	Strana konta	iznos
Kratkoročni kredit	P	Duguje	15.000

Dugoročni kredit	P	Potražuje	15.000
Vrsta promjene	Periferijska		

Zadatak 12.9.

Proknjižite promjenu (navedite naziv, vrstu konta, stranu i način, te iznos knjiženja) te navedite o kakvoj se bilančnoj promjeni radi:

1. Nabavljeno je materijala u visini 4.000 + PDV

Zaliha materijala	A	D (duguje) – povećanje	4.000
Potraživanja za PDV	A	D (duguje) - povećanje	1.000
Dobavljači	P	P (potražuje) - povećanje	5.000
Vrsta promjene	Centripetalna		

2. Faktura za materijal u visini 5.000 plaćena je mjenicom

Dobavljači	P	D (duguje) – smanjenje	5.000
Izdana mjenica	P	P (potražuje) - povećanje	5.000
Vrsta promjene	Periferijska		

3. Banka nam je odobrila kredit 12.000

Kredit	P	P (potražuje) – povećanje	12.000
Žiro-račun	A	D (duguje) - povećanje	12.000
Vrsta promjene	Centripetalna		

4. Ček u vrijednosti 400 je naplaćen

Žiro-račun	A	D (duguje) – povećanje	400
Primljeni ček	A	P (potražuje) - smanjenje	400
Vrsta promjene	Koncentrična		

5. Nabavljen je namještaj u visini 20.000 + PDV

Namještaj	A	D povećanje	20.000
Potraživanja za PDV	A	D povećanje	5.000
Dobavljači	P	P povećanje	25.000
Vrsta promjene	Centripetalna		

6. Faktura za namještaj u visini 25.000 plaćena je iz kredita

Dobavljači	P	D smanjenje	25.000
Kredit	P	P povećanje	25.000
Vrsta promjene	Periferijska		

7. Vraćen je banci dio kredita u vrijednosti 3.000

Kredit	P	D smanjenje	3.000
Žiro-račun	A	P smanjenje	3.000
Vrsta promjene	Centrifugalna		

Zadatak 12.10.

Proknjižite poslovnu promjenu (navedite naziv, vrstu konta, stranu i iznos knjiženja), definirajte na koji financijski izvještaj utječe te o kakvoj se kategoriji vrsti unutar izvještaja radi:

1. Nabavljeno je materijala u vrijednosti 25.000 + PDV.

Zaliha materijala	A	D povećanje	25.000
Potraživanja za PDV	A	D povećanje	6.250
Dobavljači	P	P povećanje	31.250
Izvještaj	Bilanca	Povećava konta imovine i obveze (povećava aktivu i pasivu)	

2. Faktura za materijal 31.250 plaćena je virmanom.

Dobavljači	P	D smanjenje	31.250
Žiro-račun	A	P smanjenje	31.250
Izvještaj	Bilanca	smanjuje konta imovine i obveze (smanjuje aktivu i pasivu)	
	Izvještaj o novčanim tokovima	Povećava izdatke iz poslovnih aktivnosti, smanjuje vrijednost novčanog toka iz poslovnih aktivnosti	

3. Kupljeno je deviza (dolara) u protuvrijednosti 1000 eura (tečaj za dolar 1,06), novac smo sa žiro računa prebacili na devizni račun

Žiro-račun	A	P smanjenje	1.000
Devizni račun	A	D povećanje	1.000
Izvještaj	Bilanca	Ne mijenja vrijednost imovine	

4. Kupcima su fakturirane usluge smještaja 100.000 + PDV (PDV 13%)

Kupci	A	D povećanje	113.000
Prihod od usluga	P	P povećanje	100.000
Obveze za PDV	P	P povećanje	13.000
Izvještaj	Bilanca	Povećava imovinu, obveze i kapital (kroz prihod)	
	Račun dobiti i gubitka	Poslovni prihod se povećava, dobit se povećava	

5. Kupci su platili fakturu za smještaj 113.000.

Kupci	A	P smanjenje	113.000
Žiro-račun	A	D povećanje	113.000
Izveštaj	Bilanca	Ne mijenja vrijednost imovine	
	Izveštaj o novčanim tokovima	Primitak – poslovna aktivnost	

6. Iz blagajne je položeno na žiro račun 3.000

Blagajna	A	P smanjenje	3.000
Žiro-račun	A	D povećanje	3.000
Izveštaj	Bilanca	Ne mijenja vrijednost imovine	
	Izveštaj o novčanim tokovima	Ne mijenja novčani tok – novac ostaje novac	

7. Obračunate su bruto plaće zaposlenima u vrijednosti 20.000.

Obveze za bruto plaće	P	P povećanje	20.000
Trošak bruto plaća	Trošak	D povećanje	20.000
Izveštaj	Bilanca	Povećava obveze smanjuje kapital – ne mijenja vrijednost pasive	
	Račun dobiti i gubitka	Trošak ulazi u poslovni rashod smanjuje dobit	

8. Prodana je oprema u vrijednosti 30.000 + PDV

Prihod od prodaje	Prihod	P povećanje	30.000
Kupci	A	D povećanje	37.500
Obveze za PDV	P	P povećanje	7.500
Izveštaj	Bilanca	Povećava imovinu, povećava obveze i kapital (kroz prihod)	
	Račun dobiti i gubitka	Poslovni prihod se povećava, dobit se također povećava	

9. Udruzi za djecu s poteškoćama u razvoju isplaćena je donacija u visini od 20.000.

Žiro-račun	A	P smanjenje	20.000
Dane donacije (ostali poslovni rashodi)	Rashod	D povećanje	20.000
Izveštaj	Bilanca	Smanjuje imovinu, smanjuje kapital (kroz rashod)	
	Izveštaj o novčanim tokovima	Izdatak – poslovna aktivnost	
	Račun dobiti i gubitka	Ostali poslovni rashod se povećava, dobit se smanjuje	

10. U proizvodnju je utrošena kompletna količina materijala (zaliha materijala 6.000)

Zaliha materijala	A	P smanjenje	6.000
Trošak materijala	Trošak	D povećanje	6.000
Izvještaj	Bilanca	Smanjuje imovinu, smanjuje kapital (kroz trošak)	
	Račun dobiti i gubitka	Trošak utječe na poslovni rashod, poslovni rashod se povećava, smanjuje se dobit	

11. Iz blagajne su plaćene usluge poštarine 400 + PDV.

Blagajna	A	P smanjenje	500
Potraživanja za PDV	A	D povećanje	100
Trošak poštarine	Trošak	D povećanje	400
Izvještaj	Bilanca	Smanjuje imovinu, smanjuje kapital (kroz trošak)	
	Račun dobiti i gubitka	Trošak utječe na poslovni rashod, poslovni rashod se povećava, smanjuje se dobit	
	Izvještaj o novčanim tokovima	Izdatak – poslovna aktivnost	

12. Isplaćena je najamnina za unajmljeni poslovni prostor za travanj 20.000.

Žiro-račun	A	P smanjenje	20.000
Trošak najma	Trošak	D povećanje	20.000
Izvještaj	Bilanca	Smanjuje imovinu, smanjuje kapital (kroz trošak)	
	Račun dobiti i gubitka	Trošak utječe na poslovni rashod pa se poslovni rashod povećava, a dobit smanjuje	

Skraćeni kontni plan

Razred 0.		potraživanja	
Nematerijalna imovina		120.	kupci
000.	izdatci za troškove razvoja	121.	kupci u inozemstvu
001.	patenti, licence i zaštitni znak	127.	potraživanja za prodaju putem kartica
002.	software	128.	sumnjiva i sporna potraživanja
003.	koncesije i ostala prava	130.	potraživanja za naknade za ambalažu
004.	goodwill	160.	potraživanja od države
005.	nematerijalna imovina u pripremi	164.	potraživanja za dividende
006.	predujam za nematerijalnu imovinu	165.	potraživanja od djelatnika
009.	ispravak vrijednosti nematerijalne imovine	180.	potraživanja za PDV (pretporez)
materijalna imovina		186.	potraživanja za povrat razlike PDV-a
010.	zemljišta	Razred 2	
020.	građevinski objekti (zgrade)	Kratkoročne obveze	
021.	postrojenja i oprema (strojevi)	210.	izdani čekovi
022.	alati, namještaj, transportna sredstva	211.	izdane mjenice
025.	materijalna imovina u pripremi	220.	dobavljači
026.	predujam za materijalnu imovinu	221.	dobavljači u inozemstvu
028.	ostala mat. imovina (knjige, umjetnička djela)	226.	obveze prema kartičarima
029.	ispravak vrijednosti materijalne imovine	250.	kratkoročni zajmovi i depoziti
dugoročna financijska imovina		252.	kratkoročni krediti
040.	dionice i udjeli u povezanim društvima	257.	primljeni predujam
041.	zajmovi i depoziti u povezanim društvima	261.	obveze za porez na dobit
042.	poslovni udjeli u nepovezanim društvima	262.	obveze za dividendu (porez na dohodak iz kapitala)
043.	dani zajmovi i depoziti u povezanim društvima	265.	obveze za članarine, doprinose
044.	dani zajmovi i depoziti u nepovezanim društvima	266.	obveze za autorski honorar
045.	dionice	270.	obveze za bruto plaće
046.	obveznice	271.	obveze za neto plaće
dugoročna potraživanja		272.	doprinosi na plaće
050.	dugoročna potr. za robu i pružene usluge	273.	porezi na plaće
070.	potraživanja za upisani a neplaćeni kapital	274.	prirezi iz plaća
razred 1.		280.	obveza za PDV
novac u banci i blagajni		286.	obveze za uplatu razlike PDV-a
100.	žiro-račun	Razred 3	
101.	akreditiv	zalihe sirovine, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara	
102.	blagajna	300.	kupovna cijena po obračunu dobavljača
103.	devizni račun	301.	troškovi prijevoza i ostali zavisni troškovi

104.	devizni akreditiv	302.	carina i druge uvozne pristojbe
105.	devizna blagajna	309.	obračun nabave
kratkoročna financijska imovina		310.	sirovine i materijal na zalih
110.	čekovi	316.	sirovine i mat. u obradi i doradi
111.	mjenice	317.	ispravak vrijednosti sirovina i materijala
112.	kratkoročne obveznice	319.	odstupanje u cijeni
113.	kratkoročne dionice	320.	rezervni dijelovi u skladištu
115.	komercijalni i blagajnički zapisi	330.	alkoholna i bezalkoholna pića
153.	dani depoziti i kaucije	350.	zaliha sitnog inventara
154.	dani kratkoročni zajmovi	351.	sitan inventar u upotrebi
		352.	autogume u skladištu
		353.	autogume u upotrebi
		354.	ambalaža na zalih
		355.	ambalaža u upotrebi
		357.	ispravak vrijednosti s. inventara, ambalaže
		361.	predujam dobavljaču za sirovine i materijal
		362.	predujam dobavljačima za rezervne dijelove
		365.	predujam dobavljaču za sit. inv, ambalažu
Razred 4		razred 7.	
troškovi		rashodi	
400.	trošak sirovine i materijala	700.	trošak prema rasporedu iz skupine 4 (prijenos kto 491)
401.	trošak električne energije	701.	troškovi prodanih proizvoda - rashod
402.	trošak ambalaže za vlastite proizvode	704.	troškovi obračunatih usluga
405.	otpis sitnog inventara, ambalaže i autoguma	710.	trošak nabave prodane robe i got. proizvoda
410.	prijevozne usluge	724.	rashodi od kamata
411.	poštanske i telekomunikacijske usluge	725.	negativne tečajne razlike
413.	usluge održavanja	730.	ostali poslovni rashodi (izvanredni)
414.	usluge istraživanja tržišta	733.	manjak
415.	trošak zakupnine i najamnine	735.	kazne, penali i naknade štete
416.	troškovi promidžbe, reklame i sajmov	740.	vrijednosna usklađenja
417.	troškovi istraživanja i razvoja	Prihodi	
418.	komunalne usluge	751.	prihodi od prodaje proizvoda i usluga
421.	bankarske usluge	757.	prihod od zakupnina i najamnina
422.	odvjetničke, računovodstvene usluge	761.	prihod od prodaje robe
423.	premije osiguranja imovine	773.	prihodi od kamata
429.	ostale usluge	775.	pozitivne tečajne razlike
430.	amortizacije stalne imovine	780.	ostali poslovni prihodi (izvanredni)

440.	dnevnice	782.	prihod od otpisa obveza
442.	troškovi prijevoza i noćenja na službenom putu	783.	višak
444.	troškovi obrazovanja i usavršavanja radnika	789.	ostali prihodi
450.	rezerviranja za mirovine i otpremnine	790.	razlika rashoda i prihoda
460.	trošak reprezentacije		
464.	upravni, sudski troškovi	razred 8	
470.	trošak bruto plaća	820.	dobit (rezultat) prije oporezivanja
490.	raspored troškova na klasu 6	821.	gubitak (rezultat) prije oporezivanja
491.	raspored troškova na klasu 7	830.	porez na dobit (PD)
razred 5.		831.	dobit nakon oporezivanja
50.	mjesta troškova osnovne djelatnosti	839.	neto dobit tekuće godine
51.	mjesta troškova pomoćne djelatnosti	Razred 9	
54.	mjesta troškova uprave i administracije	Kapital i pričuve	
59.	prijenos troškova	900.	kapital
razred 6.		910.	izdane dionice
zaliha proizvodnje, proizvoda, robe, predujmovi		911.	premija na izdane dionice
600.	proizvodnja u toku	911.	diskont na izdane dionice
630.	gotovi proizvodi u skladištu	920.	zakonske pričuve
633.	gotovi proizvodi u prodavaonici	921.	statutarne pričuve
650.	kupovna cijena po obračunu dobavljača	930.	revalorizacijske pričuve
651.	ovisni troškovi nabave robe	940.	zadržana dobit
652.	carina i druge uvozne pristojbe na robu	942.	dobit tekuće godine
659.	obračun nabave robe	943.	gubitak tekuće godine
660.	trgovačka roba u skladištu/na zalih	dugoročne obveze	
663.	trgovačka roba u prodavaonici	952.	kredit kod banke
660./pp	poluproizvodi	956.	izdane obveznice
670.	dani predujam dobavljaču za trg. robu	960.	dugoročna rezerviranja

Napomena: skraćeni kontni plan koristi se u nastavnom procesu na FMTU, a izrađen je temeljem kontnog plana poduzetnika Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika (HZRFD).

PRIRUČNIK ZA VJEŽBE IZ KOLEGIJA RAČUNOVODSTVO

(dodatak priručniku)

RADNI LISTOVI

1. PREPOZNAVANJE I RAZVRSTAVANJE IMOVINE, OBVEZA I KAPITALA

Zadatak 1.3.

STALNA IMOVINA	TEKUĆA IMOVINA

Zadatak 1.6.

NEMATERIJALNA IMOVINA	MATERIJALNA IMOVINA	FINANCIJSKA IMOVINA

Zadatak 1.9.

TEKUĆA IMOVINA			
ZALIHE	POTRAŽIVANJA	KRATKOROČNA FINANC.IMOVINA	NOVČANA SREDSTVA

Zadatak 1.11.

STALNA IMOVINA			
NEMATERIJALNA IMOVINA	MATERIJALNA IMOVINA		FINANCIJSKA IMOVINA
TEKUĆA IMOVINA			
ZALIHE	POTRAŽIVANJA	KRATKOROČNA FINANC.IMOVINA	NOVČANA SREDSTVA

Zadatak 1.14.

KAPITAL I PRIČUVE	DUGOROČNE OBVEZE	KRATKOROČNE OBVEZE

2. PRIMJENA NAČELA BILANČNE RAVNOTEŽE

Zadatak 2.2.

Izračun:

Zadatak 2.3.

Izračun:

Zadatak 2.4.

Izračun:

Zadatak 2.5. - Hotel B

Naziv konta	Računovodstvena kategorija	Hotel B
Zemljište		
Postrojenja i oprema u kuhinji		
Dobavljači		
Obveze za PDV		
Namirnice u kuhinji		
Posteljina u sobama		
Zadržana dobit		
Žiro račun		
Kupci		
Obveze za kredite		
Dionice		
Temeljni kapital		

Imovina	=	Kapital	+	obveze

Zadatak 2.5. - Hotel C

Naziv konta	Računovodstvena kategorija	Hotel C
Zemljište		
Postrojenja i oprema u kuhinji		
dobavljači		
Obveze za PDV		
Namirnice u kuhinji		
Posteljina u sobama		
Zadržana dobit		
Žiro račun		
Kupci		
Obveze za kredite		
Dionice		
Temeljni kapital		

Imovina	=	Kapital	+	obveze

3. IZVJEŠTAJ O FINANCIJSKOM POLOŽAJU (BILANCA)

Zadatak 3.3.

AKTIVA		PASIVA	
<i>opis</i>	<i>iznos</i>	<i>opis</i>	<i>iznos</i>
A) STALNA IMOVINA		A) KAPITAL I PRIČUVE	
1. nematerijalna imovina			
2. materijalna imovina			
3. financijska imovina		B) DUGOROČNE OBVEZE	
4. dugoročna potraživanja			
B) TEKUĆA IMOVINA		C) KRATKOROČNE OBVEZE	
1. zalihe			
2. potraživanja		D) PVR	
3. kratkoročna financ. imovina			
4. novčana sredstva			
C) AVR			
aktiva ukupno:		pasiva ukupno:	

Zadatak 3.4.

AKTIVA		PASIVA	
opis	iznos	opis	iznos
A) STALNA IMOVINA		A) KAPITAL I PRIČUVE	
1. nematerijalna imovina			
2. materijalna imovina			
3. financijska imovina		B) DUGOROČNE OBVEZE	
4. dugoročna potraživanja		C) KRATKOROČNE OBVEZE	
B) TEKUĆA IMOVINA		D) PVR	
1. zalihe			
2. potraživanja			
3. kratkoročna financ. imovina			
4. novčana sredstva			
C) AVR			
aktiva ukupno:		pasiva ukupno:	

4. PRAVILA EVIDENTIRANJA POSLOVIH PROMJENA NA KONTIMA

1) Vlasnik je uložio u hotelsko poduzeće novac 400.000

Imovina	=	Kapital	+	obveze

2) Hotelsko poduzeće kupilo je (od dobavljača) zgradu u vrijednosti od 500.000.

Imovina	=	Kapital	+	obveze
	=			

3) Hotelsko poduzeće je platilo fakturu za zgradu kreditom koji je posudilo od 400.000.

Imovina	=	Kapital	+	obveze
	=			

4) Hotelsko poduzeće nabavilo je od kuhinjsku opremu u vrijednosti 200.000.

Imovina	=	Kapital	+	obveze
	=			

5) Sa žiro računa je u blagajnu uplaćeno 5.000

Imovina	=	Kapital	+	obveze
	=			

6) Djelatniku je za službeni put isplaćena akontacija u visini 5.000.

Imovina	=	Kapital	+	obveze

7) Banka je odobrila hotelskom poduzeću kratkoročni kredit 30.000

Imovina	=	Kapital	+	obveze
	=			

8) Od dobavljača je nabavljeno materijala u vrijednosti 25.000.

Imovina	=	Kapital	+	obveze

9) Faktura za materijal plaćena je virmanom (žiro račun)

Imovina	=	Kapital	+	obveze
	=			

10) Vraćen je banci dio kredita u vrijednosti 20.000

Imovina	=	Kapital	+	obveze

1) nabavljeno je opreme od dobavljača u vrijednosti 50.000

--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 1)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

2) Vraćen je banci dio kratkoročnog kredita u visini 10.000.

--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 2)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

3) Kupci su platili dio potraživanja u visini 20.000

--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 3)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

4) Sporazumom sa bankom kratkoročni kredit pretvoren je u dugoročni kredit.

--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 4)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

KONTA AKTIVE

KONTA PASIVE

KONTA AKTIVE

KONTA PASIVE

KONTA AKTIVE

KONTA PASIVE

KONTA AKTIVE

KONTA PASIVE

Zadatak 4.9.

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

1) inventurom je utvrđen višak zaliha namirnica u vrijednosti 400.

--	--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 1)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

2) Vraćen je banci dio kratkoročnog kredita u visini 10.000.

--	--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 2)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

3) Kupci su platili dio potraživanja u visini 20.000

--	--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 3)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

4) Sporazumom sa bankom kratkoročni kredit pretvoren je u dugoročni kredit.

--	--	--	--

Odredite vrstu promjene: _____

Bilanca nakon promjene 4)

AKTIVA		PASIVA	
Opis	iznos	opis	iznos
Aktiva ukupno:		Aktiva ukupno:	

5. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

Zadatak 5.1.

KONTA AKTIVE

KONTA PASIVE

KONTA AKTIVE

KONTA RASHODA

		raspored rashoda i prihoda

KONTA PASIVE

KONTA PRIHODA

--	--	--	--

RASPORED REZULTATA

--	--

KONTA AKTIVE

KONTA RASHODA

		raspored rashoda i prihoda

KONTA PASIVE

KONTA PRIHODA

--	--	--	--

RASPORED REZULTATA

--	--

KONTA AKTIVE

KONTA RASHODA

		raspored rashoda i prihoda

KONTA PASIVE

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

KONTA PRIHODA

_____	_____	_____

RASPORED REZULTATA

_____	_____

7. KALKULACIJE

Zadatak 7.4.

vr. usl	količina	ekv. broj	ekv. Učinak	ekv. cijena	ukupni trošak	CK	PC	PK	rashod	prihod

$$X = \frac{\sum T}{Q} =$$

Zadatak 7.5.

Izračun:

Zadatak 7.6. A)

$$\%OTI = (OTI \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTUP = (OTUP \times 100) / \text{baza} =$$

	ESC	ukupni trošak	A	B
Materijal izrade	MI			
Plaće izrade	PI			
Direktni trošak	DT			
stopa općih troškova izrade	% OTI			
Stopa općih tr. upr. i prodaje	% OTUP			
Ukupni trošak	uk. trošak			
Cijena koštanja	CK			
Prodana količina	PK			
Prodajna cijena	PC			
	RASHOD			
	PRIHOD			
	Fin.rezultat			

Zadatak 7.6. B)

$$\%OTI_1 = (OTI_1 \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTI_2 = (OTI_2 \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTUP_1 = (OTUP_1 \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTUP_2 = (OTUP_2 \times 100) / \text{baza} =$$

ESC	ukupni trošak	A	B	C
MI				
PI				
DT				
%OTI ₁				
%OTI ₂				
%OTUP ₁				
%OTUP ₂				
Uk. Trošak				
CK				
PK				
PC				
RASHOD				
PRIHOD				
Fin.rezultat				

Zadatak 7.7. A)

$$\%OTI = (OTI \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTUP = (OTUP \times 100) / \text{baza} =$$

	ESC	ukupni trošak	A	B
Materijal izrade	MI			
Plaće izrade	PI			
Direktni trošak	DT			
stopa općih troškova izrade	% OTI			
Stopa općih tr. upr. i prodaje	% OTUP			
Ukupni trošak	uk. trošak			
Cijena koštanja	CK			
Prodana količina	PK			
Prodajna cijena	PC			
	RASHOD			
	PRIHOD			
	Fin.rezultat			

Zadatak 7.7. B)

$$\%OTI_1 = (OTI_1 \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTI_2 = (OTI_2 \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTUP_1 = (OTUP_1 \times 100) / \text{baza} =$$

$$\%OTUP_2 = (OTUP_2 \times 100) / \text{baza} =$$

ESC	ukupni trošak	A	B	C
MI				
PI				
DT				
%OTI ₁				
%OTI ₂				
%OTUP ₁				
%OTUP ₂				
Uk. Trošak				
CK				
PK				
PC				
RASHOD				
PRIHOD				
Fin.rezultat				

8. IZVJEŠTAJ O DOBITI (RAČUN DOBITI I GUBITKA)

Zadatak 8.2.

--

Zadatak 8.3.

OPIS	IZNOS
1. Poslovni prihodi	
2. Poslovni rashodi	
3. Financijski prihodi	
4. Financijski rashodi	
5. Ukupni prihodi	
6. Ukupni rashodi	
7. Dobit prije oporezivanja	
8. Porez na dobit	
9. Dobit financijske godine	

9. IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Zadatak 9.2.

--

Zadatak 9.3.

OPIS	IZNOS
Novčani primici iz poslovnih aktivnosti	
Novčani izdaci iz poslovnih aktivnosti	
Čisti novčani tijek iz poslovnih aktivnosti	
Novčani primici iz investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Novčani izdaci iz investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Čisti novčani tijek iz investicijskih (ulagateljskih) aktivnosti	
Novčani primici iz financijskih aktivnosti	
Novčani izdaci iz financijskih aktivnosti	
Čisti novčani tijek iz financijskih aktivnosti	
Čisti novčani tijek obračunskog razdoblja	
Stanje na početku obračunskog razdoblja	
Stanje na kraju obračunskog razdoblja	
Čisti novčani tijek obračunskog razdoblja	

Knjiženja:

0	1	2	3
			6

4

7

8

9

<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Knjiženja:

0	1	2	3
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 6
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>

4

7

8

9

<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>
<hr/> 	<hr/> 	<hr/> 	<hr/>

9 789537 842611